

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ เรื่องเล่าของความสุข ”
DOCUMENTARY FILM “A LITTLE STORY OF HAPPINESS”

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาภาพยนตร์และวิดีโอ
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ปีการศึกษา 2556

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบอนุญาตศิลปนิพนธ์

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ เรื่องเล่าของความสุข ”

DOCUMENTARY FILM “ A LITTLE STORY OF HAPPINESS ”

นางสาว ปวีณันท์ วงศ์ศรีวัฒนกุล

Miss. PAVEENUN VONGSRIVATTANAKUL

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
อนุมัติให้ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาภาพยนตร์และวิดีโอ

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์.....

วันที่ 20 พ.ค. 2557

(อาจารย์ รวิศักดิ์ รักใหม่)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อศิลปนิพนธ์

การผลิตภาพยนตร์สารคดี “ เรื่องเล่าของความสุข ”

DOCUMENTARY FILM “ A LITTLE STORY OF HAPPINESS ”

ชื่อ

นางสาว ปวีรัตน์ วงศ์ศรีวัฒนกุล

สาขาวิชา

ภาพยนตร์และวิดีโอ

คณะ

สถาปัตยกรรมศาสตร์

ปีการศึกษา

2556

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ รวิศักดิ์ รักใหม่

บทคัดย่อ

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ ได้รับแรงบันดาลใจจากการได้รู้จักกับ คุณบอม ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ ผู้ก่อตั้งกิจการเพื่อสังคมไอศกรีมฟาร์มสุข ที่มีแนวคิดที่น่าสนใจเกี่ยวกับ ความสุข ทำให้เกิดคำถามว่า ความสุขที่แท้จริงเป็นอย่างไร ความสุขของคนในสังคมที่ผันแปรตามกระแสนิยม หรือความสุขของคุณบอมกันแน่ ที่เป็นความสุขที่แท้จริง ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ จึงทำขึ้นเพื่อ แสดงให้เห็นว่าความสุขที่เรียบง่ายยังมีอยู่จริง นั่นก็คือความสุขจากการให้นั่นเอง ซึ่งนำเสนอผ่านภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข ความยาว 10 นาที เรื่องราวของคุณบอม ผู้ผันตัวเองจากพนักงานบริษัทคนหนึ่ง มาทำกิจการเพื่อสังคมเพื่อความสุขของตัวเอง อีกทั้งยังสามารถส่งต่อความสุขนี้ไปสู่คนในสังคม และส่งต่อไปได้ไม่สิ้นสุด ซึ่งผลจากศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ นอกจากจะให้ ความรู้สึกดีจากการให้แล้ว ยังก่อให้เกิดคำถามแก่ผู้ชมถึงการกระทำของตนเอง ว่าสิ่งที่กำลังทำอยู่ทุกวันนี้ คุณมีความสุขจริงๆบ้างแล้วหรือยัง

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปนิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือตั้งแต่ช่วง คิคงาน ช่วงถ่ายทำ การช่วยเหลือรับส่ง จนกระทั่ง ช่วงสุดท้ายของการทำศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้ ก็เป็นที่ปรึกษาให้

ขอบคุณ คุณชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ สำหรับการให้เกียรติเป็นบุคคลต้นเรื่อง ผู้ให้ข้อมูลชีวิตตลอดเวลา และความเป็นส่วนตัว เป็นบุคคลสำคัญที่หากขาดไป คงไม่มีภาพยนตร์สารคดีชิ้นนี้

ขอบคุณ ผู้ให้สัมภาษณ์คุณจุฑารัตน์ ชูดี คุณปฎิมา สุคันธนาค คุณกัญญา ลาซ้อน และคุณธันยาณัฐ รุ่งฐานุพงษ์ ที่ให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ ทำให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจที่เป็นประโยชน์ต่องานชิ้นนี้เป็นอย่างมาก

ขอบคุณ ทศพร ทรงสัดย์ ที่ช่วยเหลือในช่วงที่มีปัญหาในแนวความคิดของตัวเอง เป็นที่ปรึกษาที่ดี

ขอบคุณ ณัฐวัตร สร้อยสุวรรณ สำหรับความช่วยเหลือในการเตือนสติในการทำงาน ให้คำแนะนำในเรื่องของการจัดสรรเวลาต่างๆ จนทำให้งานเสร็จทันเวลาได้

ขอบคุณบ้านธัญญพร ในแง่ของข้อมูล เกี่ยวกับตัวบ้านสงเคราะห์ และ เรื่องราวของเด็กในบ้านพัก รวมถึงเป็นสถานที่ถ่ายทำในบางช่วง ซึ่งเอื้อต่อการทำ ศิลปนิพนธ์ชิ้นนี้เป็นอย่างมาก

ขอบคุณสถานสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา บ้านราชวดีหญิง ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการถ่ายทำฉากสุดท้ายของภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้คงเสร็จสมบูรณ์ไม่ได้ หากขาดคนใดคนหนึ่งไป

นางสาว ปวีรินทร์ วงศ์ศรีวัฒนกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
กิตติกรรมประกาศ.....	ข
สารบัญ	ค
สารบัญภาพประกอบ.....	จ
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	2
ขอบเขตของโครงการ	2
ลักษณะของโครงการ	2
แนวทางการบรรลุเป้าหมาย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
2 การค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล.....	4
การค้นคว้าข้อมูล	4
การค้นคว้าข้อมูลเพื่อเขียนบทภาพยนตร์สารคดี	5
การค้นคว้าข้อมูลของคนต้นเรื่อง	8
สรุปการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล	25
3 การเขียนบทภาพยนตร์สารคดี.....	27
แนวความคิดของภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข	27
การเขียน โครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี.....	28
โครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี (Outline).....	33

ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า	
4	ขั้นตอนการทำงาน	36
	ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี.....	36
	การกำหนดตารางเวลาสำหรับการถ่ายทำ.....	38
	การเตรียมอุปกรณ์ในการถ่ายทำ	39
	ขั้นตอนที่ 2 การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี	39
	การถ่ายสัมภาษณ์	39
	การถ่ายภาพเหตุการณ์.....	41
	ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ.....	43
	อุปกรณ์ในการตัดต่อภาพยนตร์	44
	ขั้นตอนในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี	44
	ขั้นตอนการตัดต่อเสียง.....	47
	การลำดับตัดต่อภาพ ปัญหา และการแก้ไข	49
	ตัวอย่างภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข.....	70
5	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	74
	บรรณานุกรม	80
	ประวัติผู้เขียน	81

สารบัญภาพประกอบ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพปกหน้าภาพยนตร์สารคดี Jiro Dreams of sushi.....	5
ภาพที่ 2 ภาพแสดงการใช้ภาพช้าและเร็ว จากภาพยนตร์สารคดี Jiro Dreams of sushi.....	6
ภาพที่ 3 ภาพการลำดับภาพในช่วงเริ่มต้นของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi	7
ภาพที่ 4 ภาพตัวอย่างจากรายการครอบครัวเดียวกัน.....	8
ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างจากรายการคนหัวรั้น.....	9
ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่างจากรายการคนไทยหัวใจไม่ท้อ.....	11
ภาพที่ 7 ภาพแสดงการถ่ายสัมภาษณ์ระยะใกล้.....	40
ภาพที่ 8 ภาพแสดงการถ่ายสัมภาษณ์ระยะไกล.....	40
ภาพที่ 9 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่องานในช่วงการตัดบทสัมภาษณ์.....	44
ภาพที่ 10 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่อในช่วงของการใส่ภาพประกอบการสัมภาษณ์.....	45
ภาพที่ 11 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่อในช่วงการใส่ภาพขึ้นระหว่างบทสัมภาษณ์.....	46
ภาพที่ 12 ภาพแสดงการตัดต่องานในส่วนของการเริ่มต้นเรื่อง.....	46
ภาพที่ 13 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่อในช่วงของการประกอบทั้งเรื่องเข้าด้วยกัน.....	47
ภาพที่ 14 ภาพแสดงการใส่เพลงประกอบภาพยนตร์สารคดี.....	48
ภาพที่ 15 ภาพแสดงการตัดต่อที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว.....	49
ภาพที่ 16 ภาพฉากเปิดเรื่อง ด้วยความเหลื่อมล้ำทางสังคม.....	70
ภาพที่ 17 ภาพสัมภาษณ์ของคุณบอม ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ ผู้ก่อตั้งกิจการฟาร์มสุข.....	70
ภาพที่ 18 ภาพกิจกรรมครอบครัว ปั่นไอติม ชิมความสุขที่สวนโมกข์กรุงเทพฯ.....	71
ภาพที่ 19 ภาพคุณบอมสอนเด็กทำไอศกรีม ที่บ้านสงเคราะห์หญิงธัญญพร.....	71
ภาพที่ 20 ภาพคุณบอมส่งไอศกรีมให้กับตัวแทนขายที่ตึก 1577 ถนนรามอินทรา.....	71
ภาพที่ 21 ภาพกิจกรรมแจกไอศกรีม ที่บ้านสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา.....	72
ภาพที่ 22 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าผู้อดทน ไอศกรีมมาแจกให้เด็กในบ้านสงเคราะห์.....	72
ภาพที่ 23 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าผู้อดทน ไอศกรีมเพื่อใช้ในกิจกรรมของบริษัท.....	72
ภาพที่ 24 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าผู้อดทน ไอศกรีมเพื่อไปขายต่อ.....	73
ภาพที่ 25 ภาพสัมภาษณ์ตัวแทนขายไอศกรีมฟาร์มสุข สาขาบ้านก้ามปู.....	73
ภาพที่ 26 ภาพฉากจบของสารคดี เรื่องเล่าของความสุข.....	73

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางแสดงกำหนดเวลาการทำงาน	38

น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

ในปัจจุบันนี้ผู้คนต่างพบกับปัญหาต่างๆมากมายในการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็น ปัญหา การเมือง ความขัดแย้งต่างๆ ปัญหาภัยธรรมชาติ ทั้งอากาศ และอื่นๆ ปัญหาทางเศรษฐกิจ ในเรื่อง ของการดำรงชีพ ส่งผลให้ผู้คนต่างพยายามที่จะไขว่คว้าหาความมั่นคงในชีวิตของตน สิ่งเหล่านี้ กระตุ้นให้เกิดความกดดัน เกิดการแข่งขัน ทำให้คนชนวนขวายทุกสิ่งทุกอย่างมาเป็นของตัวเอง จนเกิด เป็นความเครียด จากข้อมูลงานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพจิตของคนไทยพบว่า มีแนวโน้มที่จะมีผู้ป่วยด้วย โรคซึมเศร้าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากอัตรา 149.9 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ. 2548 เป็น อัตรา 260.78 ต่อประชากรแสนคน ในปี พ.ศ. 2552 และมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้ด้วย ปัจจัยต่างๆทางด้านสังคม ไม่ว่าจะเป็นด้วยเทคโนโลยี หรืออะไรก็ตาม ความสะดวกสบายที่มาพร้อม กับวัตถุนิยม กำลังทำให้ผู้คนลืมไปว่า ความสุขที่แท้จริงคืออะไร แล้วเราจะค้นพบความสุขที่แท้จริง นี้ได้อย่างไร จึงตัดสินใจที่จะผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ขึ้น ซึ่งเป็นเรื่องราวของคนธรรมดาคน หนึ่ง ในสังคมนี้ ที่ค้นพบความสุขของเขาด้วยวิธีการง่ายๆอย่างการให้ ที่สามารถส่งต่อไปได้อย่าง ไม่มีที่สิ้นสุด นอกจากนี้ยังเป็นการศึกษาถึงการถ่ายภาพยนตร์สารคดี ที่มี David Gelb ผู้กำกับ ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi เป็นต้นแบบในการเล่าเรื่อง ซึ่งเป็นลักษณะของการ ถ่ายทำสารคดีที่เกี่ยวข้องกับชีวิตบุคคล ที่แสดงความเป็นตัวบุคคลได้อย่างลงตัว ด้วยเสียง และ ความเร็วของภาพ ซึ่งนอกจากนี้ยังได้ศึกษาเรื่องราวของบุคคลต้นเรื่อง ซึ่งก็คือ คุณชัยฤทธิ์ อิมเจริญ ในแง่ของกิจกรรมต่างๆที่เขาทำที่เกี่ยวข้องกับตัวกิจการเพื่อสังคมที่ชื่อ ไอศกรีมฟาร์มสุข ที่เขาเป็น ผู้ก่อตั้งขึ้นมา รวมทั้งการสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งในแง่ เพื่อนร่วมงาน และลูกค้า เพื่อนำมาใช้ เรียบเรียงเรื่องราวชีวิต ทั้งหมดนี้จะช่วยขัดเกลาให้ภาพยนตร์สารคดีชิ้นนี้บรรลุเป้าหมาย ในการ แสดงถึงความสุขจากการให้ ของคนต้นเรื่องได้นั่นเอง

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ เป็นเพียงสื่อเล็กๆ ที่พยายามกระตุ้นความรู้สึกของคนเรา ให้ย้อนถวิลถึงความสุขที่แท้จริง แต่ประโยชน์ที่จะได้สูงสุดจากการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ คือ ความพิถีพิถันในการการเรียบเรียงเรื่องราวเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกของคำว่าความสุขจากการให้ ที่จะถ่ายทอดแล้วสามารถทำให้คนดูเข้าใจได้อย่างไร นำมาสู่จุดประสงค์ในการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องเล่าของความสุข เรื่องนี้

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อศึกษาการผลิตภาพยนตร์สารคดีแนวชีวิต ซึ่งดำเนินเรื่องผ่านตัวบุคคลหลัก ที่ถ่ายทอดทั้งกิจกรรม ทั้งความรู้สึก จากแนวทางการเล่าเรื่องของ David Gelb ผู้เขียนบทและกำกับภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi ซึ่งเป็นเรื่องราวของคนทำซูชิ
2. เพื่อฝึกฝนกระบวนการคิด การเล่าเรื่อง และการกำกับภาพ โดยการดำเนินเรื่องผ่านกระบวนการทำงานของบุคคลต้นเรื่อง ซึ่งต้องอาศัยการเก็บข้อมูลรอบด้านของคนต้นเรื่อง
3. เพื่อค้นหาคำตอบจากคำถามที่ว่า ทำயที่สุดแล้วความสุขที่แท้จริงที่คนต้องการเป็นความสุขทางกาย หรือความสุขทางใจ

ขอบเขตของโครงการ

การผลิตภาพยนตร์สั้น ด้วยกล้อง DSLR รูปแบบ 16 : 9 (wide screen) ความยาว 10 นาที

ลักษณะของโครงการ

การผลิตภาพยนตร์สารคดีแนวชีวิต เรื่องราวของ ชายคนหนึ่ง ที่ละทิ้งวัจจุกรแบบเดิมๆ ของคนกรุงที่ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เงินที่เหมือนเป็นเครื่องหมายของความมั่นคงในชีวิต มาทำกิจการเพื่อสังคมเล็กๆ และได้เรียนรู้ที่จะมีความสุขจากการได้เป็นผู้ให้ ในขณะที่เดียวกัน ความสุขนั้นก็ถูกส่งต่อออกไป ในรูปแบบของไอศกรีมที่มีชื่อว่า ฟาร์มสุข โดยร้อยเรียงเรื่องราวตามกิจกรรมของกิจการเพื่อสังคมของคนต้นเรื่อง ตั้งแต่ขั้นตอนการผลิตไปจนถึงการแจกจ่ายออกสู่สังคม จากการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ บุคคลต้นเรื่อง รวมทั้งผู้คนรอบข้างของบุคคลต้นเรื่อง

จนรวบรวมข้อมูลเป็นแนวความคิดวิเคราะห์ สรุปผล เป็นข้อมูลในการเขียนบท และเข้าสู่ขั้นตอนถ่ายภาพยนตร์สารคดี ต่อไป

แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง - ศึกษาเรียนรู้ชีวิตกับคนต้นเรื่อง ในบทบาทหน้าที่ของเขา ในการใช้ชีวิตทั้งส่วนตัว และในสังคม โดยการสัมภาษณ์ สังเกตการณ์ จนเห็นกิจกรรมรวมทั้งแนวคิดทั้งหมด
2. สรุปวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิด - นำประเด็นที่ได้มารวบรวม กำหนดเป็นแนวทางลักษณะขอบเขตงาน และขั้นตอนต่างๆ จากนั้นจึงเรียบเรียงจนเป็นบทภาพยนตร์สารคดี
3. การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี - นำบทภาพยนตร์สารคดีที่ได้มาเป็นแนวทางในการถ่ายทำโดยลงไปทำงานในสถานที่จริง ต่อยอดจากช่วงในการหาข้อมูล ทำการบันทึกภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลที่เพิ่มเติมจากแนวคิดเดิมด้วยการสัมภาษณ์ ตามขอบเขตของงานเรา ก่อนที่จะนำทุกอย่างมารวบรวม จนเสร็จเป็นภาพยนตร์สารคดี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีทักษะความสามารถ และเข้าใจในกระบวนการผลิตภาพยนตร์สารคดี ซึ่งเป็นการดำเนินเรื่องผ่านบุคคลต้นเรื่อง ตั้งแต่เรื่องของการเขียนบทภาพยนตร์ไปจนถึงการถ่ายทำ จากแนวทางการเล่าเรื่องของ David Gelb มากขึ้น
2. ได้สัมผัสความสุขจากการให้โดยตรง ผ่านเรื่องราวของคนต้นเรื่อง ที่ค้นพบความสุขจากการทำกิจการเพื่อสังคม ซึ่งก็คือ คุณบอม ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ

บทที่ 2

การค้นคว้า และวิเคราะห์ข้อมูล

1. การค้นคว้าข้อมูล

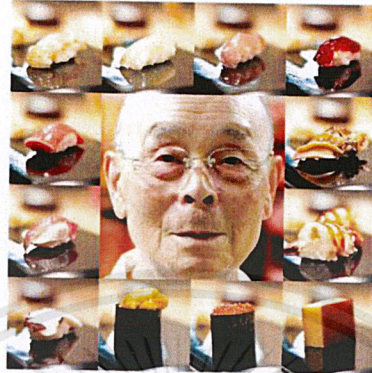
ในการผลิตภาพยนตร์สารคดี จำเป็นเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องสื่อทั้งสาระความรู้ รวมทั้งความบันเทิง ซึ่งสิ่งที่สำคัญในการทำสารคดี คือการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ อย่างตรงไปตรงมา เพื่อจุดประสงค์แตกต่างกันไปในสารคดีแต่ละชิ้น อย่างสารคดีชิ้นนี้ ตั้งใจจะถ่ายทอดเรื่องราวของคนต้นเรื่องผู้ที่ทำประโยชน์ให้แก่สังคม ซึ่งได้กินเพียงแต่ความสุข ซึ่งการจะนำเสนอสารคดีซึ่งมีเนื้อหาที่ค่อนข้างไม่น่าสนใจ ให้เป็นที่สนใจได้นั้น จำเป็นต้องทำการศึกษาในหลายๆด้าน วิเคราะห์ข้อมูลจนรวบรวมและสรุป เพื่อให้การผลิตภาพยนตร์สารคดี เป็นไปได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจถึงเนื้อความ ความสำคัญ ซึ่งการศึกษาดังกล่าว จะใช้กำหนดแนวทาง และรูปแบบในการนำเสนอ โดยจะแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ศึกษารูปแบบการทำภาพยนตร์สารคดีแนวชีวิตเรื่องอื่นๆ โดยเฉพาะเรื่อง Jiro Dreams of sushi ของ David Gelb เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการเล่าเรื่องในส่วนของการเขียนบทภาพยนตร์สารคดี

2. ศึกษาข้อมูลของคนต้นเรื่อง ซึ่งได้แก่ คุณชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ ผู้ก่อตั้งกิจการเพื่อสังคมที่ชื่อว่า Farmsook Icecream ผ่านทางรายการโทรทัศน์ต่างๆที่คุณชัยฤทธิ์เคยไปร่วมมา รวมทั้งสื่ออื่นๆ ได้แก่ นิตยสาร และ การสัมภาษณ์

1.1 การค้นคว้าข้อมูลเพื่อเขียนบทภาพยนตร์สารคดี

1.1.1 ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi ของ David Gelb

JIRO DREAMS OF SUSHI

"MOUTHWATERING"
"A WORK OF ART"
"BREATHTAKING"
"ELEGANT"

A FILM BY DAVID GELB
2011

ภาพที่ 1 ภาพปกหน้าภาพยนตร์สารคดี Jiro Dreams of sushi

ที่มา : ชูชิที่อร่อยที่สุดในโลกกับ Jiro Dreams of Sushi {ออนไลน์}, สืบค้น 1 พฤษภาคม 2557.

เข้าถึงได้จาก <http://www.siamdara.com/Entertain.asp?eid=2065>

ด้วยความที่ภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับคนต้นเรื่องกับอาหาร ซึ่งมีความคล้ายคลึงกับ ภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi ซึ่งเป็นเรื่องของ Jiro Ono กับร้านซูชิของเขา จึงได้นำเรื่องนี้มาเป็นต้นแบบของการผลิตสารคดีเรื่องนี้

จากภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dream of sushi มีความเด่นในด้านของดนตรีประกอบและจังหวะความเร็วของภาพ มีการใช้ภาพซ้ำเข้ามาใช้ในส่วนของขั้นตอนการทำซูชิในหลายๆช่วง ทำให้เห็นถึงความพิถีพิถันในการทำของพ่อครัวแต่ละคน และในบางช่วงใช้ภาพเร็วให้เห็นถึงปริมาณการทำงานของเขา ที่แม้ว่าจะใช้ภาพเร็ว ก็ยังคงเห็นความสมบูรณ์แบบในการทำซูชิ ที่ไม่ว่าจะกี่ครั้ง ก็ยังคงได้ซูชิที่มีคุณภาพเช่นเดิม รวมทั้งเพลง ที่เลือกใช้เพลงบรรเลงเข้ามา ยิ่งทำให้ ภาพที่ออกมาดูมีคุณค่ามากขึ้นไปอีก โดย David Gelb ให้เหตุผลของการใช้เพลงคลาสสิกประกอบงานของเขาว่า มันคือสิ่งที่ใช่กับภาพการทำงานของ Jiro Ono นั่นเอง

ภาพที่ 2 ภาพแสดงการใช้ภาพช้าและเร็ว จากภาพยนตร์สารคดี Jiro Dreams of sushi

ในส่วนของการนำมาใช้จากภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi นี้ คือการลำดับเรื่องราว โดยในช่วงเริ่มแรก จะเปิดด้วย ภาพที่ทำงานแบบ Close-up แล้วจึงเริ่มเปิดตัวละครด้วยภาพเก่าๆ ของ คนต้นเรื่อง ต่อด้วยภาพขั้นตอนการทำซูชิ แล้วจึงค่อยๆ เริ่มต้นการสัมภาษณ์ สลับกับการสัมภาษณ์คนอื่นๆ แล้วค้นด้วยภาพบรรยากาศ ภาพการทำงาน ภาพคั่นต่างๆ ประกอบคำพูดสัมภาษณ์นั้นๆ การเล่าเรื่องจะไม่ได้ใช้ Voice over เลย จะดำเนินเรื่องตามคำสัมภาษณ์ของคนต้นเรื่องไปเรื่อยๆ ซึ่งทำให้ภาพยนตร์สารคดีที่ได้ออกมานั้น ไม่ถูกรบกวนโดยบุคคลที่ 3 มากจนเกินไป ผู้ชมจะได้รับความรู้สึกว่า กำลังอยู่ในโลกของบุคคลต้นเรื่อง เหมือนเป็นผู้สังเกตการณ์ที่จะค่อยๆ ทำความรู้จักบุคคลต้นเรื่องไปเรื่อยๆนั่นเอง

ภาพที่ 3 ภาพการลำดับภาพในช่วงเริ่มต้นของภาพยนตร์สารคดีเรื่อง Jiro Dreams of sushi

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 การค้นคว้าข้อมูลของคนต้นเรื่อง

2.1.1 ข้อมูลจากรายการโทรทัศน์เกี่ยวกับเรื่องราวของคุณชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ

กิจการเพื่อสังคมชื่อ ฟาร์มสุขไอศกรีมของคุณชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญนี้ เป็นกิจการที่ก่อตั้งมาได้เกือบ 2 ปีแล้ว ด้วยความที่เป็นกิจการเพื่อสังคม ที่มีไอศกรีมเป็นสื่อกลาง จึงมีผู้คนให้ความสนใจพอสมควร เนื่องจากไอศกรีม เป็นของหวานที่เป็นที่ชื่นชอบของคนทุกเพศทุกวัย จึงมีสื่อจำนวนมากหนึ่ง ทำข่าวเกี่ยวกับกิจการเพื่อนสังคมนี้ รวมถึงตัวคุณชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญด้วย ซึ่งการศึกษาสื่อที่เคยทำมาแล้วบ้าง นอกจากได้ข้อมูลบางส่วนของตัวกิจการแล้ว ยังได้เห็นมุมมองที่สื่อแสดงออกมาเพื่อเป็นแนวทางในการผลิตภาพยนตร์สารคดี ทั้งในแง่ของการเขียนบท และการกำกับภาพยนตร์สารคดี

2.1.1.1 รายการครอบครัวเดียวกัน ออกอากาศวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2556

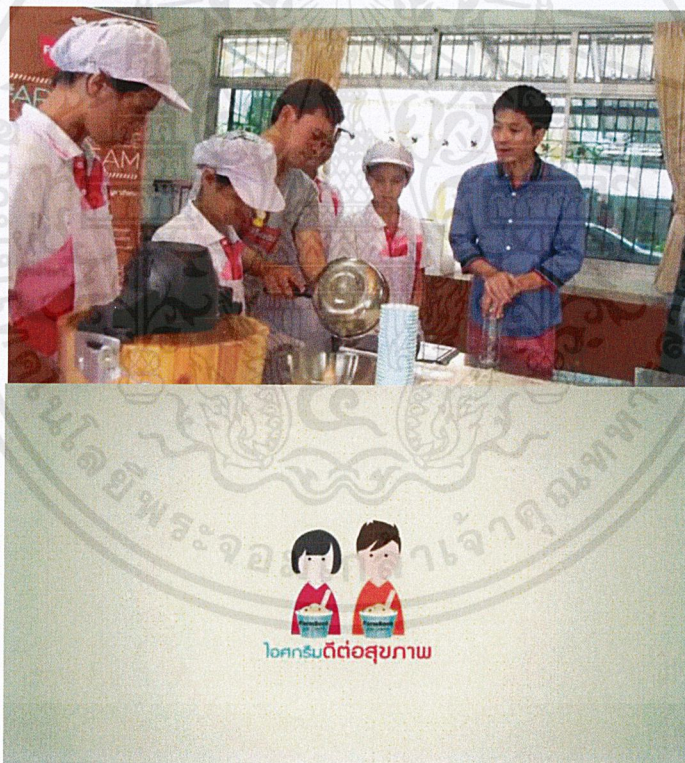
ภาพที่ 4 ภาพตัวอย่างจากรายการครอบครัวเดียวกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รายการนี้จะในช่วงแรกของก่อตั้งกิจการใหม่ๆ ที่ยังมีผู้ร่วมหุ้น 3 คน มาเป็นกิจการฟาร์มสุข ก่อนที่จะแยกย้ายกันไปเหลือคุณชัชฎาธิ์เพียงคนเดียว จากรายการนี้ เป็นช่วงของการริเริ่มก่อตั้งกิจการ ข้อมูลที่ได้ จึงเป็นปัญหาที่เกิดขึ้น สำหรับมือใหม่ของกิจการเพื่อสังคมนี้ แต่ในแง่ของการถ่ายทำในรายการนี้ จะใช้ภาพที่เป็นการจัดฉาก จัดสถานที่ให้เด็กมาลองทำ จึงทำให้ไม่เห็นถึงบรรยากาศของจริง ที่คุณบอมลงไปทำกิจกรรมกับเด็กๆ ว่าเป็นอย่างไร

สิ่งที่นำไปใช้จากรายการนี้ จะได้ในส่วนของข้อมูลในช่วงเริ่มก่อตั้งของคุณบอม ซึ่งนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการทำบทภาพยนตร์สารคดีในส่วนของ ไอเดียช่วงแรกของการก่อตั้งกิจการ

2.1.1.2 รายการคนหัวรั้น ตอนส่งต่อ..ฟาร์มสุข ออกอากาศวันที่ 2 มิถุนายน 2556

ภาพที่ 5 ภาพตัวอย่างจากรายการคนหัวรั้น

รายการนี้เป็นอีกหนึ่งรายการที่จะได้ข้อมูลในช่วงเริ่มต้นของกิจการค่อยข้างเยอะ เพราะเป็นช่วงแรกเริ่มของกิจการ รายการจึงเน้นไปทางแนะนำตัวกิจการเพื่อสังคมตัวนี้ ว่ามีที่มาอย่างไร เป็นอย่างไร เพื่อสังคมอย่างไร อีกทั้งยังศึกษาในเรื่องของการลำดับเรื่องได้พอสมควรอีกด้วย แต่ในแง่ของการถ่ายทำรายการนี้ จะเน้นภาพกราฟฟิกในการช่วยเล่าเรื่องเป็นส่วนใหญ่ จึงต้องอาศัยการวิเคราะห์เส้นเรื่อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับงาน

สิ่งที่นำไปใช้จากรายการนี้ คือความรู้เกี่ยวกับคำว่า กิจการเพื่อสังคม และกระบวนการจัดสรรต่างๆของกิจการฟาร์มสุข ว่ามีขั้นตอนในแต่ละช่วงอย่างไร ซึ่งก็สรุปมาได้เป็นการ สอนเด็กผลิต จากนั้นก็รับซื้อเลย แล้วจัดสรรเรื่องการขายต่อ ซึ่งสุดท้าย ได้นำเอากระบวนการนี้ มาใช้เป็นเส้นเรื่องในการดำเนินเรื่องของคุณบอม

2.1.1.3 รายการคนไทยหัวใจไม่ท้อ ตอน ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ ความสุข จากฟาร์มสุข ไอครีม ออกอากาศ วันที่ 11 พฤษภาคม 2556

รายการนี้ จะเป็นข้อมูลในช่วงที่คุณชัยฤทธิ์ เริ่มเจอกับปัญหาจากกิจการ ทั้งในด้านของเงิน บุคลากร รวมไปถึงความร่วมมือต่างๆ ในแง่ของการถ่ายทำ รายการนี้ใช้วิธีการดำเนินเรื่องด้วยการจัดฉากการแสดงสมมติ ระกอบเรื่องราวของคุณบอม แม้ว่าจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่เชื่อ แต่ก็ทำให้เราเห็นภาพได้

สิ่งที่ได้นำไปใช้จากรายการนี้คือ ปัญหาต่างๆของกิจการ ซึ่งนำมาสู่สาเหตุ ที่คุณบอมต้องทำทุกอย่างคนเดียว ในกิจการฟาร์มสุขนี้ ซึ่งสิ่งสำคัญที่ได้จากรายการนี้ คือมุมมองอีก มุมมองหนึ่ง ที่คุณบอมได้จากการทำกิจการนี้ นอกเหนือจากความเหนื่อยยาก แต่ก็คือความสุขที่ได้จากการให้ ซึ่งนับเป็นส่วนสำคัญของภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข พอดี เนื้อหาตรงส่วนนี้ จึงถูกนำไปประกอบเป็นบทภาพยนตร์สารคดีต่อไป

ภาพที่ 6 ภาพตัวอย่างจากรายการคนไทยหัวใจไม่ท้อ

2.1.2 ข้อมูลจากเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวของ คุณชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ

ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ เจ้าของโปรเจกต์ ไอศกรีมความสุข เพื่อเด็กด้อยโอกาส¹

จากมนุษย์เงินเดือน เหมือนคนทั่วไป ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ ออกมาหางานทำตามความชอบส่วนตัว จนกลายเป็นโครงการ “ฟาร์มสุข ไอศกรีม” (FarmSook Ice Cream) ไอศกรีมที่ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาส ซึ่งได้รับรางวัลชนะเลิศ ด้านกิจกรรมเพื่อสังคมด้านอาหารเพื่อสุขภาพ จากสำนักงานส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมเพื่อชาติ (สกส.) และสถาบันพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สพว.)

¹ ติ่มข่าวหน้าสตรี. ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ เจ้าของโปรเจกต์ไอศกรีมฟาร์มสุข เพื่อเด็กด้อย

โอกาส [ออนไลน์], 13 มีนาคม 2556. แหล่งที่มา <http://www.thairath.co.th/content/331960>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชัยฤทธิ์ หรือ บอม เล่าถึงที่มาว่า ตนจบคณะมนุษยศาสตร์ เอกภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง และจับพลัดจับผลูมาทำงานด้านอาร์ต เคยทำอาร์ตเวิร์กให้นิตยสารหลายแห่ง ซึ่งปกติตนเป็นคนชอบกินไอศกรีมและชอบนำไอศกรีมไปเลี้ยงเด็กๆ ตามบ้านสงเคราะห์ต่างๆอยู่เป็นประจำ เนื่องจากเป็นคนไม่กินเหล้าไม่สูบบุหรี่ เลยมองว่า เอาเงินที่คิดว่าจะเสียไปกับพวกนี้มาเลี้ยงเด็กที่ด้อยโอกาสดีกว่า และตอนนั้นรู้สึกว่ามี ไอศกรีมที่ชอบนั้นหวานเกินไปและมีราคาสูงด้วย เลยไปศึกษาและลองทำเอง จนได้สูตรลงตัวที่อร่อยหวานน้อย ซึ่งดีต่อสุขภาพเลยทำไปเลี้ยงเด็กๆ ด้วย จนมีคนแนะนำให้เขียนแผนโครงการที่ทำไปเข้าประกวดของสำนักงานส่งเสริมกิจการเพื่อสังคมแห่งชาติ (สกส.) จนได้รับรางวัลชนะเลิศ ด้านอาหารเพื่อสุขภาพ เมื่อปี 2555

“ผมทำไอศกรีมนี้มานาน 3-4 ปีแล้วครับ โดยลาออกจากงาน ประจำ มาเป็นฟรีแลนซ์แล้วมีคนแนะนำให้ผมเขียนแผนงานเข้าประกวด ซึ่งผมก็รับแรงบันดาลใจและแนวความคิดจากการทำงานของสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ที่ทรงสอนอาชีพให้แก่ราษฎร เลยทำให้ผมเขียนโครงการเป็นโมเดล ในการสอนเด็กๆที่ด้อยโอกาส อย่างในสถานสงเคราะห์ที่ผมไปทำบุญให้รู้จักการผลิตไอศกรีม แล้วผมก็รับมาจำหน่าย เด็กๆเหล่านั้นก็จะได้รับค่าแรงในการทำ ซึ่งเป็นที่มาของชื่อ “ไอศกรีมฟาร์มสุข” เพราะไอศกรีมของเราเป็นไอศกรีมนม จึงนึกถึงฟาร์มโคนม และคิดว่าคนกินแล้วก็จะมีความสุขครับ”

จากแผนงานในกระดาษ กลายเป็นรูปร่างขึ้น ซึ่ง บอม บอกว่า มาจากเงินที่ได้รับรางวัลและบางส่วนได้รับบริจาค จากคนที่รู้เรื่องในเฟซบุ๊ก www.farmsookicecream ทำให้เราเซตธุรกิจได้ แต่ปัญหายังติดตรงที่ตลาดของเรายังไม่กว้าง จำนวนการขายยังไม่มากพอ ซึ่งทางผมพร้อมเต็มที่นะครับ ใครที่คิดจะเอาขนมไปเลี้ยงเด็กๆ เหล่านี้ก็สั่งผมได้ที่ทาง 08-3137-9705 รายได้ทุกอย่าง ก็ตรวจสอบได้หมดว่า เราใช้อย่างไรบ้าง ตัวเองก็ยังมีเงินเดือนจากงานฟรีแลนซ์ การทำงานตรงนี้เหนื่อยนะครับ แต่รู้สึกสงบไม่เหมือนกับตอนทำงานประจำ ทั้งเหนื่อยและรู้สึกเหนื่อยใจครับ”

เมื่อถามถึงความสุขที่ได้จากการทำงานนี้ บอม บอกว่า “ตอนแรกๆ ผมไม่เคยรู้เรื่อง รู้ปัญหาเด็กๆเหล่านี้เท่าไร แต่พอได้เข้ามารู้จักกับน้องๆ และได้ยินน้องๆเขาพูดว่า เขารู้สึกภูมิใจมาก และรู้สึกว่าเขามีตัวตนในสังคม ไม่รู้สึกว่าทำอะไรก็ผิดไปหมดเหมือนก่อน พอได้ยินแบบนี้ดีใจมากครับ ไม่คิดว่าแค่ไอศกรีมถ้วยเดียวก็สามารถเปลี่ยนแปลงสังคมได้จึงอยากให้ธุรกิจนี้ยังยืนไปได้ด้วยตัวของมันตลอดไป”.....หนุ่มรายนี้นับเป็นคนรุ่นใหม่ที่สร้างความต่างในชีวิต และเติมความสุขให้สังคมที่น่ายกย่องอีกคนหนึ่ง.

ความเป็นมาของฟาร์มสุขนั้น เริ่มต้นจากการที่ คุณชัยฤทธิ์อัมเจริญ ชื่นชอบการทำไอศกรีมอยู่แล้ว จึงได้ตัดสินใจนำไอศกรีมที่ทำเองนั้นไปบริจาคในช่วงปี 2553 ทำจนเป็นกิจกรรม

ประจำยามว่าง จนมีเพื่อนๆให้ความสนใจให้ทุนสนับสนุนในการทำไอศกรีมไปบริจาคนี้ เป็นเวลากว่า 1 ปี

ในช่วงปี 2554 คุณชัชฎฤทธิ์ เริ่มคิดถึงการช่วยเหลือที่ยั่งยืน จนเริ่มศึกษา แล้วก็ได้รับแรงบันดาลใจจากโครงการศูนย์ศิลป์ปาชีพ จึงได้เริ่มคิดที่จะเปลี่ยนการให้ไอศกรีม เป็นการให้อาชีพแก่เด็ก คุณชัชฎฤทธิ์จึงคิดที่จะเริ่มการก่อตั้งกิจการฟาร์มสุขในปีนี้อย่างแน่นอน แต่เนื่องจากไม่มีทุนมากพอที่จะก่อตั้งได้ คุณชัชฎฤทธิ์จึงเสนอไอเดียให้กับ สกส. เป็นการประกออดไอเดียเชิงกิจการเพื่อสังคม เพื่อที่จะรับทุนในการก่อตั้งกิจการ และคุณชัชฎฤทธิ์ และแนวคิดของ ฟาร์มสุข ก็ได้รางวัล “ผู้ประกอบการเพื่อสังคม สาขา อาหารและสุขภาพ” จาก สกส.นี้เอง

เมื่อกิจการถูกก่อตั้งขึ้น คุณชัชฎฤทธิ์ก็เริ่มเข้าหาเพื่อนๆด้วยโอกาส เพื่อสอนวิธีการทำไอศกรีม ซึ่งกว่าจะเข้าสู่กระบวนการนี้ ก็เข้าสู่ปี 2555 ที่คุณชัชฎฤทธิ์ ต้องฝึกเด็กๆเพื่อให้พร้อมสำหรับการทำเป็นอาชีพ และท้ายที่สุด ก็ได้ออกมาเป็นไอศกรีม นำไปขายต่อในปีนี้อย่าง

การจัดสรรรายได้ เป็นสิ่งที่สำคัญมากสำหรับกิจการเพื่อสังคม เนื่องจาก ทางสกส. จะเข้ามาตรวจสอบอย่างเคร่งครัด เพราะกลัวเหตุการณ์ที่ว่า ผู้ประกอบการ เอาเรื่องของความสงสารการทำบุญ ช่วยเหลือ มาเป็นหนทางในการหาเงินเข้ากระเป๋า ซึ่งในส่วนของฟาร์มสุขจะมีการจัดสรรรายได้ ส่วนหนึ่งจะจ่ายให้เด็กเป็นค่าผลิตเลย อีกส่วนหนึ่งใช้ซื้อวัตถุดิบสำหรับการผลิตครั้งต่อไป ส่วนอีกส่วนหนึ่งเก็บเป็นกองทุนพัฒนาเด็ก ซึ่งจากกองทุนตรงนี้ได้เกิดเป็นโครงการใหม่ที่ชื่อว่า ฟาร์มรู้ เป็น โครงการสอนเด็กด้วยโอกาส

3.1.3. ข้อมูลจากหนังสือนิตยสาร GM

GM CLUB
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

'CSR' ใหญ่ SE
 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลที่ได้จากนิตยสารเล่มนี้ อาจจะเหมือนกับสื่ออื่นๆที่ได้ศึกษามา นั่นก็คือ ความ เป็นมาของฟาร์มสุข แต่สิ่งที่สื่อนี้ให้มากกว่า คือให้ความรู้เกี่ยวกับตัวกิจการ ทำให้เข้าใจ คำว่า กิจการเพื่อสังคม ที่ไม่เหมือนกับการทำ CSR ในบริษัทซึ่งจากข้อมูลได้บอกไว้ว่า

CSR หมายถึง กิจกรรมที่เอกชนตอบแทนสังคมด้วยการเสียสละผลกำไรบางส่วน กลับคืนสู่สังคม ส่วน SE คือ กิจการเพื่อสังคมที่เกิดขึ้นเพื่อแก้ปัญหาสังคมโดยใช้หนทางของธุรกิจ² ซึ่งข้อมูลในส่วนนี้ ได้ถูกนำไปรวมในช่วงกลางของบทภาพยนตร์สารคดี ที่จะพูดถึง เรื่องของปัญหาของตัวกิจการด้วย

3.1.4. ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

เป้าหมายชีวิตของคุณบอมคืออะไร

“น่าจะเป็นเหมือนส่งมอบประสบการณ์ที่เราได้รับ จากการที่เราเข้าไปทำไอศกรีม ฟาร์มสุข ได้มีการปฏิสัมพันธ์กับเด็กๆ กับผู้คน เรารู้สึกประทับใจความรู้สึกเหล่านั้น ซึ่งถ้าเรา อธิบายเป็นคำพูดน่าจะครบ ยังไงมันก็บอกได้ไม่หมด เราก็เลยอยากให้ ทั้งตัวเด็กเอง ตัวครอบครัวเอง หรือคนทั่วไปเนี่ย คนในสังคมนะ ได้รับประสบการณ์เดียวกันกับเรา นั่นก็คือเป้าหมายนะ ตอนนี เป้าหมายมันเกิดใหม่ทุกวัน แต่เป้าหมายทุกวันนี้ รู้สึกว่าเราอยากให้คนเหล่านั้น ได้รับรู้ถึง ความสุขของการให้ แบบที่เราได้รับสัมผัส ซึ่งมันอาจแตกต่างจากที่เค้าเคยได้รับมาหรือเปล่า เราก็ อยากให้ลองได้สัมผัสตรงนี้”

แล้วปัจจุบันนี้ มีวิธีการเดินตามเป้าหมายอย่างไร

“วิธีการเดินตามเป้าหมายนี้ มันก็ตกลงมากเลยครับ คือ เป็นคนที่ไม่มีความน่ากลัว มันจะเป็นคน ถ้าเปรียบเทียบกับง่าย ๆ มันเหมือนแบบ ถ้าเราเห็นคนตกน้ำ วิธีการคือเราก็คงไม่คิดมากไข่ม้อย เราก็คงโดดน้ำ แล้วลงไปช่วยคน แล้วก็เอามาเลย วิธีการของพี่ที่เป็นแบบนี้เลย คือ พี่เห็นคน เขี่ย อยากจะช่วย พี่ก็ลงเข้าไปช่วย ก็คือตั้งเป้าว่าจะทำอะไร เสร็จแล้วก็ลงมือทำ พอลงมือทำ แล้วถ้า วิธีการมันไม่เวิร์ค เราก็ปรับเปลี่ยน ถ้าเราช่วยแบบนี้มันไม่เวิร์ค เราก็เปลี่ยนวิธีการใหม่ กับผม ”

² ชานันท์ สนุทรนนท์. Social Enterprise FARMSOOK ICECREAM

(กรุงเทพมหานคร : จีเอ็มกรุ๊ป, 2555), 118-119.

ที่มาของไอศกรีมฟาร์มสุขเป็นอย่างไร

“ฟาร์มสุขมันก็เป็น เค้าวากันว่า มันเป็นการช่วยเหลืออย่างยั่งยืน ซึ่งมันเกิดมาจากแนวคิดของกิจการเพื่อสังคมนะครับ คือเมื่อก่อนเรา หมายถึง ผมเนี่ยแหละครับ ทำไอศกรีมไปให้เด็กๆทาน เสร็จแล้ววันนึงเราก็คิดว่า อาจจะช่วยให้มันได้มากกว่านี้ มันก็มีแนวคิดของกิจการเพื่อสังคมเข้ามา ว่า เฮ้ย ทำไมเราไม่ลองช่วยให้มันยั่งยืนกว่านี้ล่ะ เราก็มาคิดว่า ทำยังไงมันถึงจะยั่งยืน เราก็ไปเห็นโมเดลของสมเด็จพระนางเจ้า จากศูนย์ศิลปาชีพ ครับ คือพระองค์ท่านเองงานศิลปาชีพ ไปสอนให้กับชาวบ้าน เราก็เลยคิดว่า เออ มันก็คงน่ารักดีถ้าเราให้เด็กๆทำไอศกรีม แล้วเราเอาไอศกรีมนั้นนะ ไปขายให้ รายได้ก็ให้กับเด็ก เด็กอยากกินไอศกรีมก็ทำกินเองก็ได้ แต่คือได้อาชีพขึ้นมาด้วย นั่นก็คือฟาร์มสุขในแง่ของการวัดผลได้ ก็คือภายนอก เด็กมีรายได้ มีอาชีพจากการทำไอศกรีม มันก็มีประโยชน์ด้านอื่น ซึ่งมันลงลึกกว่า ก็คือด้านความภูมิใจ ด้านจิตใจ ที่เด็กได้ผลิตไอศกรีม เพราะเด็กเหล่านี้ะครับ เป็นเด็กที่อยู่ในบ้านสงเคราะห์ ถ้าถูกมองว่าไม่มีคุณค่าอะไรเลย เกิดมาทำแต่สิ่งที่ผิดพลาด ฉันไม่เข้าใจแะ แกเป็นเด็กดีอ๊อ แกเป็นเด็กเหลือขอ เด็กก็เลยรู้สึกว้า อ้อ โอเคๆ ฉันเป็นเด็กเหลือขอ ฉันเป็นเด็กดีอ๊อ ฉันเป็นคนไม่มีคุณค่าอะไร ก็เติบโตเป็นแบบนี้ แต่ความจริงนะครับ อาจารย์อวัลย์ ดัชนี่นะครับ เป็นนักวาดรูป ศิลปินที่ยิ่งใหญ่เนี่ย ท่านบอกว่า แท้จริงแล้วเราทุกคนนะครับ มีศักยภาพที่อยู่ในตัว แต่มันแค่หลับใหล เราก็ปลุกมันขึ้นมาสิ ฟาร์มสุขทำหน้าที่นั้นนะครับ คือปลุกศักยภาพที่มีหลับใหลอยู่ในตัวเด็กๆให้มันตื่นขึ้นมา แล้วจะได้รู้ว่า เราสามารถกลับไปใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างเต็มภาคภูมิ และมีคุณค่า และอีกฟากนึง มันก็เหมือนเชื่อมโยงกับคำถามก่อนหน้านี้คือ เราก็อยากให้คนทั่วไป ได้รับรู้ว่าพวกคุณทุกคนนะครับ มีคุณค่า มีศักยภาพอยู่ในตัวเองทั้งนั้น ครับ”

คิดว่า ณ ตอนนี้ ประสบความสำเร็จหรือยัง

“เป็นคนคิดสั้นนะครับ ก็ประสบความสำเร็จรายวัน ก็ทุกวันก็รู้สึกประสบความสำเร็จ อย่างวันนี้ครับ เรามีกิจกรรม บันไดติมชิมความสุข เราก็รู้สึกว่า มันก็ประสบความสำเร็จในสิ่งที่เราเล่าไปเมื่อกี้ เราก็อยากให้ เด็กๆ ครอบครัวย ได้ใช้เวลาด้วยกันนะครับ มีเวลาร่วมกันที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีร่วมกัน นั่นก็คือประสบความสำเร็จในวันนี้ แล้วก็ ตัวฟาร์มสุขเอง ด้วยคำว่ากิจการทางสังคมเนี่ย มันจะมีการวัดผลแบบเป็นรูปธรรม คือ *Social return of investment* ฟาร์มสุขมันก็วัดผลได้ ทุกถั่วที่คุณซื้อไอศกรีมฟาร์มสุขไป เด็กก็ได้รายได้ไปด้วย นอกเหนือจากได้กิจกรรมทางด้านคุณค่าทางจิตใจ เพราะฉะนั้นเนี่ย มันประสบความสำเร็จอยู่เรื่อยๆ แต่ว่า เราก็ไม่ได้มองเป้าหมายที่ใหญ่โต ที่เราอยากให้ประสบความสำเร็จ เมื่อก่อนก็มองเหมือนกันครับ อยากให้ฟาร์มสุขมันขยายไปทั่วประเทศเลย แต่ก็รู้ว่า มันเป็นการกดดันตัวเองมากเกินไป แล้วถ้าเกิดเราทำงานแล้วไม่สบายใจ งานมันอาจจะออกมาไม่ดี สำหรับตัวเอง ก็เลยรู้สึกว่า งั้นเราไม่กดดันตัวเอง

เราทำไปเรื่อยๆ แล้วเราก็ใช้วิธีแบบเมื่อก็แหละ ตั้งเป้าไว้คร่าวๆ ลงมือทำ แล้วถ้ามันไม่เวิร์ก เราก็ปรับเปลี่ยนวิธีการ ครับ”

หน้าที่ของคุณบอมในกิจการฟาร์มสุข

“ทำไมเยอะครับ ก็ทุกตำแหน่งนะครับ ตั้งแต่ ทำตั้งแต่ คนคิด คนสอน คนไปขาย คนไปส่งไอติม ตั้งแต่ผู้ก่อตั้ง เจ้าของกิจการ ผู้จัดการ คนขับรถ ยันเป็นเด็กส่งของ ก็ทำอยู่คนเดียว นะครับ หลักๆก็ ทุกอย่างครับ”

คุณบอมเสียสละอะไรไปบ้าง ในการมาทำกิจการฟาร์มสุข

“เรียกว่ามันเปลี่ยนดีกว่าครับ คนข้างนอกมองเข้ามา อาจจะรู้สึกว่าเราเสียสละ แต่ความจริงตัวเราเรารู้สึกว่าเราได้ใช้เวลาให้มันเป็นประโยชน์ แล้วเราใช้เวลาเหล่านั้นนะค้นพบอะไรบางอย่างภายในตัวเรา อย่างนึงอยากจะสารภาพ คือ เมื่อก่อนเราเป็นคนที่ไม่ได้รู้สึกอยากจะทำช่วยเหลือสังคมนะครับ พอเรามาทำสิ่งนี้นะครับ เราใช้เวลาจากที่เมื่อก่อน เวลาว่างเราเดินห้างดูหนัง เราไปเที่ยว ซื้ของ ซื้บปิ้ง มาใช้แบบนี้ะครับ ส่งไอติม เจอเด็กๆทำไอติม เจอผู้คนทำกิจกรรม เราค้นพบว่าเวลาเหล่านั้นนะครับ มันสร้างแรงบันดาลใจให้คน มันได้ปลุกอะไรบางอย่างในตัวผู้คนเหล่านั้น เรารู้สึกว่า เฮ้ย เราไม่ได้เสียสละหรอก เรากำลังเรียนรู้ เราเปลี่ยนเวลาที่ไม่มีความค่าเหล่านั้น ให้มันมีค่าแล้วเราได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนกันกับคนตรงหน้ามากขึ้น คับ”

ได้อะไรกลับคืนมา

“ภูมิใจมากที่จะพูดอันนี้ บอกคนหลายๆคนว่า สิ่งที่ได้จริงๆนะครับ อย่างแรกเลยครับ คือได้ความเป็นคน เป็นมนุษย์กลับคืนมา หมายถึงว่า เมื่อก่อนนะครับ ผมก็เป็นคนครับ ไม่ได้เป็นหมาเป็นแมว เป็นคนนั่นแหละ แต่ว่า ความเป็นคนเป็นมนุษย์นะครับ มันน่าจะมีความเป็น มนุษย์ที่เอื้ออาทรต่อกัน คิดถึงคนอื่น ไข่ม้อยครับ เราน่าจะเกิดมาด้วยคุณสมบัติแบบนี้ ไม่ใช่เราเกิดมาแบบทำยังไงฉันถึงจะรวย พยายามค้นหาความร่ำรวย กอบโกยประโยชน์เข้าหาตน แล้วเราก็ลืมไปว่าเราต้องมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับคนรอบข้าง ถ้าผมถามคุณว่า ถ้าคุณรวย โดยที่ไม่มีใครเหลือในโลกนี้ คุณก็คงไม่เอา แต่คุณรวย คุณก็อยากจะไม่มีใครแซงโมเมนต์เหล่านั้นกับคุณ เนี่ยครับ ยังไงสุดท้าย มนุษย์ก็ต้องการความสัมพันธ์ ความเป็นมนุษย์ที่ผมได้กลับคืนมาคือสิ่งเหล่านี้ ความสัมพันธ์ที่ได้ก็คือ ผมเข้าใจตัวเองมากขึ้น เข้าใจเด็กๆ เข้าใจความสัมพันธ์ที่มันแท้จริง สื่อสารเชื่อมโยงกันมากขึ้น มันทำให้ผมพูดคุยกับแม่ได้มากขึ้น พูดคุยกับคนรอบข้างได้มากขึ้น ไม่เอาตัวเองเป็นหลัก เฮ้ย โกรธปุบก็สะท้อน เนี่ยชั้นรู้สึกอย่างเนี่ย เออ ตีกลับไปเลย โดยไม่คำนึงว่าเค้ารู้สึกอย่างไร สิ่งเหล่านี้มันได้จากการที่เวลาเราทำไอติม แล้วเค้ารู้สึกอย่างไร เราได้สื่อสารถ่ายทอดกันครับ”

อะไรที่ทำให้เปลี่ยนจากทำบุญรายวัน สู่การเป็นจิตอาสา

“อะไรที่ทำให้เราเปลี่ยนไป ก็คือ สิ่งที่ทำให้บอมเปลี่ยน ครั้งแรกเลยนะครับ ก็คือ เรื่องของความสุขครับ ประเด็นความสุขนี่ก็คือ ครั้งแรกที่ทำไอศกรีม ไปบริจาคให้เด็กที่แรก วันนั้นเป็นวันที่เราซื้อเครื่องทำไอติมมาใหม่ ปกติเวลาที่เรซื้อของมาใหม่ เหมือนเราได้โทรศัพท์ใหม่ อะไรใหม่ เราจะมีความสุขนะ แต่วันที่ เราได้เครื่องทำไอติม เราทำปุบเรามีความสุข แล้วเราเอาไปติมนั้นไปให้เด็กทาน เชื่อมัยครับว่า เราเห็นแวตาคาที่เด็กได้กินไอติมที่เราทำ ความสุขมันมากกว่า ที่เราได้จากการที่เราไปซื้อของ มันเทียบกันไม่ได้เลยครับ นั่นคือสิ่งที่เปลี่ยนเราจริงๆ เรารู้สึกเลยว่า เฮ้ย นี่หรือ ที่เรียกว่า ความสุขจากการให้ ถ้าคุณไม่ได้สัมผัส คุณจะไม่มีวันรู้ เสร็จปุบ มันมากไปกว่านั้นอีกครับ ผมรู้จักความสุขจากการให้เป็นครั้งคราว กับผมให้ตลอด ให้แบบไม่ได้มีเงื่อนไข ให้เหมือนทุกวันนี้ละครับ วันพ่อ ผมก็ไม่ได้ไปสวัสดิ์พ่อกับเค้า ไม่ได้ทำกิจกรรมอะไร แต่ผมรู้สึกว่าคุณได้ทำสิ่งนี้เพื่อพ่อ ทำสิ่งนี้ ทดแทนที่ พระองค์ท่าน ในหลวงของเรา ท่านบอกว่า ให้ทำความดีเหมือนผมทำถวายพระองค์ท่าน ทำให้พ่อผม ทำแทนอีกหลายๆคน มันมีความสุขที่มัน อยากจะใช้คำว่า มันยิ่งใหญ่มากสำหรับตัวผมครับ แต่ว่าสำหรับคนอื่นผมไม่รู้ แต่กับผมนี้ ผมรู้สึกว่า มันยิ่งใหญ่ และก็มีมันบรรยายไม่ถูกจริงๆ มันคงจะดี ถ้าเราทุกคน สามารถก้าวข้ามการทำบุญแบบเป็นครั้งคราว ละ เลี้ยงอาหาร แล้วสามารถทำดีได้ตลอดเวลา ทำดีได้โดยเป็นธรรมชาติ นั่นไม่ได้หมายความว่า คุณต้องไปเลี้ยงอาหารเด็กทุกวันนะครับ คุณสามารถทำดีกับพ่อแม่ของคุณ ทำดีกับตัวคุณเอง ทำดีกับเพื่อนร่วมงานกับ ซึ่งมันก็เป็นการช่วยเหลือสังคมอย่างนึงนะ เพราะว่าสังคมมันก็คือการเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน มันก็คือสังคมเหมือนกัน”³

กิจกรรมอื่นๆใน ชื่อฟาร์มสุข

“ก็ ปีนี้ตั้งใจว่าจะทำกิจกรรมเชิงรุก ซึ่งก็เน้นกิจกรรมเชิงครอบครัวครับ เอ่อ มีหลักๆ ก็คือ ที่สวนโมกข์กรุงเทพครับ เป็นกิจกรรมช่วงเช้า เราใช้ชื่อว่า บันไอติมชิมความสุข ครับ แล้วก็ช่วงบ่ายเป็นกิจกรรม Dialogue ครับ ซึ่งทั้ง 2 กิจกรรมเนี่ยครับ มันจะมีแก่นของมันก็คือ เราอยากให้เห็นที่มาร่วมกิจกรรมเนี่ยครับ ได้มีสติ รู้เนื้อรู้ตัว ผ่านกิจกรรมที่เราออกแบบขึ้นมาครับ”

กิจกรรมประสบความสำเร็จหรือไม่

“ก็ กิจกรรมบันไอติม ประสบความสำเร็จมากครับ ก็คือ เราจัดได้ไม่กี่ครั้งครับ ตั้งแต่ต้นปี ทุกครั้งเนี่ย ที่ประกาศปุบ มันจะถูกประกาศด้วยเพจของสวนโมกข์กรุงเทพครับ ประกาศเนี่ย มันจะรับแค่ 6 ครอบครัวใหม่ครับ แล้วพอประกาศไปปุบ มันก็จะเต็มทันทีเลยครับ มันก็จะกิน 6 ครอบครัวทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมช่วงบ่าย ก็เป็นกิจกรรม Dialogue ฟาร์มสุขสนทนา ก็เหมือนกัน

³ สัมภาษณ์ ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ, ผู้ก่อตั้งกิจการเพื่อสังคมฟาร์มสุข ไอศกรีม, 14 ธันวาคม

ครับ เราออกแบบมาให้มีสติ รู้เนื้อรู้ตัว ผ่านการพูดคุยนะครับง่ายๆ เรียบง่าย กิจกรรมนี้ก็คนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆครับ แต่ก็ยังคงเป็นกลุ่มเล็กๆอยู่ ครับ แล้วก็จะมีการอื่น ๆ ซึ่ง คิดว่านะครับ คงเป็นกิจกรรมเชิงครอบครัวเหมือนกัน ซึ่งเราพึ่งอบรมอาสาไปครับ คือทุกอย่างมันต้องเล็กๆ เพราะผมทำคนเดียว พอเราไปฝึกอาสา ก็จะมีผู้ช่วย เราก็คงทำได้ใหญ่ขึ้น ซึ่งก็เน้นไปที่ความสัมพันธ์ของครอบครัว ซึ่งผมโยงไปกับเด็กๆที่เราดูแลเอาใจใส่อยู่ จากการทำไอศกรีมเช่นกันครับ”

แล้วกิจกรรมสอนภาษาอังกฤษเป็นอย่างไร

“กิจกรรมอันนั้น ตั้งชื่อเล่นๆว่าเป็นกิจกรรม ฟาร์มรู้ครับ มันก็ต่อยอดมาจากการทำฟาร์มสุชนั้นแหละครับ มันเริ่มมาใกล้เคียงกับฟาร์มสุขเลยครับ เพราะว่า พอเราเข้าไปทำไอศกรีม ฟาร์มสุกับเด็กๆ เราก็รู้ว่าเด็กเหล่านั้นนะครับ เขามีความรู้ต่ำกว่ามาตรฐานกว่าเด็กข้างนอก เขาอย่างนี้ดีกว่า เด็กบางคนเนี่ย ABC ยังไม่ได้เลย ไม่ต้องพูดถึงศัพท์ภาษาอังกฤษ ทั้งๆที่จริงๆแล้วอยู่ในระดับ จะม.6 อยู่แล้ว หรือ ม.5 แล้ว อย่างนี้ครับ แล้วเราก็รู้กัน ทราบกันไข่ม้อยครับว่ามันจะเปิด AEC แล้ว เราก็เลยคิดว่า มันเพิ่มทักษะภาษาอังกฤษให้เด็กดีกว่า ให้มากที่สุดเท่าที่เด็กจะรับได้ แล้วให้เด็กไปต่อยอดเอาหลักจากที่ออกจากบ้านพักไปครับผม ก็ได้รับความกรุณาจากพี่ก้อยครับ พี่ก้อยก็เป็นพนักงานต้อนรับ บนเครื่องบิน พี่ก้อยก็ช่วยสอนให้ แล้วพี่ก้อยก็ รวบรวมกลุ่มเพื่อนๆ มาสอนเด็กๆ ก็เลยทำให้ กิจกรรมนี้เราไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการจ้างครูมาสอน แต่เราก็ใช้เงินนั้น ใช้ไปกับการซื้ออุปกรณ์ให้กับพี่ก้อย ใช้ไปสอนเด็กๆ อำนวยความสะดวกให้ครับ”

พี่บอมได้เข้าไปร่วมกิจกรรมฟาร์มรู้หรือไม่

“เออ ครั้งแรกๆก็ไปครับ แต่ว่า หลังๆก็ต้องบอกว่า ส่งไอติมจนไม่มีเวลาเข้าไปนะครับ เพราะมันทำคนเดียว ก็เลยไม่สามารถที่จะแบ่งแยกร่างได้ แต่ทุกครั้งที่พี่ก้อยเค้าตั้งกรู๊ป ตั้งปฏิทินมาเนาะ ว่าเนี่ยเราจะเข้าไปสอนเด็กวันนี้ ก็จะเข้าไปทุกครั้งครับ พอถึงเวลาจะไปก็ไปไม่ได้เพราะว่าติดส่งไอติม ก็ต้องเอาไอติมเป็นหลักครับ”

นอกจากนี้ก็มีกิจกรรมตัวอื่นอีกมั๊ยคะ

“กิจกรรมตัวอื่น จริงๆแล้วมันก็มีเต็มไปหมดเลย แต่เท่าที่เล่าไป คิดว่าจะได้ทำเน่า ”

จุดเริ่มต้นของกิจกรรมต่างๆคืออะไร

“ก็น่าจะเป็นจากการที่เราใกล้ชิดเด็กๆนะครับ เราใกล้ชิดเด็ก แล้วเราจับพี่เด็กอย่างตั้งใจ ฟังอย่างตั้งใจทำให้เรารับรู้ปัญหาของเค้าจริงๆ ทำให้เราทราบว่า เด็กไม่ได้มีปัญหาเรื่องเงินทองเรื่องอะไรเลย มันเป็นเรื่องปัญหาภายใน เรื่องความมั่นคงภายในจิตใจซะมากกว่า มันทำให้เราคิดว่า เออ แล้วทำยังไงล่ะ มันถึงจะทำให้เค้ามั่นคงมากขึ้น เช่นกิจกรรมภาษาอังกฤษเนี่ยครับ เด็กมีความรู้ก็สามารถไปต่อยอด ทำมาหากิน ทำอาชีพได้มากขึ้น หรือกิจกรรมที่สวน โมกข์เนี่ยนะครับ บอมคิดว่ามันเป็นกิจกรรมเชิงรุกครับ คือแทนที่เราจะไปคอยช่วยเหลือเด็กที่เข้าไปอยู่ในบ้านแล้วเนาะ เราก็

ทำกิจกรรมเชิงป้องกัน ไม่ให้ความสัมพันธ์ในครอบครัวมันขาดหายไป จนเหมือนกับผู้ใหญ่ พ่อแม่ ผลักดันให้เด็กเนี่ย เข้าไปอยู่ในบ้านสงเคราะห์ เราก็เลย ทำกิจกรรมเหล่านี้ล่ะครับ ตัวบอมเรียกว่า เป็นกิจกรรมเชิงรุก มากขึ้นครับ”⁴

ในฐานะกิจการเพื่อสังคม ฟาร์มสุขสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองหรือยัง

“ก็ยังพูดได้ไม่ค่อยเต็มปากเท่าไหร่นะครับว่า อยู่ได้ด้วยตัวเองหรือเปล่า เพราะว่า ฟาร์มสุขนะครับ มันควรที่จะ Break event ที่ซักประมาณ ยอดขายเดือนละหมื่นด้วยครับ ห้าพันก็ยังไม่พอได้ แต่ว่า เราอยากให้มันนิ่งนะครับ เหมือนแบบยอดขายเฉลี่ยให้ได้ซัก 5 พัน – หมื่นด้วย ถ้าหมื่นด้วยเนี่ยมันจะดีมาก คือมันจะมีรายได้พอที่จะจ้าง คนทำงานซัก 3 คน”

แล้ว ณ ตอนนี้ อยู่ที่ประมาณกี่ด้วย

“ตอนนี้อยู่ที่ประมาณ 3 พันกว่าด้วย ครับ เราเคยทำได้สูงที่สุด ครั้งเดียวเลยตั้งแต่เราทำมา อยู่ที่ประมาณ 5 พัน3 ถ้าจำไม่ผิดนะครับ ซึ่งตอนเนี่ย โอยยอดขาย 3 พันกว่าด้วยต่อเดือนเนี่ยครับ มันก็เลยทำให้ ฟาร์มสุขในทางบัญชี มันก็จ่ายเงินเดือนออกมาให้บอม แต่ว่า ก็ต้องบริจาคกลับไป เพราะว่าเราดูแล้วว่า ถ้าเราได้รับเงินเดือนเนี่ย มันคงอยู่ได้ไม่นาน มันก็จะต้องปิดกิจการ เพราะว่ารายได้ไม่คุ้มกับค่าใช้จ่ายครับ”

วิธีการจัดสรรเงินของฟาร์มสุขเป็นอย่างไร

“มันจะมีเรื่องของที่เราจ่ายให้เลยคือค่าผลิตของเด็กครับ เด็กทำปุ๊บเราก็จ่าย โดยการที่เราใส่ซองจ่ายผ่านครูที่เค้าจะอยู่ด้วย อำนวยความสะดวก เราก็จ่ายผ่านตรงนั้นไปครับ แล้วก็ ตรงนั้นนะ เป็นเงินที่ ทางเราออกให้ก่อน เหมือนเรารับซื้อเลย ซื้อขายเลย แล้วเรามาบริหารจัดการเองเสร็จแล้วเราก็ ไปจ่ายค่าปิ่น ซึ่งเอาจริงๆก็จ่ายเป็นรอบๆนะครับ ตามคิว แล้วเราก็มาขายครับ ขายเสร็จปุ๊บ เงินมันก็จะอยู่ในบัญชีของฟาร์มสุข ซึ่งเราเปิดเอาไว้โดยเฉพาะ แยกกับบัญชีของบอม แล้วเราก็จะเบิกจ่ายเงินตรงนี้นะครับ ไปใช้ซื้อวัตถุดิบ ครับ ซื้อวัตถุดิบเสร็จปุ๊บ เราก็จะมีรายได้จากการขายไอศกรีมก็จะเข้าบัญชีเหมือนกัน มันก็จะบริหารจัดการแบบนี้ล่ะครับ”

ก็ถือว่ายังไม่สามารถอยู่ได้

“จริงๆ ถ้าจะพูดในเชิงกิจการที่มันจ่ายค่าตอบแทนได้ทุกคนก็ยังเนาะ ถ้าเป็นบริษัทก็ยังไม่สามารถจะจ่ายเงินเดือนพนักงานได้นะ มันจ่ายได้เฉพาะค่าผลิต แต่เงินเดือนพนักงานนี่ ดีชะว่าบอมทำงานแทน 3 ตำแหน่งนะ ก็ยังจ่ายไม่ได้”

⁴ สัมภาษณ์ ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ, ผู้ก่อตั้งกิจการเพื่อสังคมฟาร์มสุขไอศกรีม, 11 กุมภาพันธ์

ถ้าจะให้อยู่ได้ ต้องมียอดขายอยู่ที่ 5000-10000 ถ้วย??

“ใช่ครับ ถ้าจะเอาแบบอยู่ได้แน่ๆ สบายๆ คือ ยอดขายหมื่นถ้วยต่อเดือน อยู่ได้ ห้าพัน ก็อาจจะมึน เพราะถ้ายอดขายต่ำกว่า 5 พันเมื่อไหร่เนี่ย แย่เลย แต่ถ้ามันขยับซักกลางๆก็ได้ 7-8 พัน แล้วมันตกมาซัก 5 พัน มันก็ยิ่ง เอออ คือมันต้องมองในระยะยาวว่า จ้างเข้ามาแล้วก็ต้องให้เค้า ทำต่อ”

แล้วในแง่ของคุณบอม อยู่ได้ด้วยกิจการนี้หรือไม่

“อยู่ได้มัย ถ้าเราอยู่ด้วยการพึ่งพาเงินจากกิจการฟาร์มสุษนะครับ ไม่ได้แน่นอน ตอนนี่ คือไม่ได้เงินจากฟาร์มสุษเลยซักบาท จะได้เนี่ยก็จะเป็นในเชิงที่ ขอเก็บค่าขนส่ง ซึ่งมันเป็นค่าแก๊ส คาร์รถ คือรถเนี่ย ต้องเอาไปติดแก๊สเลยนะครับ เพราะว่ามันประหยัดกว่า เพราะเราเก็บเค้าแค่ 150 บาทต่อเที่ยว โกลแค่ไหนก็คือ เก็บ 150 เก็บเสร็จปุ๊บมันก็เป็นค่าแก๊ส ซึ่งจริงๆ 150 เป็นค่าแก๊ส แต่ ยังไม่ได้คิดนะครับว่า ค่าเสื่อมรถเนี่ยมันไม่คุ้ม เอออ ตรงนี้ก็เหมือนเรา Donate ให้กิจการไป”

ส่งไอติมตกอาทิตย์นึงประมาณกี่ครั้ง

“มันไม่แน่นอนครับ อย่างที่บอกเลย มันไปโยงกับเรื่องยอดขายครับ มันก็จะมีแบบ แน่ๆ เช่น ในเดือนนึงเราต้องมีส่งแบบแน่ๆเลย คือที่บ้านก้านปู 1 ที่ สสส ซอยงามดูพลี 1 ที่ 2 ที่นี้ แน่ๆ แล้วก็จะมียุทธูปิกนิกแก๊ส ที่เค้าส่ง เดือนนึงจะต้องเจอ 3 ที่นี้แน่ๆ แต่ที่อื่น ก็จะแล้วแต่”

แสดงว่านอกจากคุณบอมจะไม่ได้เงินจากฟาร์มสุษแล้ว ยังต้องเจียดเงินตัวเองด้วยใช่ หรือไม

“ก็จะว่าอย่างนั้นก็ได้รับ มันเหมือนเป็นช่วงของการ ตอกเสาเข็มของกิจการนะครับ เรากำลังเชื่อว่า เรากำลังทำให้มันมั่นคง ในการเติบโต ถ้าฟาร์มสุษเป็นบ้านซักหลังนึง เราก็เชื่อว่า เรากำลังตอกเสาเข็มไปให้ลึกที่สุด ให้รากฐานมันมั่นคง เพื่อที่ในอนาคตมันอาจจะทำเป็นบ้านได้ มากกว่า ชั้น 2 ชั้น”

ณ ตอนนี้คิดว่า ปัญหาของฟาร์มสุษคืออะไรบ้าง

“ปัญหามีอยู่ทุกจุดเลยครับ ไม่ว่าจะถามจุดไหนก็เป็นปัญหา เช่น เรื่องของ คือมันโยง กันนะครับ ที่บอกว่าทุกจุดเพราะมันโยงกัน ในแง่ของ มันเริ่มมาจากยอดขาย คือยอดขายมันต่ำ พอ ยอดขายต่ำ กิจการรายได้น้อย จ้างพนักงานไม่ได้ ทำให้ เห็นหน้าอยู่คนเดียวทำทุกตำแหน่ง เสร็จ แล้วก็ โยงไปถึงเรื่อง ต้นทุนการผลิต ยอดขายมันน้อย เราก็ไปลดต้นทุนลงไม่ได้ แทนที่รจะซื้อ วัตถุดิบมาสต็อกเอาไว้ได้บ้าง ก็ไม่ได้”

จริงๆแล้ว ฟาร์มสุขเป็นกิจการที่น่าสนใจมาก ทำไมถึงยอดขายน้อย

“ถ้าพูดแบบไม่ได้ผลลัพท์จะไปให้ผู้บริโภคใช้มั๊ยครับ แบบว่า ยอดขายน้อยเพราะผู้บริโภคไม่ซื้อหรือ ในความเป็นจริง ก็อาจจะต้องโทษตัวเราด้วย โทษตัวเองด้วยนะครับ ที่ยังหาตลาดไม่เจอ เรายังไม่รู้ว่ฟาร์มสุขจะไปขายตลาดตรงไหน ที่จะมีคนตอบรับ ที่จะมีคนรู้สึกว่ามันไม่ใช่ไอศกรีมที่ราคาแพง ที่จะมีคนรู้สึกว่เฮ้ย value ของฟาร์มสุขที่ทำมาเพื่อช่วยเหลือสังคมมันเหมาะสมกับราคานะ”

ตอนนี้ตลาดของฟาร์มสุขคือคนกลุ่มไหน

“ตอนนี้เทสไปเรื่อยๆครับ ฟาร์มสุขก็มีแฟนอยู่กลุ่มนึงครับ ถ้าเป็นคนทั่วไปก็ แฟนเพจ ช่วยได้มากเลย ก็ที่โอปออุ้มเราเอาไว้ ก็ช่วยอุดหนุนเรา เวลาเราออกงาน หรือแม้กระทั่ง ไปช่วยซื้อตามจุดต่างๆ ตอนนี้มันก็เหมือนกับว่า เรายัง ไม่เห็นว่า ลูกค้าที่ชัดเจนของเราคือใคร แต่ว่า จากที่ผ่านมา เราพอจะบอกได้ว่า มีคนสั่งไอศกรีมเราไปทำบุญบ่อยๆ ครับ แต่เป็นใครกลุ่มไหน เรายังบอกไม่ได้ชัดเจนนะ ส่วนใหญ่ก็จะเป็แฟนเพจ ที่เข้าไปในเพจฟาร์มสุข รู้จักจากสื่อบ้าง จากเฟซบุ๊กบ้าง เนี่ยครับ รายได้มาจากเนี่ยครับ ส่งไอติมที่เค้าทำบุญกัน กับ CSR ของบริษัท ที่เค้าจะอุดหนุนเราไป ซึ่งก็ทำบุญนั่นแหละ แต่ได้มาแค่นี้ ถ้าเราไปออกงานนะ ออกทั้งวัน ขายได้ 50 ถ้วย ถามว่าจริงๆแล้ว ต้นทุนในการที่ออกร้าน ไม่นับเรื่อง space ที่เค้าให้ฟรีนะครับ ค่าขนส่ง 1 ครั้ง ถ้าเราจ้างเค้าไม่ต่ำกว่า 2 พันบาท ค่าจ้างแรงงานถ้าเราไม่เฝ้าเองละ ถ้าเราคิดว่ามันเป็น กิจการที่ต้องเลี้ยงตัวเองได้ ต้องจ้างพนักงาน 300 บาทต่อวัน อย่างน้อย 2 คน ผลัดกันไปเข้าห้องน้ำ เห็นต้นทุนละ กับวันนึงได้ประมาณ 50 ถ้วย กำไรถ้วยละประมาณ 12 บาท”

คุณบอมมองว่ คำว่ากิจการเพื่อสังคมเป็นปัญหาหรือไม่

“มันเป็นปัญหาหมีขี้ มันก็ ต้องบอกว่า เจตนาในการก่อตั้ง มันเพื่ออะไรละ ถ้าเรามองว่ กิจการนี้ต้องสร้างเงินให้ได้ เพื่อจะเอาเงินนี้ไปแก้ปัญหานั้นแน่นอน มันเป็นปัญหาแน่นอน เพราะว่า มันเคิบโตช้า แล้วมันก็ไม่ตอบโจทย์ แต่ถ้าเราบอกว่า ด้วยกิจการเนี่ย นอกจากเงินมันจะแก้ปัญหมาแล้ว ตัวกิจการมันยังแก้ปัญหาคด้วย ช่วยในการแก้ปัญหาคด้วย มันก็ไม่ใช่ปัญหานั้นนะ มันก็ทำงานของมันไป เรื่องยอดขายได้มันเป็นเรื่องของความยั่งยืนมากกว่า ใช้มั๊ยครับ ถ้ามันรายได้ดี มันก็ยั่งยืนซึ่งตอนนี้มันก็ต้องบอกว่า กิจการมันจะยั่งยืน อยู่ได้หรือไม่ได้เนี่ย มันไม่ใช่ตัวบอมเป็นคนตัดสินละ เราเป็นแค่คนก่อตั้งนะครับ คนที่จะอนุญาตให้มันอยู่ต่อมั๊ย ให้มีฟาร์มสุขต่อไปอีกนานแค่ไหนก็คงต้องเป็นผู้บริโภค แน่แน่นอนว่ถ้าคุณซื้อไอศกรีมฟาร์มสุขไปเรื่อยๆ จนมันถึง หมั้น มันก็อยู่ได้”

สาเหตุที่คนไม่รู้จักไอศกรีมฟาร์มสุขคืออะไร

“ครับ ยอมรับ มันก็เป็นข้อจำกัดหลายๆอย่าง ด้วยความที่มันไม่ได้เป็นธุรกิจ เต็มรูปแบบ มันก็ไม่ได้ถูกเชืตมาว่า มีแผนการตลาด ชื่อสื่อ หรือ เอาไปใช้จ่ายในแง่ของการโปรโมตให้คนรู้จัก ครับ ตอนนี่ก็จะเป็นในลักษณะที่ปากต่อปาก เฟสบุคเป็นหลัก เป็นเรื่องการตลาด *below the line* ทั้งนั้นเลย ที่มันไม่ต้องมีค่าใช้จ่าย ที่เราทำได้ด้วยตัวเอง เฟสบุค ทวิตเตอร์ อินสตราแกรม ออกสื่อทีวี ที่เค้า เห็นประเด็นที่มันน่าสนใจ เหมาะกับ มีเดียของเค้า ก็มีเรื่อยๆ ซึ่งตรงนี้ ก็ช่วยได้มากครับ ที่เรารู้เป็นที่รู้จักได้มากขนาดนี้ก็เพราะสื่อช่วยด้วย ที่มีแฟนเพจเพิ่มขึ้นเป็น 5 พัน 6 ตอนนี่ก็เพราะ สื่อช่วยด้วยครับ”

งานเพื่อสังคมไม่ได้ง่ายอย่างที่คิดใช่หรือไม่

“จริงๆนะครับ มันอยู่ที่ตัวเจ้าของกิจการด้วย ว่า เค้าจะขีดเส้นตัวเองไว้แค่ไหน ไม่ใช่ทุกกิจการเพื่อสังคมที่จะออกมาแล้ววิ่งพลาอัน เหมือนเรา ที่แบบทำทุกอย่าง คุณอาจจะลงทุนเลยก็ได้ นะ สมมติว่า มีเงิน 2 แสน จ้างหมดทุกอย่าง เงินหมด 2 แสนคือ ไม่รอดก็ได้ ถูกมั้ยครับ มันอยู่ที่สไตล์ คนทำงานด้วยแหละ แต่เรา รู้สึกว่าเรา อยากให้มันอยู่ได้นะ ก็เลย ลองใช้แรงก่อน แต่ถ้าถึงวันนึง สมมติว่า ต่อให้มันไม่ถึง หมิ่นถ้อย แต่เรารู้สึกว่ามันต้องจ้าง มันมาถึง ก็ออกสุดท้ายละ จ้างคนมาทำ ไม่รอดก็คือไม่รอด ก็ใช่ เพราะฉะนั้น จะบอกว่าเหนื่อยมัย เหมือนเราทำตัวเองมากกว่า เอะ แล้วก็ บางคนถ้าเค้า อย่างฟาร์มสุขนะครับ มันถูกก่อตั้งมาเพื่อช่วยเด็ก ช่วยแบบไหน ด้วยการทำไอศกรีม ถ้าเราขีดตัวเองเท่านั้นละครับ ช่วยเด็กก็คือ เด็กในบ้านสงเคราะห์ แสดงว่าเด็กที่อยู่นอกบ้าน สงเคราะห์ เราไม่ต้องช่วยก็ได้ นะ เพราะมันอยู่เกินขอบเขตที่เราจะช่วยเหลือ นี่คือเจตนารมณ์ที่เรา ก่อตั้งมา แต่ฟาร์มสุขไม่ทำอย่างนั้นละสิ มีเด็กออกไปข้างนอกโทรมาคุย พี่หนูอยากอย่งนั้น อย่างนี้ เราก็ช่วยนะ เหนื่อยมันก็เหนื่อย”

สไตล์ของคุณบอมเป็นอย่างไร

“สไตล์ของเราก็คือ เราเป็นคน ที่ คิดว่างานมันจะสำเร็จได้ ก็ด้วยแรงของเรา แล้วงานจะออกมาได้ตามมาตรฐานที่เราตั้งไว้ ก็ต้องด้วยตัวของเรา แล้วเราก็ รู้สึกว่า สิ่งที่เราทำนะครับ มัน กลับไปคำถามที่ว่า เหนื่อยมัย เราไม่มองว่าเหนื่อยหรือเป็นปัญหา เพราะเรารู้สึกว่า สิ่งที่เราลงมือ ทำครับ เราได้เรียนรู้จริงๆนะครับ ถ้าเราไม่ได้ทำฟาร์มสุข เราไม่ได้เรียนรู้สิ่งเหล่านี้เลย แม้กระทั่งตัวเองด้วย เราไม่ได้ค้นเจออะไรหลายๆอย่างในตัวเอง เราก็เลยไม่ได้มองว่ามันเป็นปัญหา เพราะเราก็เรียนรู้มันไป”

สิ่งสูงสุดที่คุณบอมได้เรียนรู้จากฟาร์มสุขคืออะไร

“ตัวเอง ได้เรียนรู้ตัวเอง มันเป็นจิตวิญญาณของฟาร์มสุขนะครับ อย่างจะเน้นเรื่องของคุณค่าของคน เพราะว่า พอเราไปอยู่กับเด็กนะครับ เรารู้ว่า เด็กถูกผลักดันจากครอบครัว ซึ่งอาจจะไม่มีเวลาให้ พ่อไม่มีเวลาให้ เด็กต้องการความรักนะครับ ก็หาความรักในบ้านไม่ได้ ก็ไปหาจากเพื่อน อืม เสร็จแล้ว เพื่อนบางคนก็มีความรักแบบแปลกๆ เช่น ฉันรักเธอนะ เสร็จแล้วก็ฟ้าหลูดนะ อะไรประมาณนั้น ก็ทำให้เด็ก เกิดความรุนแรงมากขึ้น บางคนเพื่อนมันเพื่อเผ่ความรักไปถึงคนอื่นด้วย เด็กก็ช่วยไป ใช้น้ำครับ เด็กผู้หญิง เพราะฉะนั้น ก็เลยรู้สึกว่ พอเราไปสัมผัสกับปัญหาเราก็อ่อนกลับมาที่ต้นเหตุเลยว่า เฮ้ย ทำยังไงละ ไม่ให้เด็กไปจบชีวิตแบบนั้น ที่ไปอยู่ในบ้าน ไม่ต้องมาทำไอดิมกับเราก็ได้ เออ ก็เลยใช้ตัวเองลงไปทำกิจกรรมเพื่อสังคมกับครอบครัวที่สวนโมกข์ ไม่เกี่ยวกับกิจการ ก็เลยมองว่า ต่อให้ไม่มีฟาร์มสุขในอนาคต ก็น่าจะยังลากสังขารไปทำกิจกรรมได้นะ”

คุณบอมจะทำกิจการฟาร์มสุขไปให้นานที่สุด

“ใช้ครับ ทุกวันนี้แบบว่า รักษาสุขภาพมากๆเลยนะ ไม่อยากป่วย ไม่ยอมป่วย วิ่ง ออกกำลังกาย กิน ระวัง ไม่อยากจะไม่สบาย เพราะรู้เลยว่า แค่ตัวเองไม่สบายเนี่ย ก็ต้องหยุด แต่ไม่เคยหยุดนะ ก็พยายามรักษาให้หาย ینگี้ได้ให้หาย นอนมากๆ จะไม่ออกไปไหนเลย ให้หายให้เร็วที่สุด หรือถ้าไม่หายก็กินยา แล้วก็ขั้บรถ อะไรอย่างเนี่ย คือ ถนอมตัวเองมากที่สุด เพราะรู้สึกว่ มันในช่วงลงหลักปักฐาน ตั้งเสาเข็ม อืม คือ มีความหวังนะ อยู่ด้วยความหวังที่ว่า ชักประมาณ 2-3 ปีข้างหน้า มันน่าจะถึงยอดที่เราคุยไว้ หวังไว้ 5 พัน หมื่นนึง เราจะได้จ้างคน ก็น่าจะเบาขึ้น”

คุณบอมพอจะจำภาพแรกก่อนที่จะตั้งฟาร์มสุขได้หรือไม่

“คิดแล้วเสียดาย ไม่เหลือภาพนั้นเลย มันก็เป็น ประมาณว่า ตอนที่คิดนะครับ เราคิดถึงศูนย์ศิลป์ปาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าก่อน ว่ามันจะเป็นโมเดลคล้ายๆแบบนี้ ให้เด็กไปทำไอสกริมเนาะ เสร็จแล้วตอนนั้น ที่คิดไว้ก็คือ จะให้เด็กผลิต ช้างในบ้าน เสร็จแล้วก็ เอาออกมาขายเป็นร้านเล็กๆ เป็นชอป อยู่ข้างหน้าบ้านสงเคราะห์ต่างๆ คือบ้านนึงก็จะมีชอปไอดิมอะไรประมาณนี้ มันก็น่ารักดี แทนที่แบบ ปกติ เราอาจจะแบบ เฮ้ย เนี่ยไปทำบุญเรียกเด็กเถอะ อาจจะแบบ เลิกเรียนนัดกัน ไปกินไอดิมตรงนี้ดีกว่า รายได้ให้เด็กๆ ก็เลยรู้สึกว่ มันเป็นการช่วยเหลือสังคมที่ง่ายขึ้น มันเปลี่ยนวิธีการทำบุญ เช่นแบบ มันไม่จำเป็นที่จะแบบ นัดกันไปเลี้ยงข้าวและ มันอาจจะแบบเลิกงานไปนั่งกินไอดิมกันเถอะ อะไรอย่างนั้น”

แล้วตอนนี้เป็นอย่างที่เคยคิดไว้หรือไม่

“ไม่เหลือเลย ตอนนี้ไม่เหลือเลย ด้วยข้อจำกัดต่างๆนาๆ ก็กลายเป็นว่า ให้เด็กทำแล้วมันต้องดำเนินต่อไปนะครับ ก็แสดงว่าต้องหาดลาด”

คุณบอมคิดว่าฟาร์มสุขจะอยู่ได้นานอีกซักแค่ไหน

“ก็จะพยายามทำต่อไปให้ได้นานที่สุด ทำต่อไปเรื่อยๆ จนกว่า ตัวเราจะไม่ไหว เพราะว่าตอนนี้ เหมือนเราใช้แรงเราเข้าแลก เพื่อลงหลักปักฐานให้มันมั่นคง เพื่อที่จะต่อยอดมัน ขึ้นไปในอนาคต อย่างที่บอกว่าการก่อสร้างบ้านให้มันสูงขึ้นไปเรื่อยๆ รากฐานให้มันมั่นคงแข็งแรง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นนะครับ มันก็ ขึ้นอยู่กับผู้บริโภครด้วย เพราะเหมือนกับ เรามีหน้าที่ก่อตั้งมันนะ มีไอเดียว่าจะทำอย่างนี้ แต่เราไม่สามารถจะเอาเงินเรามาซื้อ ไอศกรีมฟาร์มสุขให้มันอยู่ได้ เราก็ต้องบอกว่า ถ้าชอบมันนะครับ ก็อยากให้ซื้อ ไอศกรีม เพื่อว่ามันก็จะมีเงินเข้ามาหมุนในระบบ แล้วก็อยู่ได้เรื่อยๆ ครับผม”

ถ้าย้อนกลับไปได้ ยังอยากจะทำฟาร์มสุขอยู่มั๊ย

“ถ้าย้อนกลับไป ด้วยความที่เรายังมีบุคลิก ลักษณะนิสัยเหมือนเดิม ก็คงจะทำ เพราะเป็นคนทีคิดแล้วก็ต้องทำ เพราะอยากรู้ว่า ไอสิ่งที่เราคิด มันจะออกมารูปร่างหน้าตาเป็นยังไง ครับ แต่ก็คงจะ ถ้าเราเป็นคนนิสัยแบบนี้ ก็คงทำ ก็ย้อนไปก็คงเหมือนเดิมนะ ก็คงทำอะไรโดยที่ไม่รอบคอบนะ ก็คือทำเลย แล้วมาเรียนรู้ไปเรื่อยๆ *learning by doing* ไปเรื่อยๆ ทุกวันนี้เป็นแบบนี้”

แล้วถ้ารู้แล้วว่าจะเป็นแบบนี้

“เรารู้แล้วว่าเราจะมาเจออะไรนะ แน่แน่นอนครับ เราควรที่จะปรับมัน ให้มัน คืออย่าทำแบบนี้สิ เหมือนมีคนเคยแนะนำว่า ให้เราหยุดคิดซะทุกอย่าง แล้วไปเริ่มใหม่ ว่า ถ้าเราจะเริ่มทำ ฟาร์มสุขใหม่อีกครั้ง ไปเขียนลงกระดาษแผ่นใหม่เลย เราจะทำมันแบบไหน”

แสดงว่ายังมีฟาร์มสุข

“อืม มันก็อาจจะได้เป็นแบบว่า ทำไอติมแค่นี้ ไม่ต้องทำเยอะ เพราะเรารู้แล้วว่า ปัญหามันคืออะไรนะ”

หลังจากนี้ไป คุณบอมอยากจะทำอะไรเพิ่มกับฟาร์มสุขอีกหรือไม่

“มองไม่ออกเลยครับ จริงๆแล้วก็ เพราะ เหมือนบอกกับตัวเองว่า อะไรที่ทำได้ อะไรที่มองเห็นว่าควรจะทำ หรือทำได้เนี่ย ใส่เข้าไปเต็มที่แล้วเหมือนกัน สิ่งที่ยังไม่ได้ทำ คือสิ่งที่ไม่รู้ มองไม่เห็น มองไม่ออก นั่นเป็นเหตุผลที่ว่า ทำไมเราถึงชอบคุยกับคน เพราะบางทีเราก็คงอยากได้ไอเดีย สิ่งที่เราอาจจะมอง แล้วเรามองไม่เห็น เรามองข้ามไป คำตอบก็คือ ยังมองไม่เห็นเหมือนกัน ว่า เราควรจะทำอะไร เพราะเชื่อว่าตัวเองทำไปหมดแล้ว เช่น มันอาจจะเหลือแค่แบบ เปิดร้านมั๊ย หรือ

อะไรอย่างเนี่ย เปิดร้านเพื่อที่เพิ่มยอดขาย ทุกอย่างเราทำไปเพื่อ จุดประสงค์เดียว เพื่อให้ยอดขายมันได้ เพื่อที่มันจะเลี้ยงตัวเองได้”⁵

จากข้อมูลสัมภาษณ์นี้ ทำให้เห็นตัวตนของคุณบอม ชัยฤทธิ์อิมเจริญมากขึ้น ไม่ว่าจะในด้านอารมณ์ ที่มีทั้ง ความเหนื่อย ความท้อ แต่ทุกอย่างเขาก็ทำด้วยความสุขและอยู่ด้วยความหวังอย่างแท้จริง ในด้านแนวคิด ที่มีทั้ง แนวความคิดใหม่ หรือเก่า แต่ก็พยายามทำทุกสิ่งทุกอย่าง โดยไม่หยุดอยู่แค่ตัวกิจการ ยังคงคิดที่จะทำอะไรเพื่อสังคมต่อไปเรื่อยๆ ซึ่งในส่วนนี้ จะถูกนำไปใช้ในการเรียบเรียงทำบทที่ใช้ในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดีต่อไป

2. สรุปการค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1. แม้ว่าคำว่าภาพยนตร์สารคดี จะเป็นคำที่คนทำภาพยนตร์ต่างก็รู้จักดี แต่แท้จริงแล้ว การจะทำภาพยนตร์สารคดี ให้ตอบโจทย์ตามที่เรต้องการสื่อไปถึงคนดูได้นั้น ไม่ใช่สิ่งที่ย่อยง่ายที่คิด ไม่ใช่แค่การถ่ายภาพความจริง เรียบเรียง สัมภาษณ์ตามจริงแล้ว ตัดจบ แต่การทำสารคดี ต้องอาศัยการวางแผนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังต้องพบกับปัญหาที่ไม่อาจคาดเดาได้ระหว่างการถ่ายทำ โคนส่วนใหญ่ ผู้ทำสารคดีมักไม่รู้เลยว่า ตอนจบของงานที่เราทำนั้นเป็นอย่างไร เหมือนกับที่เราต้องประมวลงานของเราไปเรื่อยๆตลอดการทำงานเลยทีเดียว ดังนั้น การวางแผน และความชัดเจนในประเด็นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด ซึ่งสิ่งที่จะช่วยควบคุมให้เราอยู่ในเส้นทางได้ ก็คือบทภาพยนตร์สารคดี ไม่ว่าจะการถ่ายทำ หรือการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง จะทำให้งานของเราเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างไรก็ตาม แต่สิ่งที่ต้องยึดไว้ ก็คือประเด็นที่เราต้องการสื่อให้กับผู้ชม เพราะหากเราเปลี่ยนประเด็นสำคัญ เป็นไปได้ว่า สิ่งที่เราถ่ายไปก่อนหน้า อาจจะไม่สามารถนำมาใช้ได้เลย

2.2. ในส่วนของการค้นคว้าข้อมูลเพื่อการเขียนบทภาพยนตร์ การศึกษางานของ David Gelb ทำให้รู้ว่า การทำงานของเขา เกิดจากการนำความรัก ความสนใจของเขามารวมกัน กลายเป็นงานที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ถึงแม้ว่า จะเป็นสารคดีที่ มีการสัมภาษณ์ มีภาพประกอบการสัมภาษณ์ ซึ่งก็เป็นองค์ประกอบทั่วไปของการทำภาพยนตร์สารคดี แต่การเลือกภาพที่จะนำมาใช้ในการตัดต่อ เรียบเรียงงาน การใส่ดนตรีที่เป็นความชอบของเขา ที่สร้างบรรยากาศให้งานได้อย่างลง

⁵ สัมภาษณ์ ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ, ผู้ก่อตั้งกิจการเพื่อสังคมฟาร์มสุข ไอศกรีม, 26 กุมภาพันธ์

ตัว ก็ถือเป็นสิ่งที่สร้างความเป็นเอกลักษณ์ให้กับเขาเอง ซึ่งในส่วนนี้ ก็ได้้นำแนวทางในเรื่องของการเล่าเรื่องมาใช้ในงานภาพยนตร์สารคดีชิ้นนี้

2.3. การศึกษาในส่วนของบุคคลต้นเรื่อง ซึ่งได้แก่ คุณชัชวฤทธิ์ อิ่มเจริญ ทำให้เห็นแง่มุมที่เขาแสดงออกทางสังคม เป็นแง่มุมภายนอก ที่เราจะใช้เป็นพื้นฐานในการแนะนำตัว คำพูดบางคำของเขา อาจมีบางส่วนที่น่าสนใจ ที่สามารถเจาะลึกได้ ก็จะเกิดขึ้นจากการที่เราได้ข้อมูลของเขามา ซึ่งจากการค้นคว้าครั้งนี้ ก็ทำให้ได้เห็นบุคลิกภาพ และลักษณะที่น่าสนใจในตัวคุณบอม ทั้งในแง่คิดของการริเริ่มกิจการ ทั้งที่มีหน้าที่การงานที่ดีอยู่แล้ว แต่ก็เลือกที่จะมาทำเพราะได้สัมผัสความสุขของการให้ รวมทั้งได้รับรู้ประสบการณ์ที่ผ่านมาในช่วงเวลาต่างๆ ถึงแม้ว่า การสัมภาษณ์ในแต่ละครั้ง จะมีความแตกต่างกันไปบ้าง แต่ก็ทำให้ได้เรียนรู้เรื่องราวของคุณบอมมากขึ้น ซึ่งข้อมูลเหล่านี้ ได้ถูกนำมาใช้ในการเรียบเรียง เพื่อการเขียนบทภาพยนตร์สารคดี นั่นเอง

บทที่ 3

การเขียนบทภาพยนตร์สารคดี

1. แนวความคิดของภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข

วัตถุประสงค์

เพื่อให้คนในสังคมได้เห็นถึงความสุขทางใจที่ได้จากการให้เป็นอย่างไร ผ่านทางบุคคล ตัวอย่างที่ดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความสุขจากการให้ ที่สามารถส่งต่อไปได้ไม่สิ้นสุด

กลุ่มเป้าหมาย

วัยทำงาน อายุประมาณ 25-50 ปี ทำงานในกรุงเทพฯ ไม่จำกัดเพศ

แนวคิดหลัก

การที่เราเต็มใจจะให้อะไรใครซักอย่าง แม้จะไม่ได้ตอบแทนในรูปของวัตถุ แต่เราก็จะ
ได้ตอบแทนมาในรูปความสุขทางใจ

ความขัดแย้ง

บางครั้งความสุขทางใจเพียงอย่างเดียว ก็ไม่สามารถทำให้เราดำรงชีวิตได้

สรุปข้อมูล

ภาพยนตร์สารคดี ที่ว่าด้วย คนคนหนึ่ง ที่ผันตัวมาทำกิจการเพื่อสังคม ช่วยเหลือเด็ก
ด้อยโอกาสให้มีอาชีพ มีอนาคต โดยแลกด้วยแรงกาย แรงใจ ของตัวเองเพียงคนเดียว แม้จะไม่ได้ใน
รูปของเงิน จากกิจการ แต่ก็มีความสุขทางใจที่ยั่งยืน อีกทั้งยังสามารถส่งต่อให้กับสังคมได้อย่างไม่
มีสิ้นสุด ผ่านสื่อกลางเล็กๆ สัญลักษณ์ของกิจการ นั่นก็คือ ไอศกรีม

2. การเขียนโครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี

เนื่องจากการผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ มีการเปลี่ยนแปลงบทหลักๆ ถึง 3 ครั้ง คือ บทในขั้นของการเตรียมการถ่ายทำทั้งหมด ซึ่งเป็นบทที่คิดจากข้อมูลที่ได้ในขั้นของการศึกษาค้นคว้า หลังจากนั้นเมื่อมีขีดจำกัดในด้านของการถ่ายทำจำนวนหนึ่ง ส่งผลให้บทมีการเปลี่ยนแปลงเป็นครั้งที่ 2 หลังจากนั้นเมื่อผ่านช่วงของการถ่ายทำทั้งหมด เข้าสู่ช่วงตัดต่อ ก็มีการทำบทใหม่อีกครั้ง เพราะมีปัญหาในช่วงของการถ่ายทำ ทำให้ต้องเอา footage ทั้งหมด มาประมวลใหม่ แล้วทำเป็นบทใหม่ขึ้นมา เพื่อแก้ไขข้อผิดพลาดนั้นๆ

2.1. โครงเรื่อง

Sequence 1 : เปิดเรื่อง

ภาพคนในสังคม และบทสัมภาษณ์คนในสังคมเกี่ยวกับ ความสุข เพื่อให้เห็นว่า คนในสังคมโดยส่วนใหญ่ มักมองว่าความสุขมักเกิดจากการได้รับบางสิ่งบางอย่าง หรือ การสนองความต้องการของตนเองเป็นหลัก

Sequence 2 : เปิดตัว

เมื่อจบภาพที่แสดงให้เห็นว่า คนในสังคมส่วนใหญ่ มองความสุขส่วนตัวมาก่อนนั้น ก็ต่อด้วยภาพของคุณบอม ที่ทำทุกอย่างวุ่นวาย ทั้งการติดต่อ การส่งของ ส่งไอศกรีม รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ แล้วขึ้นคำพูดว่า เกี่ยวกับ ความสุขจากการให้

Sequence 3 : กิจการเพื่อสังคม

เป็นส่วนที่คุณบอมจะเล่าถึงกิจการที่คุณบอมทำอยู่ นั่นก็คือ ไอศกรีมฟาร์มสุข ที่ทำกับเด็กด้อยโอกาส และให้ความรู้เกี่ยวกับคำว่า กิจการเพื่อสังคม ซึ่งคนทั่วไปอาจไม่ค่อยรู้จักกัน เป็นส่วนของเนื้อหา

Sequence 4 : การเสียสละ

ส่วนนี้จะพูดถึงกิจกรรมทั้งหมด ในนามของกิจการฟาร์มสุขที่ คุณบอมเป็นคนทำ ซึ่งในส่วนนี้ จะสอดแทรกเรื่องราวของการทำทั้งหมดว่า ทำไปทำไม เพื่ออะไร เป็นส่วนของความคิด ความรู้สึกของคุณบอม ซึ่งจะรวมไปถึง ความขัดแย้งจากการทำงาน ว่าตัวกิจการนี้ สามารถเจริญต่อไปได้อีกหรือไม่ ขนาดไหน แสดงถึงความหวังในการทำงาน

Sequence 5 : บทสรุปของฟาร์มสุข

เป็นบทสุดท้าย ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ทำมานั้น คุณบอมได้รับอะไรตอบแทน จากความยากลำบากที่ทำมาทั้งหมดนี้ ถ้าย้อนกลับไปได้ ยังอยากจะทำอยู่หรือไม่ รวมทั้ง ฝากถึงคนในสังคม เรื่องของการให้

Sequence 6 : บทสรุปของคนในสังคม

เป็นบทสัมภาษณ์ของ คนที่ทำการเพื่อสังคมคนอื่นๆ ที่แนะนำกิจการที่ตัวเองทำ แล้วให้แง่คิดต่อคนในสังคม

จากการวางโครงเรื่องครั้งแรกนี้ มีปัญหาในหลายส่วนเมื่อเข้าสู่ช่วงของการถ่ายทำ ซึ่งมีการประมวลภาพกับร่วมกับบท ในส่วนแรกที่จะสัมภาษณ์คนในสังคม ได้ลองทำ และ นำมาตัดต่อเมื่อประกอบรวมกันแล้ว ไม่สามารถสื่อถึงสิ่งที่ต้องการสื่อได้ ต่อมาในช่วงของการให้ความรู้เกี่ยวกับกิจการเพื่อสังคม ก็ได้ใช้ตัวช่วยเป็นกราฟฟิกเข้ามาใส่ แต่เมื่อลองตัดต่อประมวลภาพดูแล้วก็ดูไม่เข้ากับชิ้นงาน จึงตัดส่วนที่เป็นกราฟฟิกทิ้งไป ประเด็นของช่วงนี้ จึงไม่ใช่การให้ความรู้ แต่เปลี่ยนเป็นการแนะนำ ไอเดียของกิจการของคุณบอมแทน และในตอนท้ายสุดที่จะสัมภาษณ์บุคคลที่ทำการเพื่อสังคมอื่นๆ เมื่อตัดสติใจตัดภาพสัมภาษณ์คนในสังคมทิ้งไป เมื่อจบด้วยสัมภาษณ์คนอื่น ก็ทำให้ดูไม่เข้ากับงาน คนดูจะสับสนว่าทำเรื่องอะไรกันแน่ จึงเปลี่ยนบทใหม่ โดยการทำเรื่องของคุณบอมล้วนๆ นำไปสู่การแก้ไขโครงเรื่อง ครั้งที่ 1

2.2. การแก้ไขโครงเรื่อง ครั้งที่ 1

เกิดขึ้นจากการนำบทสัมภาษณ์มาใช้เป็นหลัก และบทสัมภาษณ์ แล้วเรียบเรียงบทสัมภาษณ์ใหม่ เป็นดังนี้

Sequence 1 : เปิดเรื่อง

เนื่องจากกลุ่มเป้าหมายของภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ คือ คนในสังคม จึงยังคงเปิดด้วยภาพสังคม ที่มีความเหลื่อมล้ำกันทางฐานะ มีคนที่ทำงาน ใส่ใจเรื่องราวของตัวเอง และคนด้อยโอกาส ที่ต้องพยายามยังชีพของตัวเอง โดยไม่มีทางเลือก และความช่วยเหลือ

Sequence 2 : เปิดตัว

เปิดตัวคุณบอมด้วยภาพกิจกรรมที่คุณบอมทำเหมือนบทแรก ที่ทำทุกอย่างวุ่นวาย ทั้งการติดต่อ การส่งของ ส่งไอศกรีม รวมทั้งกิจกรรมต่างๆ แล้วขึ้นคำพูดว่า เกี่ยวกับ ความสุขจากการให้ และเพิ่มภาพถ่ายที่เป็นเด็กๆ ทานไอศกรีมฟาร์มสุขด้วยสีหน้ายิ้มแย้มสดใส และจบช่วงนี้ด้วยภาพผลิตภัณฑ์ของฟาร์มสุข

Sequence 3 : ที่มาของฟาร์มสุข

เป็นช่วงที่เล่าถึงที่มาที่ไปของกิจการเพื่อสังคมที่ชื่อ ฟาร์มสุข ไอศกรีม ตั้งแต่ ครั้งแรกที่เริ่มบริจาค จนกระทั่งคิดทำให้ยั่งยืน โดยใช้คำว่ากิจการเพื่อสังคมเข้ามาช่วย

Sequence 4 : ภาระหน้าที่ในกิจการ

เป็นช่วงที่เล่าถึงขั้นตอนของกิจการ ซึ่ง จะทำให้เห็นว่า คุณบอมทำทุกอย่างในกิจการเป็นพนักงานเพียงคนเดียว แม้ว่าเหนื่อย แต่เขาก็มีแง่มุมที่เห็นว่ามันคือการเรียนรู้ ที่มีความสุขร่วมไปกับความเหน็ดเหนื่อยนั้นได้

Sequence 5 : ปัญหาของฟาร์มสุฯ

นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับปัญหาของกิจการเพื่อสังคม ที่กิจการฟาร์มสุฯก็ยังคงเผชิญอยู่ นั่นก็คือเรื่องของทุน ในการทำกิจกรรมอื่นๆ หรือแม้แต่การจ่ายค่าจ้างพนักงานยังไม่สามารถทำได้ ซึ่งคุณบอมก็มองว่า มันเป็นช่วงลงหลักปักฐาน ที่ยังต้องใช้กำลังตัวเองเข้าแลก นั่นเอง

Sequence 6 : บทสรุปของฟาร์มสุฯ

เป็นส่วนที่แสดงถึงสิ่งที่คุณบอมได้รับจากกิจการฟาร์มสุฯ ซึ่งแม้รูปแบบของกิจการจะดูเติบโตได้ง่าย แต่แท้จริงแล้ว มีปัญหามากมายที่ทำให้คุณบอมต้องต่อสู้ด้วยตัวคนเดียว แต่สิ่งที่ทำให้คุณบอมยังคงสู้มาเรื่อยๆ โดยไม่ล้มเลิกกิจการนั้นก็คือ ความสุข นั่นเอง

ในช่วงของการถ่ายทำอีดีโครงเรื่องนี้โดยตลอด แต่เมื่อเข้าสู่ช่วงของการตัดต่อ ก็พบว่าภาพที่นำมาประกอบกับบทสัมภาษณ์นั้น ยังไม่สามารถตอบ โจทย์ตามโครงเรื่องที่เรียงไว้ ทำให้เกิดความสับสนกับคนดู และการเรียงบทสัมภาษณ์ดังกล่าว มีปัญหา Jump cut ค่อนข้างมาก ต้องอาศัยภาพประกอบค่อนข้างเยอะ แต่เมื่อมีภาพในการตัดต่อไม่เพียงพอ เพราะข้อจำกัดหลายๆอย่างในการถ่าย ทั้งพื้นที่ส่วนตัว และสถานสงเคราะห์ที่ไม่ยินยอมให้เข้าไปถ่าย สุดท้าย จึงต้องมีการปรับบทอีกครั้ง เพื่อการตัดต่อโดยเฉพาะ นำไปสู่การแก้ไขโครงเรื่องครั้งที่ 2

2.2. การแก้ไขโครงเรื่อง ครั้งที่ 2

Sequence 1 : เปิดเรื่อง

ใช้วิธีการเปิดเรื่องแบบเดิม คือ เป็นภาพสังคม ที่มีความเหลื่อมล้ำกันทางฐานะ มีคนที่ทำงาน ใส่ใจเรื่องราวของตัวเอง และคนด้อยโอกาส ที่ต้องพยายามยังชีพของตัวเอง โดยไม่มีทางเลือก และความช่วยเหลือ เพิ่มการใส่คำพูดของคุณบอม เกี่ยวกับความสุขจากการให้

Sequence 2 : เปิดตัว

เปลี่ยนจากการใช้กิจกรรมของคุณบอมในการเปิดตัวเป็นภาพอุปกรณ์การทำไอศกรีม ภาพกิจกรรมเล็กๆน้อยๆ แล้วจึงเป็นภาพที่คุณบอม แนะนำตัว เพื่อให้เชื่อมกับ Sequence ต่อไป โดยภาพนี้ เป็นภาพเริ่มต้นของกิจกรรม บันไดติม ชิมความสุข

Sequence 3 : ทำไอศกรีม

เป็นช่วงที่เล่าถึงที่มาที่ไปของกิจการเพื่อสังคมที่ชื่อ ฟาร์มสุขไอศกรีม นำไปสู่ขั้นตอนการผลิตไอศกรีม ที่เด็กๆร่วมกันทำขึ้นมา ทั้งเด็กที่อยู่ในกิจกรรมสารสัมพันธ์ครอบครัว และเด็กค้อยโอกาสที่อยู่ในบ้านสงเคราะห์ ที่พี่บอมกำลังให้ความช่วยเหลืออยู่

Sequence 4 : ขายไอศกรีม

เป็นช่วงที่เล่าถึงขั้นตอนของกิจการ ซึ่ง คุณบอมเป็นคนจัดการในเรื่องของการจัดส่งทุกอย่าง ซึ่งจะมีส่วนที่เป็นลูกค้ายของคุณบอม ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจการนี้ ในแง่ที่เขาได้สัมผัสมา

Sequence 5 : ปัญหาของฟาร์มสุข

เล่าถึงปัญหาต่างๆ ทั้งในแง่ของยอดขาย ข้อจำกัดของคำว่ากิจการเพื่อสังคม และปัญหาในช่วงเริ่มต้นของกิจการ รวมไปถึงความหวังของคุณบอมในกิจการฟาร์มสุข

Sequence 6 : แจกไอศกรีม

เป็นช่วงสุดท้ายที่จะสรุปทุกสิ่งทุกอย่างที่คุณบอมทำ ว่าได้อะไร รวมทั้ง ผู้ที่อยู่รอบตัวเขา ว่าได้อะไร จากการที่ได้มาร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกิจการฟาร์มสุขนี้ โดยเลือกใช้กิจกรรมการแจกไอศกรีมเป็นบทสรุป เนื่องจาก การแจกไอศกรีมนี้ เป็นเหมือนการรวบยอดทุกขั้นตอนของกิจการไว้ด้วยกัน คือ การขายไอศกรีมของคุณบอมให้กับลูกค้า โดยการไปส่งให้ถึงที่ แล้วลูกค้าก็นำไปแจกให้กับเด็กค้อยโอกาส แสดงให้เห็นถึง ความสุขที่ส่งต่อได้ นั่นเอง

3. โครงเรื่องภาพยนตร์สารคดี (Outline)

จากการวางโครงเรื่องทั้ง 3 ครั้งข้างต้น จะขอนำเสนอโครงเรื่องของบทภาพยนตร์สารคดีครั้งสุดท้ายที่นำมาใช้ในการตัดต่อภาพยนตร์จนสำเร็จ ดังนี้

Outline ภาพยนตร์สารคดี “เรื่องเล่าของความสุข”

Sequence 1 : เปิดเรื่อง

- Shot 1 ภาพการจราจรเต็มท้องถนน
- Shot 2 ภาพคนเมืองที่เดินกันขวักไขว่ ไม่สนใจใคร
- Shot 3 ภาพคนเมืองที่แย่งกันขึ้นรถเมล์ และผู้คนอีกจำนวนหนึ่งที่เบียดเสียดกัน
- Shot 4 ภาพคนผู้ด้อยโอกาสที่ใช้ชีวิตในเมืองใหญ่อย่างไม่ได้รับการสนใจ

Sequence 2 : เปิดตัว

- Shot 5 ภาพอุปกรณ์การทำไอศกรีมตะกร้อทำขนม ชามสแตนเลส ถังปั่นไอศกรีม
- Shot 6 ภาพบรรยากาศสถานที่ของกิจกรรมปั่นไอติม ชิมความสุข ในช่วงก่อนเริ่มกิจกรรม
- Shot 7 ภาพขณะกำลังเริ่มกิจกรรม ซึ่งคุณบอมกำลังแนะนำตัว

Sequence 3 : ทำไอศกรีม

- Shot 8 ภาพบรรยากาศของกิจกรรมปั่นไอติมชิมความสุข
- Shot 9 ภาพความสัมพันธ์ของครอบครัวภายในกิจกรรม
- Shot 10 ภาพการทำงานของคอบอมในกิจกรรมปั่นไอติมชิมความสุข
- Shot 11 ภาพของความสุข ที่แสดงถึงผลของกิจกรรม ในตอนที่ไอศกรีมเสร็จ
- Shot 12 ภาพคอบอมสอนเด็กด้อยโอกาสทำไอศกรีม
- Shot 13 ภาพผลิตภัณฑ์หลังจากผ่านกระบวนการผลิตแล้ว
- Shot 14 ภาพสัมภาษณ์คอบอมเกี่ยวกับแนวคิด และที่มาของกิจการฟาร์มสุข

Sequence 4 : ขายไอศกรีม

- Shot 15 ภาพไอศกรีมที่ถูกบรรจุในรูปผลิตภัณฑ์พร้อมส่ง
- Shot 16 ภาพการจราจรบนท้องถนน
- Shot 17 ภาพการขับรถส่งไอศกรีมของคุณบอม
- Shot 18 ภาพกระบวนการในการส่งไอศกรีมของคุณบอม ซึ่งจะมีทั้งส่งเป็นกล่อง และจัดเข้าตู้ให้ ซึ่งขึ้นอยู่กับลูกค้า
- Shot 19 ภาพหน้าร้านต่างๆที่เป็นตัวแทนขายของคุณบอม
- Shot 20 ภาพผลิตภัณฑ์ในสถานที่ต่างๆที่คุณบอมไปส่ง
- Shot 21 ภาพการสัมภาษณ์ลูกค้าของคุณบอม จากประสบการณ์ที่ได้รู้จักและสัมผัสการทำงานของคุณบอม
- Shot 22 ภาพสัมภาษณ์คุณบอมในเรื่องของยอดขาย และการนำส่งในสถานที่ต่างๆ รวมทั้งหน้าที่ต่างๆในกิจการ

Sequence 5 : ปัญหาของฟาร์มสุข

- Shot 23 ภาพการติดต่อกานของคุณบอมในเชิงธุรกิจ
- Shot 24 ภาพตู้ใส่ไอศกรีมฟาร์มสุข
- Shot 25 ภาพที่คุณบอมจัดวางไอศกรีมในตู้ จนกระทั่งเต็ม
- Shot 26 ภาพสื่อออนไลน์ต่างๆที่คุณบอมทำเพื่อแนะนำตัวกิจการต่อสังคม
- Shot 27 ภาพสัมภาษณ์คุณบอมในเรื่องของปัญหาต่างๆของกิจการ รวมไปถึงความหวังต่อกิจการฟาร์มสุข

Sequence 6 : แจกไอศกรีม

- Shot 28 ภาพในบริเวณสถานที่ บ้านสงเคราะห์ ซึ่งจะมีกิจกรรมแจกไอศกรีม
- Shot 29 ภาพเด็กในบ้านสงเคราะห์นั่งรอกิจกรรม
- Shot 30 ภาพคุณบอมรอส่งต่อไอศกรีมให้ลูกค้า
- Shot 31 ภาพเด็กๆเข้าสู่บริเวณกิจกรรม
- Shot 32 ภาพบรรยากาศการแจกไอศกรีม ผู้แจกมีความสุข คุณบอมมีความสุข

Shot 33 ภาพบรรยากาศเด็กๆทาน ไอศกรีม มีความสุข

Shot 34 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าที่มาร่วมกิจกรรมแจกไอศกรีม ในแง่ของสาเหตุที่เลือก ไอศกรีมของคุณบอม และความรู้สึกที่ได้รับ

Shot 35 ภาพสัมภาษณ์คุณบอมในเรื่องของ สิ่งที่ได้รับจากการทำกิจการฟาร์มสุข รวมทั้งสิ่งที่ยากฝืดต่อให้คนในสังคม

บทที่ 4

ขั้นตอนการทำงาน

ขั้นตอนที่ 1 การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี (Pre-Production)

ในขั้นของการเตรียมการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ คือช่วงของการค้นคว้าข้อมูล การเตรียมบทภาพยนตร์สารคดี และการวางแผนการถ่ายทำ

ในส่วนแรกของการค้นคว้านั้น เนื่องจากเคยได้พูดคุยกับคนต้นเรื่อง ซึ่งก็คือ คุณบอม หรือ ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ มาก่อน ทำให้ได้รู้จักกับคำว่า กิจการเพื่อสังคม ที่มีลักษณะคล้ายกับธุรกิจ แต่ธุรกิจจะหวังตัวเงิน ในขณะที่ กิจการเพื่อสังคมนี มีเป้าหมายเพื่อช่วยเหลือสังคมเป็นหลัก เมื่อได้รู้จักคำว่ากิจการเพื่อสังคมแล้ว ก็ทำให้รู้ปัญหาของตัวกิจการเพื่อสังคม ว่าการจะคงตัวกิจการให้อยู่ได้นั้น ลำบากมาก เพราะมีปัญหาในเรื่องของการเติบโต เนื่องจาก กิจการเพื่อสังคม ไม่หวังผลกำไร การจะหาเงินมาหมุนในบริษัทนั้นจึงเป็นเรื่องยาก อีกทั้งไม่สามารถทำการโฆษณาที่หือหาวา ลงโทรทัศน์ หรือสื่อใดๆที่ใช้งบสูงๆได้ เพราะเหมือนกับเป็นการโฆษณาชวนเชื่อ ใช้ความเห็นใจเป็นเครื่องมือหาเงินอีก จึงทำให้กิจการเพื่อสังคมโดยส่วนใหญ่ จะทำกันได้เป็นกลุ่มเล็กๆ ไม่ค่อยมีคนรู้จัก เมื่อไม่มีเงินมาหมุนอีก สุดท้ายก็จะกลืนหายไปนสังคมน ทั้งๆที่เป็นแนวคิดที่ดี แต่กลับไม่สามารถดำรงไว้ได้นั่นเอง

เมื่อรู้ปัญหานี้ ก็เกิดคำถามขึ้นว่า ผู้ประกอบกิจการเพื่อสังคม ก็ยังคงจดทะเบียนตั้งกิจการเพื่อสังคมนี้นั้นอยู่เนืองๆ รวมทั้ง คุณบอมเองด้วย อะไรคือสาเหตุที่ทำให้เขาเหล่านั้น ยังตัดสินใจจะทำกิจการเพื่อสังคมตัวนี้อยู่ ทั้งๆที่ดูแล้วไม่เติบโต ไม่ใช่กิจการสร้างเงิน หรืออาจจะพูดได้เลยว่า ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าจะอยู่ได้ถึงเมื่อไหร่ จึงเริ่มเข้าไปคลุกคลี พูดคุย และตามไปดูกิจกรรมต่างๆที่คุณบอมทำ ทำให้ได้รู้ข้อมูลมากขึ้น ได้รู้ความพยายาม ความทุ่มเท โดยเฉพาะคุณบอม ที่เนื่องจากตัวกิจการไม่ได้มีเม็ดเงินมากมาย ทำให้คุณบอมต้องทำแทบจะทุกตำแหน่งในกิจการ จนไม่มีเวลาทำงานประจำ แต่คุณบอม ก็เลือกที่จะทำตัวกิจการเป็นหลัก จนสุดท้ายลาออกจางาน แล้วรับเป็นฟรีแลนซ์ไป ความทุ่มเทเหล่านี้ ทำให้เกิดความรู้สึกประทับใจและอยากจะถ่ายทอดออกมา เพราะ

จากการเข้าไปสัมผัส ทำให้รู้ว่า สิ่งที่ทำให้คุณบอมยังคงพยายามทำอยู่นี้ เพียงเพราะ ความรักที่จะทำ และความสุขที่ได้เห็นผลของสิ่งที่เขาทำ เท่านั้นเอง

หลังจากได้ข้อมูลจากการเข้าไปสัมผัสกับคุณบอมแล้ว ไม่ว่าจะ เป็นแนวคิด หรือ กิจกรรมต่างๆ ก็เริ่มนำมาเรียบเรียงเป็นบทภาพยนตร์สารคดี ซึ่งบทในตอนนี้เป็นเพียงบทคร่าวๆ ที่จะเปิดเรื่อง และจบเรื่องอย่างไร โดยประเด็นหลัก จะนำเสนอเรื่องราวของการส่งต่อความสุข ที่มีเพียงแค่คำว่าความสุขเท่านั้นจริงๆ ไม่มีคำว่าผลประโยชน์ใด

เมื่อได้บทคร่าวๆแล้ว ก็ติดต่อคุณบอมทันที ในครั้งแรกที่ติดต่อเรื่องของการจะขอเรื่องราวชีวิตของคุณบอมมาทำเป็นภาพยนตร์สารคดีนั้น ได้ไปหาคุณบอมที่สถานที่จัดงาน ซึ่งคุณบอมไปขายไอศกรีมฟาร์มสุข ที่สยามพารากอน ในงานมหกรรมเล่นิทาน อ่านและเล่นกับลูก วันที่ 17 พฤศจิกายน 2556 แต่เนื่องจากทุกอย่างไม่พร้อม จึงไม่ได้เก็บภาพใดๆ เพียงแค่ไปนัดวันที่จะขอไปถ่ายในกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งคุณบอมก็ให้ความช่วยเหลือ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการนัดวันที่จะให้ถ่ายทำ

ซึ่งในแต่ละวันที่จะไปถ่ายทำ ก็จะต้องเตรียมบท ให้สัมพันธ์กับกิจกรรมนั้นๆ ซึ่งตรงนี้สำคัญมาก เพราะสิ่งนี้เกี่ยวข้องกับเวลาที่เรากำลังไปถ่ายทำ ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ จะรู้สึก ว่าเราทำงานเป็น และมีความตั้งใจในการทำงาน ซึ่งการเตรียมพร้อมนี้ ก็จะมีส่วนช่วยทำให้เรารู้สึกมั่นใจขณะทำงาน ด้วยเช่นกัน โดยบทในส่วนนี้จะ เป็นบทที่ละเอียดกว่าการเขียนบทคร่าวๆในตอนแรก อย่างเช่น รู้ว่า จะไปถ่ายตอนคุณบอม ส่งไอศกรีม ก็จะวางแผนว่า เราจะเก็บภาพช่วงไหนบ้าง เมื่อไปส่งไอศกรีมแล้ว สามารถถ่ายสัมภาษณ์ใครได้บ้าง ก็เตรียมคำถามสำหรับสัมภาษณ์คนคนนั้น ซึ่งทั้งหมดนี้ จะต้องขึ้นอยู่กับบทใหญ่ที่เราเขียนไว้คร่าวๆนั้น ว่าสามารถใส่เข้าไปได้หรือไม่ แล้วสามารถเชื่อมโยงกับกิจกรรมอื่นๆได้ลงตัวหรือไม่ จะอยู่ในส่วนไหนของงานนั่นเอง โดยส่วนใหญ่ ถ้าคุณบอมไปส่งไอศกรีมในสถานที่ที่สามารถถ่ายทำได้แค่บางส่วน อย่างเช่น ถ่ายได้แต่สัมภาษณ์ไม่ได้ ส่วนใหญ่ก็เลือกที่จะไม่ไป เพราะมีความรู้สึก ว่าการรบกวนเวลา แล้วไปถ่ายได้นิดเดียว จะทำให้ตัวคุณบอมรู้สึก ว่าถูกรบกวนมากเกินไป จึงเลือกที่จะไปร่วมกิจกรรม ที่สามารถถ่ายได้ครบอย่างที่ต้องการ

การกำหนดตารางเวลาสำหรับการถ่ายทำ

ถึงแม้ว่าจะมีเวลาการออกกองที่ไม่แน่นอน แต่ก็ได้ทำตารางไว้คร่าวๆ จากเนื้อหาการสัมภาษณ์ และภาพที่ต้องการได้ จากการเขียนบทนั้น ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ช่วง ช่วงสัมภาษณ์คุณบอม ช่วงสัมภาษณ์คนรอบตัวคุณบอม และช่วงกิจกรรม กับ 4 ประเด็นที่วางแผนไว้ตอนแรก คือ กิจการเพื่อสังคม เด็ก การเริ่มต้น ความพยายามและความทุ่มเท ที่จะใส่ไว้ในภาพยนตร์สารคดี

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ จึงวางแผนในการทำงาน คร่าวๆ ไว้ดังนี้

1. ช่วงเดือน พฤศจิกายน 2556 เป็นช่วงของการเตรียมงานก่อนการถ่าย ทั้งการวางแผนงาน การค้นคว้า เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสัมภาษณ์ครั้งแรก เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทาง จนเข้าสู่การสรุปประเด็น ทั้งเนื้อเรื่อง และงานสร้างต่างๆ

2. ช่วงเดือน ธันวาคม 2556 - กุมภาพันธ์ 2557 เป็นช่วงของการถ่ายทำ ซึ่งต้องพยายามเก็บทุกอย่างที่ต้องการในช่วงนี้ให้หมด ทั้งการสัมภาษณ์คุณบอม สัมภาษณ์คนรอบตัว รวมทั้งภาพกิจกรรม ซึ่งการสัมภาษณ์นี้ ให้รวมอยู่ในวันเดียวกับกิจกรรม เช่น กิจกรรมปั่นไอดีมที่คุณบอมจัดก็จะสัมภาษณ์ คุณบอมด้วย หรือช่วงที่ไปส่งไอศกรีม ก็สัมภาษณ์ลูกค้าคุณบอมด้วยนั่นเอง ซึ่งระหว่างที่ถ่ายทำไปนี้ ก็ต้องมีการประมวลผล สิ่งที่เราได้ทุกครั้ง ว่าเรื่องของเราตอนนี้ ยังคงเส้นเรื่องเดิมหรือไม่ ต้องเปลี่ยน หรือเพิ่มอะไรบ้าง เพื่อให้สมบูรณ์

3. ช่วงเดือนเมษายน 2557 เป็นช่วงที่เริ่มตัดต่องานถ่ายทั้งหมด แล้วตรวจสอบว่า งานของเราครบถ้วนสมบูรณ์ดีหรือไม่ ต้องถ่ายเพิ่ม หรือเพิ่มเติมอะไรอีกหรือเปล่า เป็นช่วงของการเก็บตก ส่วนใหญ่จะเป็นในส่วนของการถ่าย เพื่อแก้ปัญหาชิ้นงานที่ไม่สมบูรณ์ และการเรียบเรียงเรื่องเพื่อการตัดต่อใหม่ จนกว่าจะสำเร็จเป็นงานภาพยนตร์สารคดี

	พ.ค.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.
Pre-Production						
Production						
Post-Production (การตัดต่อ)						
Post-Production (การแก้ไข)						

ตารางที่ 1 ตารางแสดงกำหนดเวลาการทำงาน

การเตรียมอุปกรณ์ในการถ่ายทำ

ในส่วนของอุปกรณ์ต่างๆ ก็ประกอบด้วย กล้อง DSLR 1 ตัว Memory Card 2 ตัว ขาตั้งกล้อง และ ไมค์สำหรับบันทึกเสียง ส่วนคอมพิวเตอร์ จะนำไปเป็นบางครั้ง ขึ้นอยู่กับวิธีการเดินทาง ทั้งนี้เนื่องจากต้องใช้ความคล่องตัวในการทำงาน เพราะการเดินทางไปตามสถานที่ต่างๆ ที่จะต้องติดตามคุณบอมไปยังที่ที่ไม่คุ้นชิน และการทำงานคนเดียว ทำให้ต้องเลือกใช้อุปกรณ์ที่ค่อนข้างกะทัดรัด พกพาสะดวก

ขั้นตอนที่ 2 การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี (Production)

โดยส่วนใหญ่ตารางการไปถ่ายทำมักไม่แน่นอน เพราะตัวคนต้นเรื่อง หรือคุณบอม ก็มีตารางเวลาที่ขึ้นอยู่กับลูกค้าเช่นกัน ทั้งในเรื่องของ การไปส่งไอศกรีม การไปแจก การไปทำบุญ เป็นต้น แต่ก็มีบางกิจกรรมที่ค่อนข้างมีตารางเวลาแน่นอน เช่น กิจกรรมปั่นไอดีม ชิมความสุข กิจกรรมฟาร์มรู้ ที่สุดท้ายถูกตัดออกไป และช่วงของการผลิต ที่มีปัญหาเพราะไม่สามารถเข้าไปถ่ายทำได้ เนื่องจากเป็นบ้านสงเคราะห์

ดังนั้น จึงต้องมีการเตรียมพร้อมอยู่เสมอ เมื่อคุณบอมแจ้งว่ามีกิจกรรมอะไร ก็ต้องพร้อมออกกองไปถ่ายทำ

ในช่วงของการถ่ายทำก็เช่นกัน ต้องมีความอดทน รอบคอบ มองกว้างๆ เพราะเราไม่สามารถรู้ได้เลยว่า ขณะที่เราร่วมกิจกรรมอยู่นั้น ภาพที่เราต้องการจะปรากฏขึ้นมาในช่วงไหน จึงจะต้องมีการเตรียมพร้อมตลอดเวลา รวมทั้ง ความคล่องในการใช้อุปกรณ์ต่างๆ จะต้องทำได้ดี หลายครั้งที่รู้สึกว่พลาดจากสำคัญ ที่ต้องการ แต่ก็ต้องโทษตัวเองว่า ช้าเอง และต้องหาวิธีแก้ปัญหาไปอาจจะด้วยการ รอภาพที่อาจจะเกิดขึ้นอีก หรือจัดฉากขึ้นมา หรือต้องยอมสละภาพนั้นไป แล้วใช้ภาพอื่นๆมาช่วยในการเสริมให้สมบูรณ์

ซึ่งการถ่ายทำนี้ ประกอบไปด้วย 2 ส่วนด้วยกัน

1. การถ่ายสัมภาษณ์

ภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ การสัมภาษณ์ เป็นส่วนที่สำคัญมาก เพราะใช้เสียงของผู้ให้สัมภาษณ์เป็นตัวดำเนินเรื่อง แล้วตัดสลับกับภาพ เพื่อให้ผู้ชมเข้าใจคำพูดนั้นมากขึ้น โดยจะมีการสัมภาษณ์จากคุณบอมที่เป็นคนต้นเรื่อง และบุคคลรอบๆตัวคุณบอม เพื่อให้ภาพของคุณบอมชัดเจนขึ้น ส่วนที่ยากของการถ่ายการสัมภาษณ์ ไม่ได้อยู่ที่การจัดวางภาพ แต่คือเนื้อหาของการ

สัมภาษณ์ว่าจะทำอย่างไรให้สมบูรณ์ เพราะผู้ให้สัมภาษณ์บางคน เราสามารถสัมภาษณ์ได้เพียงแค่ว่าครั้งเดียว เพราะฉะนั้นการเตรียมตัวก่อนการสัมภาษณ์ จึงเป็นสิ่งที่สำคัญมาก

การจัดวางภาพ จะมี 2 แบบด้วยกัน คือ แบบใกล้ จะให้เห็นศีรษะจนถึงบ่า จะใช้ในช่วงของการเล่าเรื่องที่ใส่อารมณ์ อย่างช่วงเปิดเรื่อง ที่จะพูดถึงความสนุกสนานของการได้ริเริ่มก่อตั้งฟาร์มสุข และในช่วงสุดท้าย ช่วงที่เป็นความยากลำบากของการทำกิจการ

ภาพที่ 7 ภาพแสดงการถ่ายสัมภาษณ์ระยะใกล้

อีกแบบคือ การถ่ายระยะไกล จะเห็นจนเกือบทั้งตัว ซึ่งจะใช้บรรยายเรื่องทั่วไป จากภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุกนี้ จะใช้ การจัดวางภาพระยะไกลในช่วงที่เล่าถึงกิจกรรมต่างๆ ไป ที่คุณบอมคิดจะทำ

ภาพที่ 8 ภาพแสดงการถ่ายสัมภาษณ์ระยะไกล

ในส่วนของการถ่าย เนื่องจากทำงานคนเดียว มักจะพบปัญหาจากการใช้กล้อง DSLR คือการหยุดการถ่ายของกล้อง เนื่องจากว่า ต้องใช้ตัวเองเป็นเป้าสายตาของผู้ให้สัมภาษณ์ แล้วปล่อยให้ตัวกล้องทำงานไป บางครั้งเมื่อกำลังจัดข้อ หยุดถ่ายกะทันหันไม่รู้ตัวก็มี ทำให้บางครั้ง ความ

สดจากการตอบคำถามครั้งแรกหายไป เคยลองให้ผู้ให้สัมภาษณ์มองบางอย่างไว้ เป็นเป้าสายตา แล้วตัวเองคุณกล้อง จากนั้นก็ยิงคำถามไปเรื่อยๆ ปรากฏว่า ท่าทาง และแววตาของผู้ให้สัมภาษณ์ ไม่เหมือนกับตอนที่เราเป็นเป้าสายตา บางครั้งตาจะลอย และดูไม่สนุกกับเรื่องที่เราควรสนุก เพราะไม่ได้ รับการตอบสนองจากผู้ฟัง สุดท้ายจึงต้อง ใช้วิธีเดิมคือปล่อยกล้องไว้ แต่ต้องคอยตรวจดูว่า กล้องยัง ทำงานอยู่หรือเปล่า บ่อยครั้งขึ้น

2. การถ่ายภาพเหตุการณ์

การถ่ายภาพเหตุการณ์อื่นๆ เพื่อประกอบการให้สัมภาษณ์นั้น มีอยู่หลายส่วน ส่วนหนึ่ง คือเก็บภาพกิจกรรมที่คุณบอมทำอยู่แล้ว ก็จะปล่อยให้คุณบอมทำกิจกรรมตามปกติ แล้วเราก็จะ คอยเก็บภาพไปเรื่อยๆ จนกระทั่งจบกิจกรรม ในส่วนนี้อาจจะมีข้อผิดพลาดเยอะ เพราะในช่วงแรก ใช้ตัวเองเป็นผู้สังเกตการณ์ เกิดอะไรขึ้นก็เก็บๆ ไว้เท่านั้นไม่ได้คิดอะไร ฟังจะได้มาเข้าใจ ช่วงหลังจากการที่ได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษา ว่าบางครั้ง ควรจะมีลักษณะที่ผู้คนมีการปฏิสัมพันธ์ กับกล้องบ้าง เพื่อไม่ให้รู้สึกว่ายากเกินไป และเพื่อให้ได้ภาพที่ควรจะได้ ได้อารมณ์ที่ควรจะได้ ซึ่ง บางครั้งในความเป็นจริง ไม่ได้มีให้เราเห็นนั่นเอง ซึ่งในเหตุการณ์ต่างๆ ก็จะมีการทำงานที่ คล้ายๆ กัน

กิจกรรมปั่นไอติม ชิมความสุข

เป็นการถ่ายภาพเหตุการณ์ครั้งแรก ยังมีปัญหาในการวางแผนการถ่ายทำอย่างชัดเจน อีกทั้งมีความไม่คล่องในส่วนของการทำงาน คิดไม่ทันว่าควรทำอะไรก่อนอะไรหลัง จึงเป็นการถ่ายทำ แบบผู้สังเกตการณ์ เกิดอะไรขึ้นก็ถ่ายไว้ก่อนจนกระทั่งจบกิจกรรม อุปกรณ์ที่ต้องใช้ และรู้สึก สำคัญมาก คือขาตั้งกล้อง เนื่องจากไม่มีอุปกรณ์ช่วยเหลืออื่นๆ จึงต้องใช้ขาตั้ง เพื่อช่วยให้ภาพดูนิ่ง ไม่แกว่งจนเกินไป แต่การถ่ายภาพเหตุการณ์ การจะปรับขาตั้งกล้องตลอดเวลาทำไม่ได้ เพราะจะ ทำให้พลาดภาพสำคัญไป จึงมักใช้ ขาตั้งแบบเตี้ยที่สุด แล้วถือถ่ายเอา ซึ่งจะช่วยให้ภาพไม่แกว่ง เท่ากับถือมือเปล่า

กิจกรรมนี้ มีจำนวนมากพอสมควร อีกทั้งเป็นเด็กๆ ที่ไม่ค่อยจะอยู่นิ่งๆ ทำให้ประสบ อีกปัญหาคือการปรับโฟกัส หลายต่อหลายครั้งที่ ได้มุมภาพที่ต้องการ เวลาที่เหมาะสม แต่กลับไม่ คมชัดนั่นเอง

ภาพการส่งไอศกรีมของคุณบอม

เป็นการถ่ายภาพเหตุการณ์ที่มีปัญหาค่อนข้างเยอะ เนื่องจากไม่มีตารางเวลาที่แน่นอน เมื่อคุณบอมแจ้งว่ามีกรส่งไอศกรีม ก็ค่อนข้างที่จะกะทันหัน ทำให้เวลาเตรียมตัวค่อนข้างน้อย อีกทั้ง บ่อยครั้งที่ไปส่งตามบริษัท ซึ่งไม่ทันต่อการขอสถานที่อย่างเป็นทางการเป็นเรื่องเป็นราว ทำให้หลายต่อหลายครั้ง ที่ไม่สามารถถ่ายทำได้ หรือบางครั้งก็ต้องอาศัยการแอบถ่ายเอา เพื่อให้ไม่เสียเที่ยว ซึ่งภาพที่ได้มา ส่วนหนึ่งก็จะไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากทำได้ไม่เต็มที่ ในส่วนของการไปส่งไอศกรีม จึงมีจำนวนที่ออกกองไปถ่ายค่อนข้างบ่อย

ปัญหาอีกส่วนหนึ่งของการถ่ายทำ ที่ทำให้ไม่สามารถถ่ายได้ครบถ้วนกระบวนการ เนื่องจากความต้องการความส่วนตัวของคุณบอม ที่ไม่ยอมให้เข้าไปถ่ายที่บ้าน จึงทำให้ไม่สามารถถ่ายกระบวนการจัดการ ถัดไอศกรีมก่อนที่จะมาส่งได้ ทำให้ดูขาดหายไป ซึ่งส่วนนี้ ก็ใช้เสียงสัมภาษณ์ของคุณบอมในการแก้ปัญหา เป็นการแก้ปัญหาในช่วงของการตัดต่อไป

ภาพการแจกไอศกรีมฟาร์มสุข

การถ่ายภาพในส่วนนี้ จะเน้นในส่วนของการเก็บสีหน้าของคนที่อยู่ในเหตุการณ์ ได้แก่ ลูกค้ำที่อุดหนุนไอศกรีมของคุณบอม ที่แจกไอศกรีม คุณบอมที่เป็นผู้เฝ้าดูไอศกรีมฟาร์มสุขถูกแจกจ่ายออกไป และน้องๆที่ได้ทานไอศกรีม การเก็บสีหน้าที่มีความสุขนั้น บางครั้งก็ทำได้ยาก เนื่องจากภาพเหล่านี้ มักจะเกิดขึ้นเป็นช่วงเวลาสั้นๆ ถ้าปรับกล้องไม่ทัน ก็จะไม่สามารถเก็บได้ บางครั้งต้องแก้ปัญหาด้วยการตั้งกล้องไว้ชั้กระยะ หรือบางครั้ง ก็ต้องทำปฏิสัมพันธ์กับคนที่เราถ่ายให้เขายิ้มบ้างนั่นเอง

ในการถ่ายครั้งนี้ ได้ถ่ายสัมภาษณ์ลูกค้ำของคุณบอมด้วย ซึ่งการถ่ายค่อนข้างยาก เนื่องจากลูกค้ำค่อนข้างเกร็งกล้อง ทำให้พูดจาดิๆจัดๆ จึงลองแก้ไขด้วยการให้พูดอีกครั้ง ก็ดีขึ้น อีกทั้งน้องๆที่บ้านสงเคราะห์ ที่สนใจการถ่ายทำมากจนเกินไป ทำให้ทำงานได้ไม่ค่อยคล่อง พูดคุยได้ไม่ค่อยสะดวก

อีกส่วนคือการเก็บภาพอื่นๆเพื่อนำมาประกอบ อย่างเช่น ภาพคนในสังคม สภาวะสังคม หรือภาพไอศกรีม ในช่วงแรกก็ยอมรับว่า เป็นการเก็บภาพที่ค่อนข้างจะเลื่อนลอย คือตั้งใจทักกับตัวเองไว้ว่า จะเก็บภาพบรรยากาศคนในสังคม และคนที่ด้อยโอกาสทางสังคม แต่ก็ไม่ได้ลงลึกว่าต้องการขนาดไหน แล้วก็ออกไปถ่ายเลย ตอนถ่ายเห็นอะไรน่าสนใจก็จะถ่ายไว้ ในการถ่ายช่วงนี้ ที่ไม่ใช่ภาพกว้าง มักจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมาก อย่างเรากำลังเดินสวนกับคนด้อยโอกาสคนหนึ่ง ก็ต้องรีบปรับกล้องแล้วถ่าย ซึ่งก็ได้ภาพที่ไม่สมบูรณ์นัก แต่ก็เป็นส่วนที่สำคัญ เนื่องจาก ในช่วงนี้ มี

การปราบปรามไม่ให้มีเด็กด้อยโอกาสเดินขายพวงมาลัยตามท้องถนน หรือคนขอทานในบางพื้นที่ ทำให้การจะเข้าไปหาภาพเหล่านี้ ลำบากขึ้น แต่ก็ได้มา

ขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post Production)

เมื่อสิ้นสุดกระบวนการถ่ายทำแล้ว ก็เข้าสู่ช่วงของการเตรียมการตัดต่อ นั่นก็คือ การนำ footage ที่มีทั้งหมด มาจัดระเบียบเป็นก้อนๆ ให้ชัดเจน เพื่อการง่ายต่อการค้นหา เมื่อแบ่งสัดส่วน เรียบร้อย ก็คัดเลือกเอาวิดีโอที่ใช้ไม่ได้ ออก ใช้ไม่ได้ที่ว่า ก็ได้แก่ ภาพที่เบลอ หรือไม่สื่อความหมายใด ถ่ายโดยไม่ตั้งใจ เป็นต้น เมื่อคัด footage ที่ใช้ได้ เรียบร้อย ก็จึงเข้าสู่การตัดต่อ

การตัดต่อภาพยนตร์สารคดี เป็นช่วงสุดท้ายที่สำคัญ นอกจากจะเป็นการเรียบเรียงสาร เรียบเรียงข้อมูลในขั้นสุดท้าย ก่อนที่จะเผยแพร่ให้คนดูเข้าใจแล้ว ยังเป็นช่วงของการแก้ไขปัญหา จากการเตรียมการถ่าย และการถ่ายทำทั้งหมดทั้งในแง่ของการไม่มีบทที่ชัดเจน หรือ ถ่ายไม่ครบ ขาดประเด็น หรือภาพเสีย นั่นเอง

ซึ่งในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ มีการตัดต่อที่ไปพร้อมกับการ ถ่ายทำอยู่ตลอดเวลา เป็นผลให้ มีการขยับไปมา ของเส้นเรื่องเดิม อีกทั้งข้อจำกัดต่างๆ ในส่วนของการถ่ายทำที่ไม่สามารถไปถ่ายได้ ทั้งพื้นที่ส่วนบุคคลของคุณบอม รวมไปถึงบ้านสงเคราะห์ที่ไม่ยินยอมให้เข้าไปถ่ายตามกฎหมายปกป้องเด็ก จึงทำให้การดำเนินเรื่องมีการเปลี่ยนแปลงไปเรื่อยๆ นำมาสู่ปัญหาในช่วงตัดต่อสุดท้าย หลังจากถ่ายทำทั้งหมดแล้ว ก็คือ ส่วนที่หายไป ทำให้คนดูไม่เข้าใจไม่เห็นภาพ ไม่เห็นตัวตนของคนต้นเรื่อง

จนนำมาสู่การแก้ไขปัญหาล่าสุดท้าย คือตกลงเปลี่ยนเส้นเรื่อง สำหรับการตัดต่อใหม่ ซึ่งก็ทำให้เข้าใจมากขึ้น มีการจัดระบบทางความคิดมากขึ้น Footage ที่นำมาใช้ก็เป็นกลุ่มเป็นก้อนเดียวกัน ไม่ซ้ำไปซ้ำมาให้เกิดความสับสน

เนื่องจากการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา จะขอนำเสนอในช่วงของการเปลี่ยนแปลงครั้งสุดท้ายก่อนงานจะสำเร็จเรียบร้อย เนื่องจาก เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจนที่สุด เพราะครั้งก่อนๆ แก้ไขจากเส้นเรื่องเดิม ทำให้ เส้นเรื่องเดิมที่ไม่ค่อยชัดเจนอยู่แล้ว ยิ่งแย่ไปเรื่อยๆ การแก้ไขครั้งสุดท้าย คือการเริ่มเล่าเรื่องใหม่ทั้งหมด ลองตัดต่อใหม่ทั้งหมด จนกระทั่งสมบูรณ์นั่นเอง

อุปกรณ์ในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี

การตัดต่อภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ ใช้โปรแกรม Premiere Pro ในการตัดต่อ เนื่องจากความชำนาญในการใช้โปรแกรม ซึ่งสามารถทำให้ทำงานได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว รวมถึงการแก้ไขใดๆ ก็ทำได้โดยไม่ติดขัด

ขั้นตอนในการตัดต่อภาพยนตร์สารคดี

ซึ่งในส่วนของการตัดต่อนั้น การตัดต่อภาพยนตร์สารคดี จะเป็นการตัดต่อเสียงกับภาพไปด้วยกัน ซึ่งด้วยวิธีการส่วนตัว จะเริ่มจาก การตัดต่อบทสัมภาษณ์ก่อน โดยการแกะบทสัมภาษณ์ทั้งหมดเป็นตัวหนังสือ เรียบเรียง แล้วจึง ตัดภาพออกมาเป็นก้อน วางไว้เป็นแกนหลักในการเล่าเรื่อง

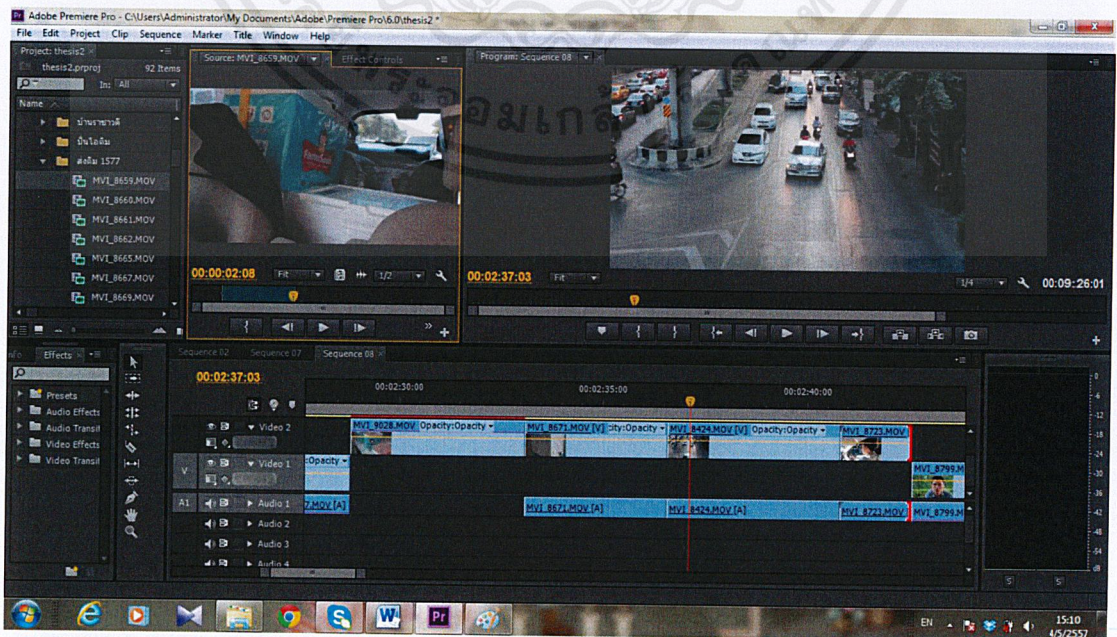
ภาพที่ 9 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่องานในช่วงการตัดบทสัมภาษณ์

จากนั้นจึงเริ่มนำภาพประกอบใส่ตามช่วงต่างๆเพื่อประกอบกับคำสัมภาษณ์นั้น ซึ่งในส่วนนี้ การนำฟุตเทจเข้ามาในงาน ควรมีการจัดหมวดหมู่ที่ชัดเจน เพราะในขั้นตอนการทำงานนั้น ข้อมูลจะเยอะมาก ถ้าใส่รวมๆกันโดยไม่จัดหมวดหมู่ จะทำให้การทำงานยุ่งยาก และใช้เวลาไปโดยเปล่าประโยชน์

ภาพที่ 10 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่อในช่วงของการใส่ภาพประกอบการสัมภาษณ์

เมื่อใส่ภาพประกอบที่เกี่ยวข้องกับบทสัมภาษณ์เรียบร้อยแล้ว ต่อมาก็คือการใส่ภาพขึ้นในแต่ละช่วงของการให้สัมภาษณ์ เป็นการเชื่อมเนื้อหา ในแต่ละก้อนให้มารวมกัน อย่างเช่น คุณบอมพูดถึงว่า ทำไอศกรีมเสร็จก็ไปขาย ก็จะนำภาพที่ ไอศกรีมอยู่ในรูปแบบพร้อมส่ง เป็นภาพ รถที่กำลังวิ่ง แล้วจึงเป็นคุณบอมกำลังขับรถ ในบางช่วงของการเชื่อม ก็ใช้การสัมภาษณ์ของคนรอบข้างคุณบอม เพื่อนำมาประติดประต่อเรื่องราวด้วยแล้วจึงเข้าสู่ช่วงสัมภาษณ์เกี่ยวกับการขายนั่นเอง

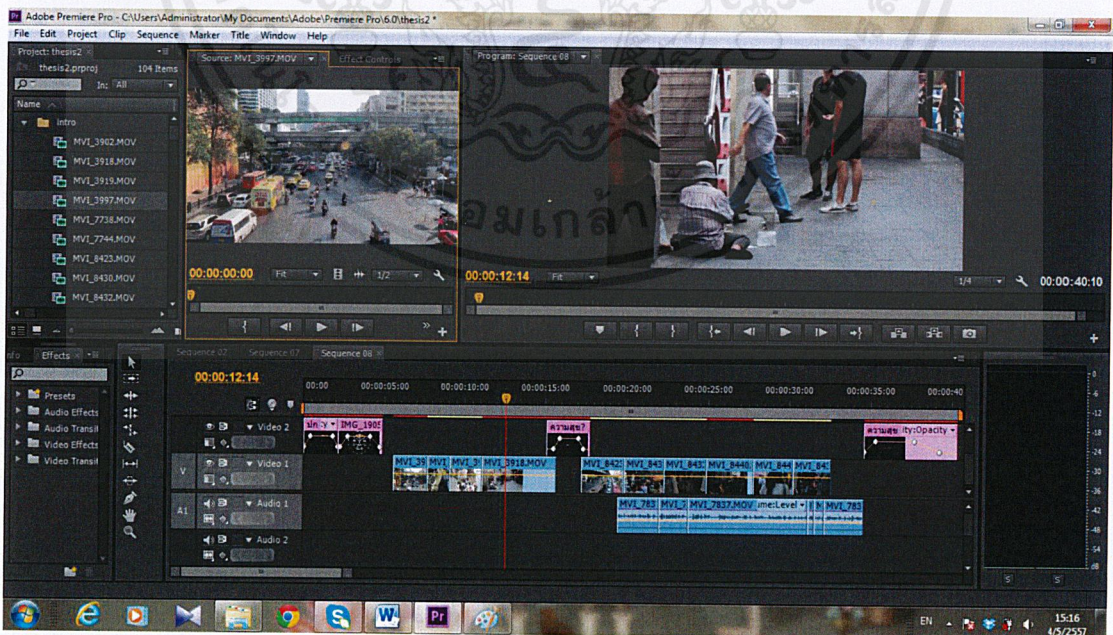

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 11 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่อในช่วงการใส่ภาพขึ้นระหว่างบทสัมภาษณ์

เมื่อใส่ช่วงเชื่อมเสร็จเรียบร้อยทั้งเรื่อง ก็เข้าสู่การประกอบเป็นชิ้นงาน โดยการนำต้นเรื่องมาใส่ร่วมกับเนื้อหา ซึ่งช่วงเริ่มเรื่องนี้ ใช้การบอกเล่าสังคมเป็นการเริ่มเรื่อง เป็นส่วนที่ตัดต่อเสร็จตั้งแต่ช่วงแรกๆของการเริ่มทำสารคดีแล้ว ด้วยการนำ ภาพบรรยากาศในเมือง ใส่เข้ากับเสียงบรรยายของคุณบอม

ภาพที่ 12 ภาพแสดงการตัดต่องานในส่วนของการเริ่มต้นเรื่อง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 13 ภาพแสดงขั้นตอนการตัดต่อในช่วงของการประกอบทั้งเรื่องเข้าด้วยกัน

หลังจากเอามารวมเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็คือส่วนของการตกแต่ง ใส่ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ แต่งสีภาพเล็กน้อย และใส่เครดิตตอนจบ

ขั้นตอนการตัดต่อเสียง

จะเป็นไปพร้อมๆกับการลำดับภาพ แต่ส่วนที่เพิ่มเติมคือ เสียงเพลงบรรเลงที่ใส่เข้ามาเพื่อให้เกิดอารมณ์ร่วมกับภาพนั้นๆ ซึ่งตัวเพลงจะแบ่งออกเป็น 5 ส่วน

1. ส่วนเริ่มเรื่อง

จะเป็นเพลงที่แสดงถึงความเคลือบแคลงสงสัย ในสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน รวมเข้ากับคำพูดของคุณบอม ที่บอกกับคนในสังคมว่า ความเป็นคน ควรจะมีความเอื้ออาทรต่อกัน และพูดถึงความสุขของการให้

จึงได้เลือกใช้เพลง Urban Cute Teenage Pop Instrumental Beat จากผู้ประพันธ์ที่ใช้ชื่อนามแฝงว่า RESTiBTRAX ซึ่งเป็นเพลงที่ตรงกับความต้องการข้างต้น

2. ส่วนเนื้อเรื่องช่วงของการผลิตไอศกรีม

เป็นเพลงที่แสดงถึงความสนุกสนาน แบบเด็กๆ ซึ่งใช้ร่วมกับภาพกิจกรรม ร่วมกับแนวความคิดไอเดียของคุณบอม ทำให้เกิดความรู้สึก สนุก และมีสีสัน

ได้เลือกใช้เพลง Sunny Side Up จากผู้ประพันธ์ที่ใช้ชื่อนามแฝงว่า Alumo ด้วยเสียงอูคูเลเล่ ทำให้เพลงดูน่ารักสดใส เหมาะกับบรรยากาศของภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ส่วนเนื้อเรื่องช่วงส่งไอศกรีม

เป็นเพลงที่ให้ความรู้สึกถึงการเดินทาง ที่สนุกสนาน มีความหวัง ซึ่งใช้แสดงถึงความมุ่งมั่นในการนำไอศกรีมส่งต่อไปให้คนในสังคมของคุณบอม

ได้เลือกใช้ดนตรีของ ทีมผู้ประพันธ์ที่ใช้นามแฝงว่า Royalty ซึ่งเป็นจังหวะที่ทีมผู้ประพันธ์ เรียกว่า Cute and Fun Background Music ซึ่งมีโทนเสียงความสดใส และจังหวะที่เร้าใจ ให้บรรยากาศถึงการเดินทาง

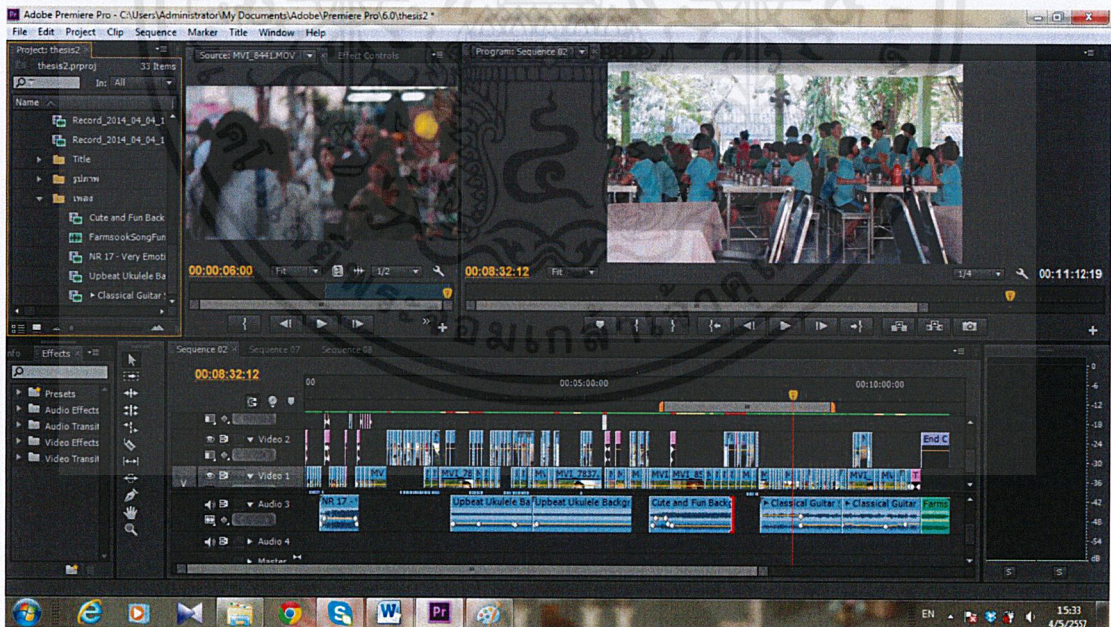
4. ส่วนบทสรุปของงาน

เป็นเพลงที่มีความเศร้า สะเทือนอารมณ์ ใช้ร่วมกับการแสดงความหวังของคุณบอม ที่จะทำให้งานมีความมั่นคง ร่วมกับภาพการแจกไอศกรีมแก่เด็กพิการทางสมอง นำไปสู่บทจบของเป้าหมายทั้งหมดที่คุณบอมทำ

ได้เลือกใช้เพลง Carcassi Etude No.3 ซึ่งประพันธ์ใหม่ โดย Dionisio Aguado ด้วยกีตาร์คลาสสิก

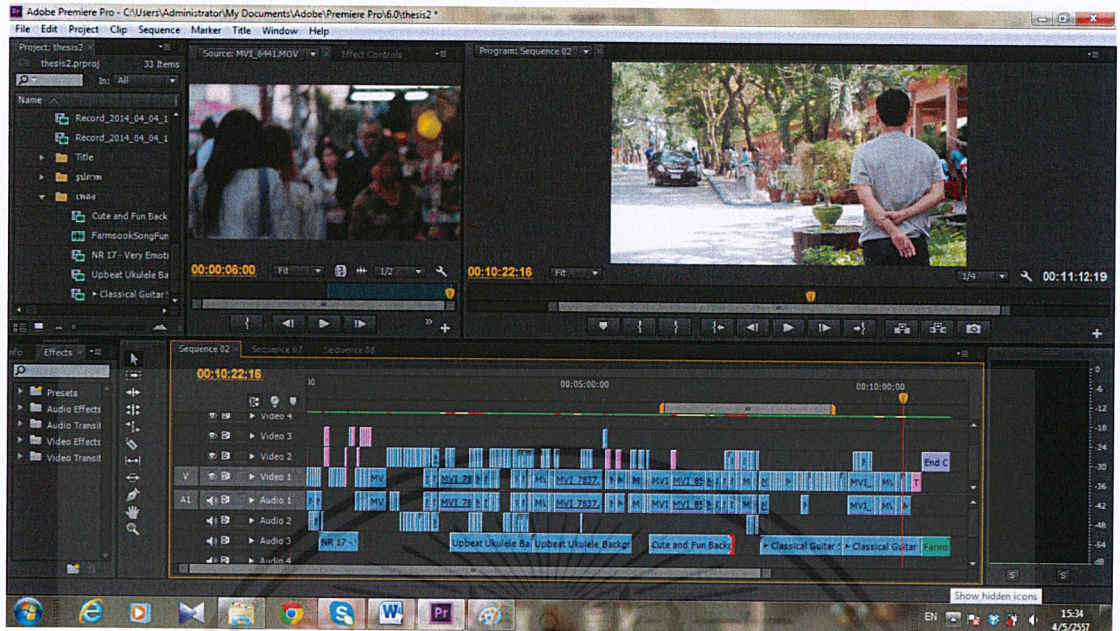
5. ส่วนของเครดิตจบ

ใช้เป็นเพลงของกิจการฟาร์มสุข ซึ่งประพันธ์โดย คุณบอม ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ

ภาพที่ 14 ภาพแสดงการใส่เพลงประกอบภาพยนตร์สารคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 15 ภาพแสดงการตัดต่อที่เสร็จเรียบร้อยแล้ว

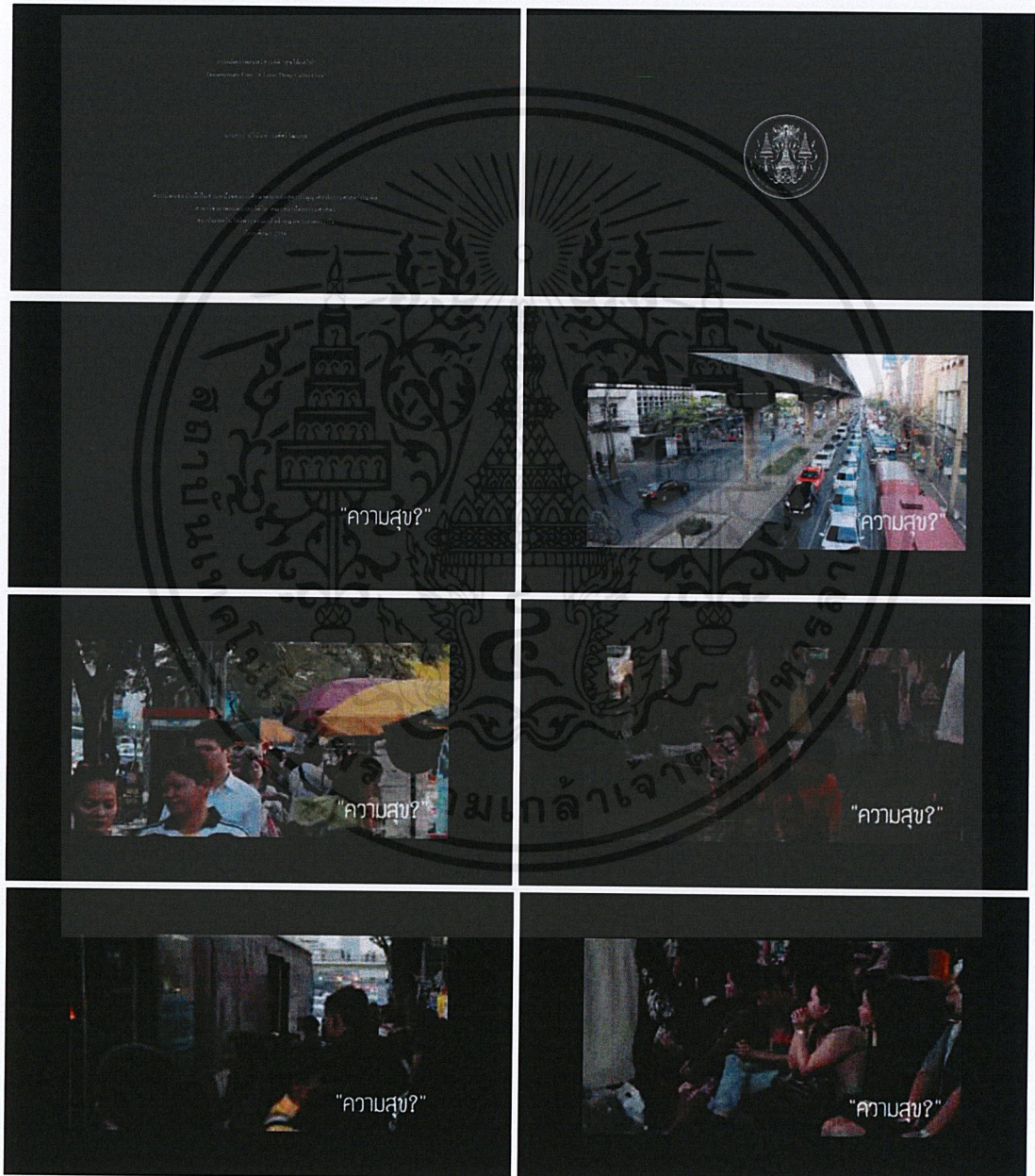
การลำดับตัดต่อภาพ ปัญหา และการแก้ไข

ในส่วนของการตัดต่อนี้ มีปัญหาที่ต้องแก้ไข ทั้งปัญหาที่สั่งสมมาตั้งแต่การวางแผน เลยมาถึงช่วงการถ่ายทำ และต้องแก้ปัญหาสุดท้ายที่การตัดต่อ ทำให้การทำงานในช่วงนี้ มีเรื่องติดขัดตลอด ต้องมีการแก้ปัญหากันบ่อยครั้งกว่าจะสำเร็จลุล่วง ซึ่งปัญหาส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนของการเล่าเรื่อง และจุดเทกที่ไม่เพียงพอในการอธิบายการคำพูดการให้สัมภาษณ์ได้ แต่เนื่องจากข้อจำกัดของอุปกรณ์ในการทำงาน นั่นก็คือหน่วยความจำของคอมพิวเตอร์ ทำให้ไม่สามารถเก็บข้อมูลในส่วนองงานเก่าๆ และขั้นตอนการแก้ไขได้ทั้งหมด จึงขอยกตัวอย่างปัญหาและการแก้ไขใน ส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงค่อนข้างชัดเจน ก็คือ การตัดต่อในครั้งแรก การแก้ไขก่อนสุดท้ายก่อนภาพยนตร์จะเสร็จสมบูรณ์ และการแก้ไขครั้งสุดท้าย เพราะการตัดต่อครั้งแรก เป็นการตัดต่อแนวรายการโทรทัศน์ ครั้งก่อนสุดท้ายจะเป็นส่วนที่มีภาพจุดเทกครบ แต่ยังไม่เล่าเรื่องไม่ได้ และสุดท้าย คือการร้อยทั้งชิ้นงานตัดต่อใหม่ จนเสร็จสมบูรณ์

ซึ่งจะขอแบ่งเป็นส่วนๆ เพื่อให้เห็นชัดเจน ในความเปลี่ยนแปลงแต่ละครั้ง ดังนี้

1. การตัดต่อครั้งที่ 1

1.1 การเริ่มเรื่อง ในส่วนของการเกริ่นนำเรื่อง ในการตัดต่อครั้งแรก มีการใช้คำกับภาพบรรยากาศในเมือง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนเปรียบเทียบ คำว่า ความสุขที่เข้าใจ กับภาพที่บรรยากาศในเมืองที่เห็น ว่าในสังคมทุกวันนี้ มีความสุขจริงหรือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาทำให้เข้าใจว่า การใส่ตัวหนังสือนั้น ไม่สื่อสิ่งที่ต้องการจะสื่อ จึงนำตัวหนังสือนี้ออกไป แล้วใช้คำพูดสัมภาษณ์ของคุณบอมซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องของคนในสังคมเข้ามาแทนที่ นำไปสู่การตัดต่อครั้งที่ 2

1.2 ชื่อเรื่อง

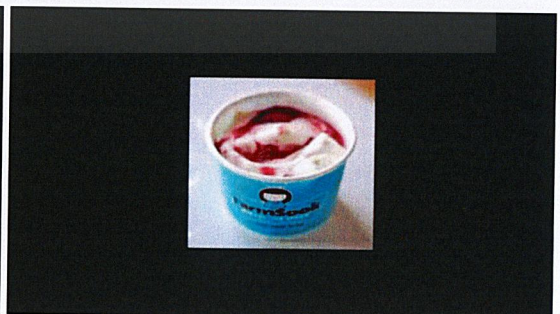
ในส่วนของชื่อเรื่อง ของการตัดต่อครั้งที่ 1 นี้ ได้นำเอาชื่อเรื่องซ้อนเข้ากับภาพ ในส่วนของตอนเกริ่นเรื่อง

เมื่อเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็พบว่า การจัดวางข้อความ และตัวหนังสือ ดูไม่เหมือนชื่อเรื่อง จึงนำไปสู่การแก้ไข

1.3 การแนะนำตัวคุณบอม

การเกริ่นแนะนำตัวคุณบอม ในการตัดต่อครั้งแรกนี้ มีการใช้โลโก้ของไอศกรีมขึ้นก่อน ตามด้วยภาพถ้วยไอศกรีม และภาพถ่ายไอศกรีมฟาร์มสุขกับเด็กๆ จากนั้นเป็นภาพผลิตภัณฑ์ของไอศกรีมอีกครั้ง ก่อนจะขึ้นการสัมภาษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่า การแนะนำตัวคุณบอมแบบนี้ ไม่ได้ทำให้รู้สึกว่าเป็นการแนะนำตัว แต่เหมือนเป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์เสียมากกว่า คือ เน้นโลโก้ เน้นผลิตภัณฑ์มากเกินไป จนเหมือนเป็นการขายไอศกรีม นำไปสู่การแก้ไขครั้งต่อไป

1.4 การใส่ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

ในการตัดต่อครั้งที่ 1 นี้ ภาพการให้สัมภาษณ์จะมีการใส่ชื่อ เพื่อแนะนำตัวคุณบอม แต่การใส่ในครั้งแรกนี้ จะมีลักษณะเป็นแถบสี เนื่องจากศึกษาภาพที่เป็นรายการโทรทัศน์ค่อนข้างมาก ลักษณะจึงออกมาคล้ายกับรายการโทรทัศน์ อีกทั้งมีการใส่ลักษณะพิเศษเข้าด้วย

ซึ่งจากการพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ได้ความว่า แถบสีแบบรายการโทรทัศน์นี้ รบกวนภาพมากเกินไป ควรจะทำให้เป็นชื่อเล็กๆ ด้วยความเป็นภาพยนตร์สารคดี ความเป็นภาพยนตร์ ควรจะเน้นที่ตัวภาพ ไม่ควรให้มีอะไรมารบกวนภาพ จึงได้มีการแก้ไข ในส่วนของ การขึ้นชื่อใหม่

1.5 เนื้อหาช่วงแรก

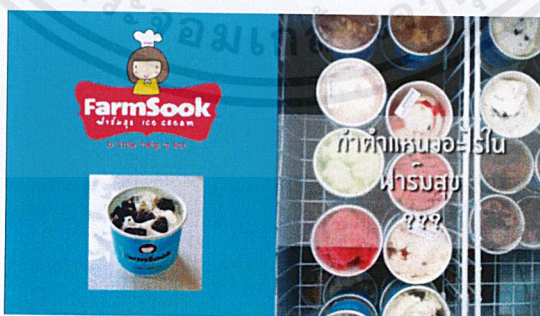
ในส่วนของเนื้อหาช่วงแรกนี้ของการตัดต่อครั้งนี้ จะพูดถึงเรื่องของแนวคิดในการทำกิจกรรมเพื่อสังคมของคุณบอม ซึ่งปัญหาสำคัญของส่วนนี้ ในช่วงตัดต่อครั้งแรก คือไม่มีภาพคุณบอมสอนเด็กทำไอศกรีม ทำให้เนื้อหาในส่วนนี้ ถูกปล่อยเป็นภาพสัมภาษณ์คุณบอม และมีการตัดแบบ Jump cut จำนวนมาก แต่ก็มีมีการนำภาพถ่ายมาช่วยอยู่จำนวนหนึ่ง ซึ่งก็ไม่ทำให้ได้เนื้อหาที่

เมื่อเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ได้รับคำแนะนำว่า ให้เอาขั้นตอนการทำไอศกรีมในส่วนของปั่นไอติม ซิมความสุขมาใช้ จึงนำมาสู่การแก้ไขครั้งต่อไป

1.6 การเชื่อมเนื้อหาในแต่ละช่วง

ในส่วนของการเชื่อมเนื้อหานั้น ในการตัดต่อครั้งแรก เนื่องจากยังขาดภาพที่จะใช้เชื่อมได้ค่อนข้างเยอะ จึงได้นำเอากราฟฟิกเข้ามาช่วยในการค้นเนื้อหา

ซึ่งเมื่อได้พบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ทำให้เห็นว่า ไม่เหมาะสม และเหมือนรายการทีวีมากกว่าจะเป็นภาพยนตร์สารคดี จึงต้องมีการปรับเปลี่ยน

1.7 เนื้อหาช่วงกลาง

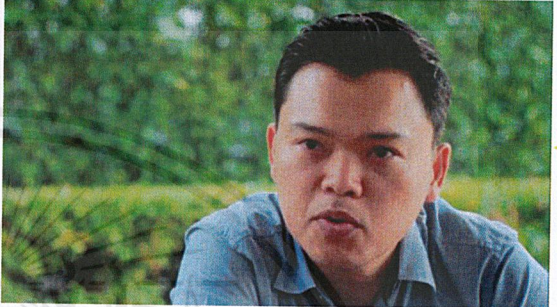
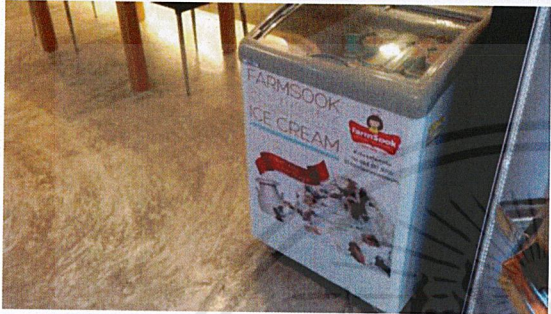
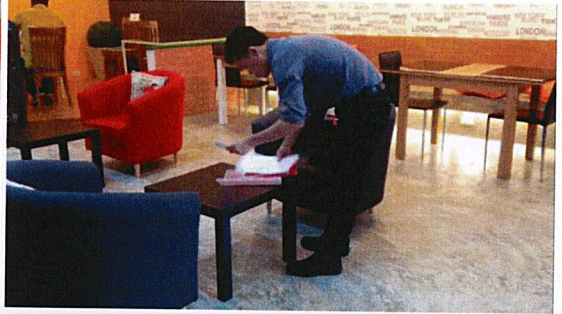
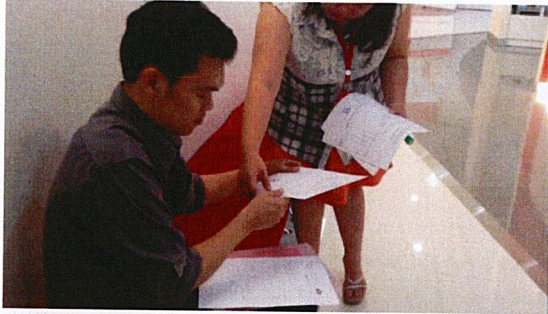
ในการตัดต่อเนื้อหาส่วนนี้ในครั้งแรก เกิดจากการตัดเสียงสัมภาษณ์ของคุณบอม แล้วนำ มาเรียงกัน โดยไม่กำหนดขอบเขตให้ชัดเจน พอคุณบอมพูดไปเรื่อยๆ เขาก็เอามาใส่ไปเรื่อยๆ จากนั้นก็นำภาพมาประกอบ ที่คิดว่าเข้ากับคำพูดนั้นๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงการลำดับภาพให้เกิดความเข้าใจ

ซึ่งเมื่อพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ชี้ให้เห็นว่า เนื้อหาในช่วงนี้ สับสนมาก เพราะไม่สามารถจับใจความได้ อีกทั้งมีการใส่ภาพกิจกรรมอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับตัวไฮสกรีมด้วย ไม่รู้ที่มาที่ไปของภาพดังกล่าว ซึ่งจะเกี่ยวกับเนื้อหาที่พูดหรือไม่ก็ตาม แต่มองภาพแล้วไม่เข้าใจ ไม่ได้ทำให้เห็นภาพชัดขึ้น นอกจากสับสนว่า ภาพนี้คือกิจกรรมอะไร จึงต้องทำการเรียบเรียงใหม่

1.8 เนื้อหาช่วงท้าย

การตัดต่อช่วงท้ายครั้งแรกนั้น เลือกเอาความคาดหวังของคุณบอมมาเป็นช่วงปิดท้าย โดยให้คุณบอมพูดถึงปัญหา แล้วจบด้วยว่า ยังคงเลือกจะมีความหวัง ที่จะทำให้กิจการฟาร์มสุชนั้นดำรงต่อไป โดยจะทำให้สุดความสามารถ และสุดกำลังที่มี แล้วก็หวังว่า ผู้บริโภค จะช่วยกันให้กิจการนี้อยู่ต่อไป

เมื่อพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ทำให้รู้ว่า ปัญหาที่สำคัญคือการเล่าเรื่องที่ไม่เข้าใจมาตั้งแต่ช่วงกลางเรื่องแล้ว ทำให้ไม่สามารถทำให้งานจบอย่างสมบูรณ์ได้ คุณเองก็ไม่เข้าใจประเด็นว่า ต้องการจะสื่ออะไร อีกทั้งภาพสุดท้ายที่ควรจะทำให้เข้าใจ ก็ไม่มี สิ่งที่ต้องทำ จึงควรจะหาภาพจบที่แสดงให้เห็นว่า คุณบอมได้ทำอะไรเพื่อสังคม เพราะเปิดด้วยเรื่องของสังคม ก็ควรจะจบที่ว่าทำอะไรเพื่อสังคม จึงตัดสินใจไปถ่ายฉากจบเพิ่ม เพื่อแก้ไขในส่วนท้ายของเรื่อง

สรุปการตัดต่อครั้งที่ 1

ปัญหาของการตัดต่อครั้งแรกนี้ เกิดจากการที่ยังมีฟุตเทจน้อยเกินไปสำหรับการจะนำมาประกอบบทสัมภาษณ์ทั้งหมด ทำให้พบปัญหาการ Jump cut จากการตัดต่อเสียงสัมภาษณ์ก่อนแล้วไม่สามารถหาภาพใส่ เพื่อปิดการ Jump cut ได้ และการตัดต่อในครั้งนี้ ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของวิธีการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดีที่แท้จริง ซึ่งสาเหตุหนึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ในช่วงค้นคว้าคือ ดูแต่รายการโทรทัศน์ ทำให้เกิดความเข้าใจผิดๆว่า ภาพยนตร์สารคดี จะมีความคล้ายคลึงกับรายการโทรทัศน์ ทำให้งานที่ออกมามีลักษณะเหมือนรายการโทรทัศน์มากเกินไปนั่นเอง

2. การตัดต่อครั้งที่ 2

หลังจากมีการพบอาจารย์ที่ปรึกษาบ่อยขึ้น และได้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการใส่ภาพประกอบ ให้เหมาะสมกับบทพูด และการเรียบเรียงเรื่องใหม่ จากฟุตเทจที่มี การเล่าเรื่องให้มีประเด็นและเข้าใจง่ายขึ้น และการแก้ไขปัญหาคำว่าๆ ในการตัดต่อครั้งนี้

2.1 การเริ่มเรื่อง

ได้ลบเอาตัวอักษรทั้งหมดออกจากภาพ แล้วใช้เสียงของคุณบอมอธิบายแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเมื่อหักจากการแก้ไขครั้งนี้แล้ว ก็ยึดการเปิดเรื่องในส่วนนี้เป็นหลัก ไปจนกระทั่งภาพยนตร์เสร็จสมบูรณ์

2.2 ชื่อเรื่อง

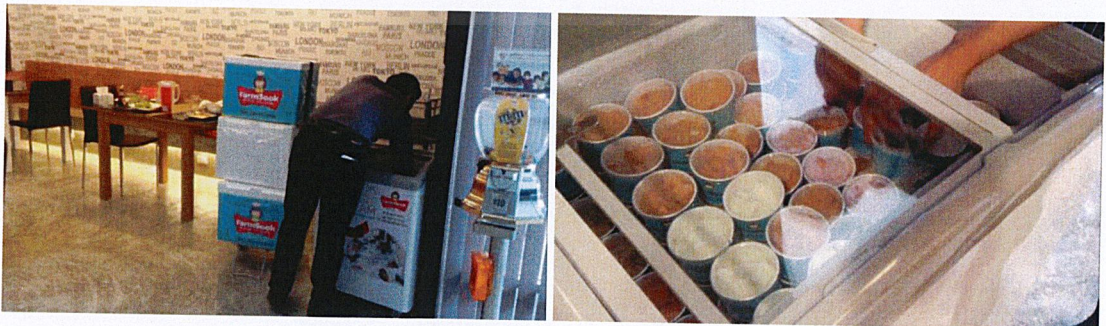
การปรับชื่อเรื่องในครั้งที่ 2 นี้ ได้ทำการลองเปลี่ยนชื่อเรื่อง และจัดวางใหม่ โดยดึงออกมาบนพื้นดำ เพื่อให้เห็นเด่นชัดขึ้น แต่เนื่องจากชื่อใหม่เป็นกลุ่มคำ จึงเลือกที่จะวางไว้ข้างซ้าย เพื่อให้ เกิดความรู้สึกน่าสนใจ

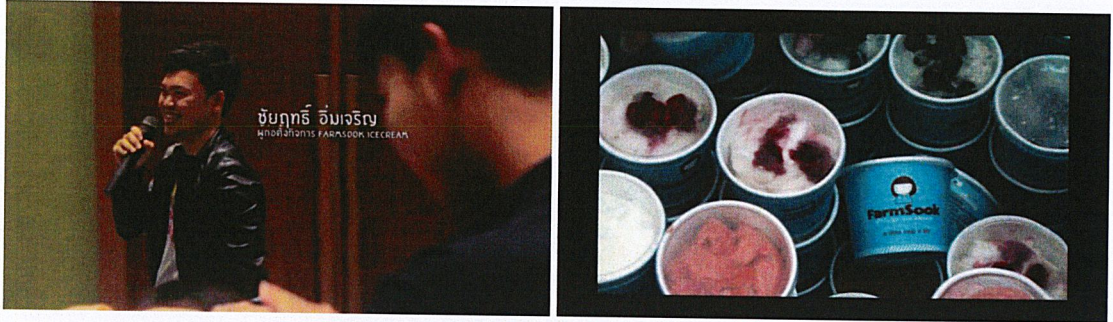
เมื่อเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง ก็ทำให้รู้ว่า ลักษณะของชื่อเรื่องแบบนี้ ไม่เหมาะกับการเป็นชื่อเรื่อง ด้วยลักษณะการใช้กลุ่มคำที่ไม่สื่อความ ลักษณะตัวหนังสือ และการจัดวางที่ดูไม่มีเหตุผล จึงนำไปสู่การแก้ไขอีกครั้ง

2.3 การแนะนำตัวคุณบอม

ในการตัดต่อครั้งนี้ ได้เปลี่ยนเอาตัวโลโก้ ออก แล้วเน้นไปที่กิจกรรมต่างๆ ของคุณบอม ทั้งการส่งไอศกรีม และกิจกรรมอาสา เพื่อเป็นการแนะนำการทำงานของคุณบอม จากนั้นก็ขึ้นชื่อคุณบอมเป็นตัวหนังสือ เพื่อแนะนำว่าคุณบอมเป็นผู้ก่อตั้งกิจการ แล้วจึงขึ้นตัวผลิตภัณฑ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากได้เข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาก็พบว่า การแนะนำตัวแบบนี้ ทำให้คุณบอมดูเหมือนคนขายไอศกรีม มากกว่าคนที่ทำกิจการเพื่อสังคม การขึ้นชื่อคุณบอม ควรมีที่ทางที่ไม่รบกวนภาพจนเกินไป หรือตัดออกไปเลย อีกทั้งการใช้รูปผลิตภัณฑ์ขึ้น ก็ไม่ได้สื่ออะไรในงานนำไปสู่การแก้ไขครั้งต่อไป

2.4 การใส่ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์

จากการแก้ไขครั้งนี้ ก็ได้นำวิธีการใส่ชื่อแบบนี้ ไปใช้กับภาพของทุกคนที่เป็นผู้ให้สัมภาษณ์

2.5 เนื้อหาช่วงแรก

ระหว่างการแก้ไขในขั้นนี้ ได้รับฟีดแบคที่คุณบอมไปสอนน้องทำไอศกรีมเพิ่ม จึงได้ใส่ฟุตเทจดังกล่าวเข้าไปในงานเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ขอมมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

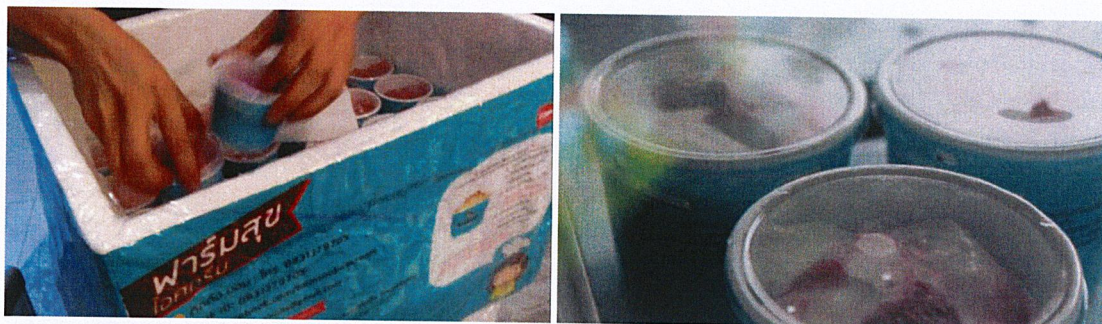
แต่เมื่อปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ก็พบว่า ฟุตเทจที่ได้มานั้น น้อยเกินไป ทำให้ไม่เห็นภาพเท่าที่ควร จึงได้รับคำแนะนำเดิม คือให้นำเอา ภาพกิจกรรมปั่นไอติม ชิมความสุกขึ้นก่อน แล้วจึงค่อยนำเอาภาพของการสอนเด็กในบ้านสงเคราะห์มาแทน แล้วตัดต่อเสียงใหม่ สำหรับการลำดับเรื่องราวนี้

2.6 การเชื่อมเนื้อหาในแต่ละช่วง

ในการแก้ไข ได้ลบตัวกราฟฟิกทั้งหมดทิ้งไป และเลือกใช้ภาพในการเชื่อมมาแทนที่ ซึ่งภาพที่ใช้เชื่อมในการตัดต่อครั้งนี้ จะใช้เป็นภาพของผลิตภัณฑ์ทั้งสิ้น

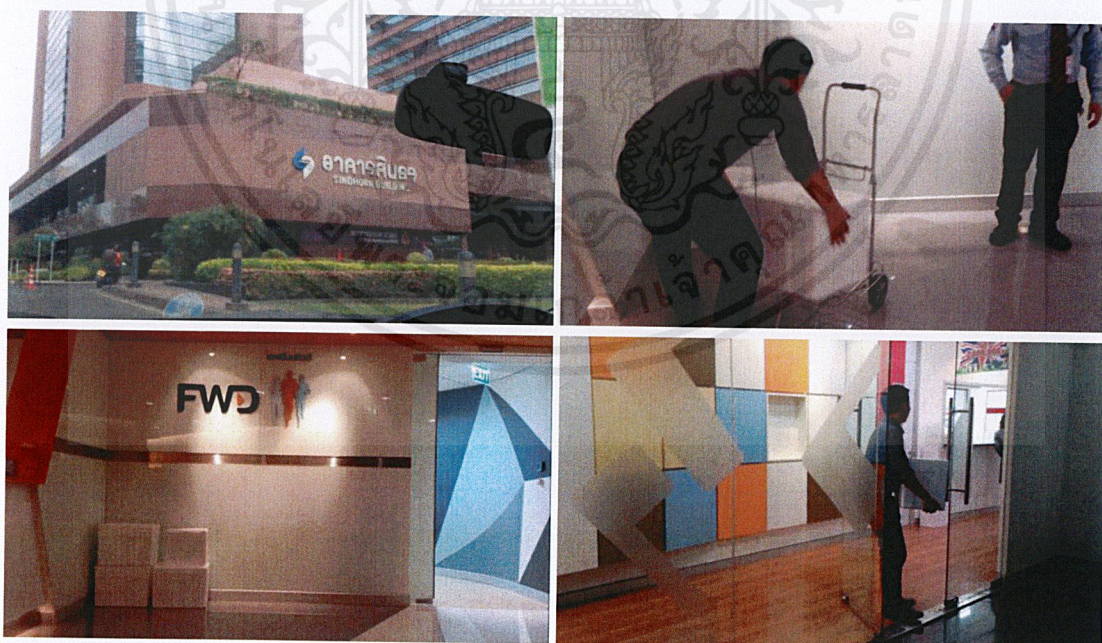
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งจากการพบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ทำให้ทราบว่า การเชื่อมแต่ละช่วงเข้าด้วยกัน นั้น ไม่ใช่ใส่แต่ภาพไอศกรีม แต่ควรจะมีเนื้อหาที่เตรียมคนดูเพื่อเข้าสู่ส่วนต่อๆ ไปด้วย ไม่ใช่กันไว้เฉยๆ เพราะถ้าทำแบบนั้น คนดูก็จะไม่ได้รู้สึกอะไรกับภาพที่เราใส่ไป อีกทั้งยังไม่รู้ว่า กำลังจะจบเนื้อหาในส่วนก่อนหน้าแล้ว

2.7 เนื้อหาช่วงกลาง

ในการแก้ไขครั้งนี้ จึงได้ตัดเนื้อหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับไอศกรีมทิ้งไปทั้งหมด แล้วให้เป็นเรื่องราวเกี่ยวกับไอศกรีมเท่านั้น จึงได้เลือกเรื่องของ ภาระหน้าที่ในกิจการ ที่คุณบอมจะให้สัมภาษณ์ว่า ทำคนเดียวทุกอย่างแทน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ซึ่งเมื่อได้พบอาจารย์ที่ปรึกษา ก็ทำให้เกิดปัญหาที่ว่า ไม่เข้าใจว่า เนื้อหาส่วนนี้ ต้องการบอกระยะไหน เพราะไม่มีที่มาที่ไป อีกทั้งเป็นผลพวงมาจาก การใช้ตัวเชื่อมช่วงแบบเดิม คือ ใช้แค่ผลิตภัณฑ์ ไม่สื่อความหมายถึงการเริ่มต้นช่วงใหม่ของเนื้อหา อีกทั้งอาการหวงฟุตเทจเดิมที่ ตัดไว้ ทำให้ไม่เกิดการแก้ไข

2.8 เนื้อหาช่วงท้าย

ในการตัดต่อครั้งนี้ ทำขึ้นหลังจากได้ภาพสุดท้าย ที่ตกลงเส้นเรื่องใหม่แล้วคือ ทำ ขาย แจก ในส่วนนี้จึงเป็นส่วนของการแจกไอศกรีม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และภาพสุดท้ายคือบทสรุปของสิ่งที่คุณบอม ที่คนในสังคมมองเห็น ซึ่งแทนมุมมองของคนในสังคมนั้น ด้วยคนที่เป็นลูกค้าของคุณบอม ผ่านการสัมภาษณ์ แล้วตามด้วยบทสัมภาษณ์ของคุณบอม แล้วจึงจบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากได้พบกับอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว ก็พบว่า ภาพจบ ไม่ควรจะให้ เป็นหน้า สัมภาษณ์ แต่ควรจะเป็นภาพที่คุณบอมยื่นมองแทน เพราะแสดงให้เห็นถึงการที่เขาได้มองการให้ ความสุขของเขา ที่ส่งต่อไปให้คนในสังคมได้ แล้วจึงจบ

สรุปการตัดต่อครั้งที่ 2

ในการตัดต่อครั้งนี้ มีการปรับปรุงส่วนของการเล่าเรื่องให้มีเป็น 3 ส่วน คือ ทำ ขาย แจก แต่ด้วยความที่ยังขาดความเข้าใจในเรื่องของการเล่าเรื่อง ยังคงมีลักษณะของการแก้ตัวของเดิมซ้ำๆ ทำให้งานที่ออกมาดูสับสนมากขึ้น แทนที่จะเป็นไปอย่างราบรื่น ด้วยความที่ห้วงการตัดต่อบท สัมภาษณ์แบบเดิม แก้ปัญหาด้วยการเปลี่ยนภาพประกอบเสียส่วนใหญ่ ทำให้สุดท้าย ก็ยังไม่ สามารถทำให้กระชับขึ้นได้ ตรงส่วนนี้ อาจารย์ที่ปรึกษา จึงแนะนำให้รื้อทั้งชิ้นงาน แล้วลองตัดต่อ คู่มือ โดยให้เหลือก่อนเริ่มเรื่องเอาไว้ เป็นตัวตั้ง แล้วที่เหลือ ตัดเป็นชิ้นๆ แล้วเรียบเรียงใหม่อีก ครั้ง นำไปสู่การตัดต่อครั้งที่ 3

3. การตัดต่อครั้งที่ 3

เป็นการตัดต่อที่ลองเล่าเรื่องเดิมซ้ำใหม่อีกครั้ง จึงมีการปรับบทสัมภาษณ์ที่ห้วงมานาน ใหม่ทั้งหมด เป็นครั้งแรกที่รื้อเอาบทสัมภาษณ์ที่เคยแกะไว้ ตั้งแต่ครั้งแรกที่ตัดต่อ มาเรียบเรียงใหม่ อีกครั้ง ซึ่งขอแจกแจงดังนี้

3.1 การเริ่มเรื่อง

ในส่วนนี้ ใช้การเรียบเรียงแบบเดิม ซึ่งเป็นตัวตั้งต้นของการเริ่มการตัดต่อใหม่ ทั้งหมด

3.2 ชื่อเรื่อง

ในการตัดต่อครั้งนี้ จึงตัดสินใจนำชื่อเรื่องเดิมจากการตัดต่อครั้งแรกมาใช้ เพราะคิดว่า ชื่อนี้ น่าจะเหมาะกับเรื่องมากที่สุด อีกทั้งคำที่เข้าใจง่าย เปลี่ยนการจัดวางเป็นกึ่งกลาง เปลี่ยนขนาดตัวหนังสือ และเปลี่ยนรูปแบบของตัวหนังสือให้ดูน่าสนใจ ซึ่งจากการแก้ไขครั้งนี้ ก็ได้ตัดสินใจใช้แบบนี้ไปจนกระทั่งภาพยนตร์เสร็จสมบูรณ์

เรื่องเล่าของความสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

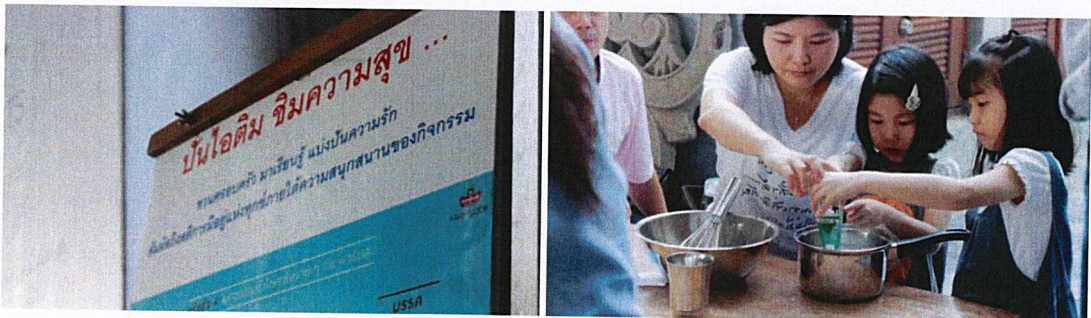
3.3 การแนะนำตัวคุณบอม

ในการตัดต่อครั้งนี้ จึงได้เปลี่ยนรูปแบบทั้งหมด เป็นการเกริ่นด้วยอุปกรณ์การทำไอศกรีมในกิจกรรมปั่นไอติมชิมความสุข เป็นภาพกว้างของการจัดกิจกรรม แล้วจบด้วย ทุกคนเข้ามาล้อมวงพร้อมทำกิจกรรม และคุณบอมแนะนำตัว ซึ่งจากการแก้ไขครั้งนี้ ก็ได้ใช้จินภาพยนตร์เสร็จสมบูรณ์

3.4 เนื้อหาช่วงแรก

ในการตัดต่อครั้งนี้ จึงเป็นการเล่าเรื่องใหม่ทั้งหมด โดยการนำภาพกิจกรรมปั่นไอติม ชิมความสุขขึ้นก่อน โดยหวังให้คุณเป็นขั้นตอนการทำไอศกรีม แต่ด้วยสาเหตุผิดพลาดจากตอนถ่าย ทำให้ไม่สามารถได้ภาพกระบวนการทำที่สมบูรณ์ได้ ก็ได้ทำการตัดต่อเท่าที่จะทำได้ ในการตัดต่อครั้งนี้ จึงเป็นภาพที่ใช้จนได้ภาพยนตร์สารคดีที่สมบูรณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 การเชื่อมเนื้อหาในแต่ละช่วง

ในการตัดต่อครั้งนี้ จึงได้คำนึงถึง การให้ความหมายเพื่อส่งต่อคนดูช่วงต่อไปของสารคดี อย่างเช่น การเชื่อมในส่วนแรก ซึ่งเป็นส่วนของการผลิตไอศกรีม ไปสู่ขั้นตอนการขาย ก็จะใช้ภาพ ถ้วยไอศกรีม จากนั้นเป็นกล่องซึ่งเป็นบรรจุภัณฑ์พร้อมส่ง แล้วจึงเป็นภาพถนน และภาพของคุณบอมที่กำลังขับรถไปส่งไอศกรีม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่วงเชื่อมอีกครั้งหนึ่งคือ เชื่อมเนื้อหาส่วนกลางเรื่องกับช่วงทำเรื่องที่เป็นบทสรุป ซึ่งจะพูดถึงเรื่องของคุณบอม กับครอบครัว ก็จะใช้การเชื่อมที่เป็นภาพกว้าง ซึ่งเห็นภาพคุณบอม ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เพื่อส่งต่อเข้าสู่ช่วงสรุปว่า สิ่งที่คุณบอมทำนั้น ส่งต่อถึงคนในสังคมอย่างไร

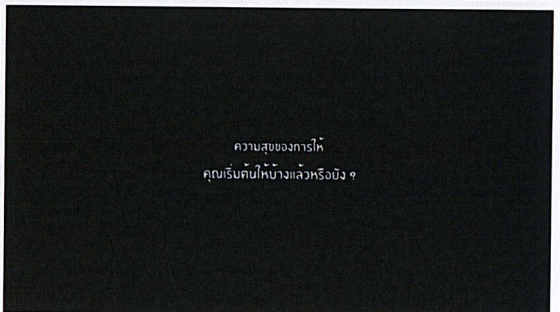
3.6 เนื้อหาช่วงกลาง

ในส่วนของการแก้ไขครั้งนี้ จึงได้เปลี่ยนใหม่ ทั้งการตัดเสียงสัมภาษณ์ของคุณบอม ให้เล่าถึงเรื่องของการส่งไอศกรีมเป็นหลัก และนำบทสัมภาษณ์ของคนรอบข้างคุณบอมมาช่วยในการเล่าเรื่อง ให้เห็นถึงการทำงานของ คุณบอมอย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งก็ทำให้ภาพที่ออกมาเข้าใจได้มากขึ้น ว่าเนื้อหาในส่วนนี้ คือเรื่องของการส่งไอศกรีมนั่นเอง

การตัดต่อครั้งที่ 3 ในส่วนของเนื้อหาช่วงท้าย

ยังคงคงภาพการแจกไอศกรีมไว้เหมือนเดิม โดยส่วนที่แก้จะเป็นช่วงสุดท้าย คือการ โดยการจัดเรียงลำดับใหม่ โดยให้ภาพสุดท้ายเป็นภาพที่คุณบอมยื่นมองลูกค้า เนื่อง จากมีปัญหา Jump cut เล็กน้อย ในช่วงรอยต่อ จึงแก้ปัญหาด้วยการ ทำให้ภาพช้าลง เพื่อให้ภาพที่คุณบอมมองนั้น ดูน่าจับตา และแก้ปัญหา Jump cut ไปในเวลาเดียวกัน

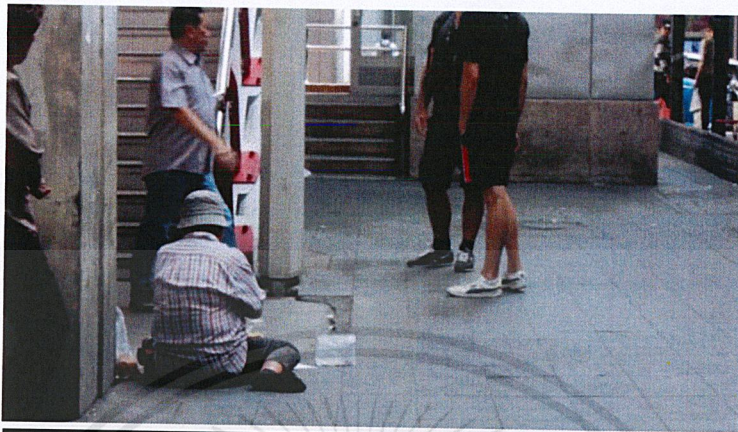
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปการตัดต่อครั้งที่ 3

การตัดต่อครั้งนี้ เป็นการตัดต่อครั้งสุดท้ายก่อนภาพยนตร์จะเสร็จสมบูรณ์ แท้จริงแล้วยังไม่ใช่ภาพยนตร์สารคดีที่สมบูรณ์นัก เพราะขาดความเข้าใจในเรื่องของการทำภาพยนตร์สารคดีตั้งแต่แรก ที่ไม่สามารถแก้ไขได้ในการตัดต่อ เพราะสิ่งที่แก้ไขได้ด้วยการตัดต่อ ก็ได้ลองทำทั้งหมดทั้งสิ้น จนออกมาเป็นภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ แต่ถึงกระนั้น ภาพยนตร์สารคดีชิ้นนี้ ก็ได้ทำให้เกิดการเรียนรู้ ในส่วนของการเล่าเรื่อง ผ่านกระบวนการต่างๆเพื่อแก้ไข และทำให้ได้เรียนรู้คำว่าภาพยนตร์สารคดี และกระบวนการทำงาน ที่ผิดพลาดไปอย่างชัดเจน

ตัวอย่างภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข

ภาพที่ 16 ภาพฉากเปิดเรื่อง ด้วยความเหลื่อมล้ำทางสังคม

ภาพที่ 17 ภาพสัมภาษณ์ของคุณบอม ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ ผู้ก่อตั้งกิจการฟาร์มสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 18 ภาพกิจกรรมครอบครัว ปั่น ไอติม ชิมความสุขที่สวนโมกข์กรุงเทพฯ

ภาพที่ 19 ภาพคุณบอมสอนเด็กทำไอศกรีม ที่บ้านสงเคราะห์หญิงธัญพร

ภาพที่ 20 ภาพคุณบอมส่งไอศกรีมให้กับตัวแทนขายที่ตึก 1577 ถนนรามอินทรา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 21 ภาพกิจกรรมแจกไอศกรีมฟาร์มสุข ที่บ้านสงเคราะห์เด็กพิการทางสมองและปัญญา

ภาพที่ 22 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าผู้อุดหนุนไอศกรีมมาแจกให้เด็กในบ้านสงเคราะห์

ภาพที่ 23 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าผู้อุดหนุนไอศกรีมเพื่อใช้ในกิจกรรมของบริษัท

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 24 ภาพสัมภาษณ์ลูกค้าผู้อดทน ไอศกรีมเพื่อไปขายต่อ

ภาพที่ 25 ภาพสัมภาษณ์ตัวแทนขายไอศกรีมฟาร์มสุข สาขาบ้านก้ามปู

ภาพที่ 26 ภาพฉากจบของสารคดี เรื่องเล่าของความสุข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทสรุป

จากการผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ ได้เจอกับปัญหาต่างๆมากมาย จากทุกๆทาง มีช่วงสนุกบ้าง เครียดบ้าง มีความสุขบ้าง ท้อบ้าง สลับๆกันไป แต่ส่วนที่ได้รับความจริงจากจากการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ คือความเข้าใจในคำว่า ภาพยนตร์สารคดีมากขึ้น อาจเป็นเพราะ การได้ทำงานทั้งชิ้น ทุกขั้นตอนด้วยตัวเอง ได้ทำตั้งแต่เริ่ม จนกระทั่งการแก้ปัญหาเองในตอนท้าย ทำให้รู้ว่าเราพลาดตรงไหน ไม่เข้าใจตรงไหนจริงๆ ถึงแม้ว่า การทำงานคนเดียวในการผลิตภาพยนตร์นั้น จะเป็นงานที่ค่อนข้างจะเหนื่อยมาก แต่ในเวลาเดียวกัน ก็ทำให้ได้เรียนรู้ในทุกกระบวนการอย่างลึกซึ้ง ซึ่งก็ถือเป็นผลพลอยได้ที่มีค่า สำหรับการทำงานในอนาคตต่อไป

ซึ่งจากการผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ ได้ทำให้รู้ว่าการทำงานใดๆ ก็แล้วแต่ สิ่งหนึ่งที่ต้องพบเจอคืออุปสรรค และปัญหาต่างๆ ที่มีให้ต้องแก้ไข ซึ่งสิ่งเหล่านี้ อาจเกิดจากการขาดความบกพร่องในการเตรียมการ หรือเกิดขึ้นจากเหตุสุดวิสัยใดๆก็ตามแต่ แต่สิ่งหนึ่งที่พึงทำ คือการวางแผนงานที่ถูกต้อง รัดกุม และเหมาะสม ตีค่าความสำคัญของแต่ละขั้นตอนให้ถูก ว่าควรจะให้ความสำคัญกับอะไรมากที่สุด ที่จะเหมาะสมกับเวลา และอีกข้อที่สำคัญคือ ความรับผิดชอบต่องานของตัวเอง สิ่งเหล่านี้เอง จะนำมาซึ่งความสำเร็จที่จะปรากฏชัดในชิ้นงาน ดังนั้นจากการได้ศึกษาการผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข สิ่งที่ได้คือ การได้ทดลองรับผิดชอบงานทั้งชิ้นด้วยตัวเอง วางแผนทุกอย่างด้วยตัวเอง ได้รู้ปัญหาของตัวเองในเรื่องของการค้นคว้าข้อมูล รู้จักความหมายของคำว่าสารคดีไม่ดีพอ และการให้ความสำคัญกับบทภาพยนตร์สารคดีน้อยเกินไป นำมาสู่การแก้ปัญหามากมายที่ตามมา ทำให้ได้รู้จักกับคำว่าภาพยนตร์สารคดีรวมทั้งกระบวนการในการผลิตมากขึ้น จากปัญหาที่เจอในแต่ละช่วงนั่นเอง

1. การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำ (Pre-Production)

จากการผลิตภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุข ช่วงนี้ เริ่มจากการหาข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับคนต้นเรื่องของเรา ซึ่งก็คือ คุณบอม หรือ ชัยฤทธิ์ อิ่มเจริญ ซึ่งจากการผลิต ให้เวลากับส่วนนี้น้อยมาก และไม่ได้เขียนออกมาเป็นเรื่องเป็นราว จะคิดไว้คร่าวๆ เป็นข้อๆ ไว้

การหาข้อมูลก็จะทำโดยการคุยสื่อต่างๆที่คุณบอมเคยไปออกสื่ออื่นๆไว้ เพื่อนำมาเป็นแนวทาง ซึ่งสื่อที่คุณบอมไปร่วม โดยส่วนใหญ่ก็จะเป็นรายการโทรทัศน์ ซึ่งลักษณะของรายการโทรทัศน์ ก่อนข้างจะแตกต่างจากคำว่าภาพยนตร์สารคดีมาก ทั้งในแง่ของเทคนิคในการถ่ายทำและการเล่าเรื่อง แต่การนั่งคุยก็ทำให้ได้รู้จักคุณบอมมากขึ้น มากกว่าการอ่านสื่อพวกนิตยสาร หรือหนังสือพิมพ์

ในส่วนของการหาข้อมูล ได้ตัดสินใจไปสัมภาษณ์จริงเลยครั้งหนึ่ง แล้วนำมาบทสัมภาษณ์นั้นมาเขียนเป็นบทอีกครั้ง แต่วิธีการนี้ทำให้เรื่องของเราไปขึ้นอยู่กับผู้ให้สัมภาษณ์มากเกินไป กลายเป็นว่า เราไม่ใช่ผู้ควบคุมเนื้อเรื่องของสารคดีของเรา แต่กลายเป็นผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นคนกำหนดเนื้อเรื่องของเราแทน เมื่อไปสัมภาษณ์อีกครั้ง ก็กลายเป็นว่า ผู้สัมภาษณ์เปลี่ยนแนวทางเราก็เปลี่ยนแนวทางไปด้วย สิ่งนี้เกิดขึ้น เพราะความผิดพลาดในการใส่ใจการทำบทภาพยนตร์ของตัวเองนั่นเอง

หลังจากส่วนของการเขียนบทแล้ว ก็เข้าสู่ช่วงของการวางแผนงาน เป็นการดูตารางเวลาของคุณบอม เพื่อถ่ายภาพเหตุการณ์ต่างๆ ที่จะนำมาใช้เป็นภาพประกอบ ปัญหาของส่วนนี้มีอยู่หลายจุด อย่างแรกคือ ตารางเวลาไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับลูกค้าของคุณบอม บางครั้งกระชั้นชิดเกินไป ทำให้ไม่สามารถทำหนังสือขอสถานที่ได้ เพราะลูกค้าคุณบอมส่วนใหญ่เป็นบริษัท เมื่อรู้ว่าจะถ่ายวันไหน ก็จะใช้วิธีการโทรเข้าไปสอบถามเลยว่า ถ่ายได้หรือไม่ เพื่อตรวจสอบว่า ควรไปหรือไม่ควรไป ถ้าถ่ายไม่ได้ก็จะไม่ไป เพราะนอกจากรบกวนเวลาคุณบอมแล้ว ยังได้งานไม่ครบอีกด้วย นั่นเพราะ การเดินทางครั้งหนึ่ง จะใช้งบจำนวนหนึ่งด้วยเช่นกัน

ปัญหาอีกอย่างที่พบคือ คุณบอมไม่แจ้งเมื่อมีกิจกรรม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกิจกรรมแจกไอศกรีมที่พลาดไป เรื่องนี้ไม่สามารถแก้ปัญหาได้ แต่ก็จะใช้วิธี ถามคุณบอมบ่อยๆ ให้เห็นถึงความตั้งใจ สุดท้ายก็ต้องมีทีมงานให้ถ่ายแน่นอน

สรุปแล้ว ปัญหาตรงจุดนี้ จะอยู่ที่เวลา เพราะมีกำหนดการส่งที่ชัดเจน แต่งานคุณบอมไม่ชัดเจน จึงทำให้กำหนดอะไรไม่ได้แน่ชัด และสุดท้ายก็ไม่สามารถถ่ายได้ครบอย่างที่ต้องการ ซึ่งปัญหาในส่วนนี้ มักจะยังไม่รู้สึกว่าเป็นปัญหา เพราะยังไม่ต้องแก้ไขอะไรมาก ปัญหาจะชัดเจนมาก

ที่สุดในช่วงสุดท้าย ที่จะต้องทำงานให้สำเร็จออกมาเป็นชิ้นงาน ตอนนั้นเองที่ความผิดพลาดในแต่ละตอนข้างต้นจะชัดเจน

2. การถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี (Production)

ในช่วงของการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดีอาจจะไม่มีเวลาที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับตารางเหตุการณ์ที่เราต้องไปเก็บภาพ จากภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสุขนี้ เป็นการบันทึกเรื่องราวของคนต้นเรื่อง ตารางเวลาของเราจึงไปขึ้นอยู่กับคนต้นเรื่องของเราเสียเป็นส่วนใหญ่ ว่าจะมีกิจกรรมเมื่อไหร่ ที่ไหน อย่างไร ซึ่งตรงจุดนี้ เราจะต้องมีความกระตือรือร้นในการตามข่าวจากเขา แสดงให้เขาเห็นว่า เรามีความตั้งใจ พุดจาอ่อนน้อมถ่อมตน มีสัมมาคารวะ เขาก็จะเข้าใจและให้ความช่วยเหลือเรา ซึ่งบางครั้ง เราต้องมีการวางแผนที่ดี เมื่อรู้ตารางเวลาแล้วว่า เขาว่างช่วงไหนมีกิจกรรมช่วงไหน ควรจัดสรรเวลาและงบประมาณให้เป็น เพราะไม่มีใครว่างให้เราได้ทุกวัน การไปถ่ายทำครั้งหนึ่ง ควรให้ได้มากกว่า ภาพเดียวที่ต้องการ เพราะการออกกองครั้งหนึ่ง นั้นหมายถึงเงินที่เราต้องเสียไป ดังนั้นควรวางแผนให้ดีกว่า ออกกองครั้งหนึ่งจะทำอะไรบ้าง เช่น เก็บกิจกรรมช่วงเช้าเสร็จ ขอสัมภาษณ์ต่อ หรือเก็บบรรยากาศส่วนอื่นที่จะนำมาใช้ประกอบในงานได้ เป็นต้น

จากการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ ทำให้รู้ว่า ก่อนการถ่ายทำสิ่งที่สำคัญมากคือการวางแผนการทำงานของเราให้ดี โดยจะต้องอ้างอิงจากบทที่เราเขียนไว้ เพื่อให้มั่นใจว่าเราได้ภาพที่เราต้องการครบถ้วนแล้ว จึงเก็บส่วนเสริมอื่นๆเพื่อไว้ใช้ตามสมควร สิ่งเหล่านี้ควรทบทวนให้ดีทุกครั้ง อย่าไปแบบจะเก็บภาพอย่างเดียว เก็บไว้ก่อน ค่อยมาดู เพราะจากการได้ศึกษาการผลิตภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ มีหลายครั้งที่ขนาดว่าเตรียมตัวแล้ว แต่สุดท้ายภาพที่ออกมากลับไม่เป็นตามที่ต้องการ ไม่ครบ ไม่ดีพอ ยิ่งย้ำอย่างชัดเจนว่า เราควรจะมีการเตรียมการที่ดี ถ้าจะสัมภาษณ์ ก็ต้องเตรียมบทสัมภาษณ์ เตรียมคำตอบในใจที่เราต้องการไว้บ้าง เพื่อคั้งให้ผู้ให้สัมภาษณ์พูดสิ่งที่เราอยากจะนำไปใช้ เพราะจากการถ่ายทำ พบปัญหาที่ว่า ผู้ให้สัมภาษณ์พูดไปเรื่อย จนออกนอกเรื่องไปยาวก็มี แล้วสุดท้ายก็จะได้ไม่ได้ใช้

ปัญหาในช่วงของการถ่ายทำมีอีกส่วนหนึ่งคือ สถานที่ที่ไม่ยอมให้ถ่ายทำ โดยเฉพาะภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบ้านสงเคราะห์แห่งหนึ่งซึ่งไม่ยอมให้ถ่าย แต่เป็นสถานที่ที่สำคัญ ซึ่งสุดท้ายก็แก้ไขปัญหาด้วยการขอพูดเทงเก่าๆที่เคยมีเก็บไว้ ซึ่งคุณบอมมี ก็เลยสามารถแก้ปัญหาตรงจุดนี้ไปได้

ปัญหาอีกอย่างที่พบคือเรื่องของอุปกรณ์ ซึ่งใช้เป็นกล้อง DSLR ซึ่งนำมาเพื่อถ่ายภาพ ไม่ใช่ถ่ายภาพเคลื่อนไหว ถึงแม้จะมีลูกเล่นที่ทำให้ภาพออกมาสวยงาม แต่ก็จะมีปัญหาในแง่อื่น

ตามมาเช่น กล้องหยุดทำงานเพราะเครื่องร้อน ซึ่งเครื่องก็ร้อนไว้มาก ด้วยอากาศที่ร้อนอยู่แล้ว และการเปิดจอLCD ขณะถ่าย ก็ทำให้เครื่องร้อนไว้อีก ปัญหาของ Memory Card ที่อ่านข้อมูลไม่ทัน ก็ทำให้กล้องตัดเช่นกัน ซึ่งตรงส่วนนี้ก็แก้ปัญหาดูด้วยการ พักกล้องเมื่อมีโอกาส เปลี่ยนใช้ Memory Card ที่อ่านได้ไว้อีก และมีหน่วยความจำที่เพียงพอ

ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว ในส่วนของการถ่ายทำ ก็ยังไม่เห็นปัญหาที่ชัดเจนนัก เพราะในขณะที่เราถ่ายทำไป เราอาจจะรู้สึกเพียงพอแล้ว ได้แล้ว ได้ภาพที่ชอบ ที่ต้องการ แต่เมื่อนำมาเรียบเรียงจริง ในช่วงของการตัดต่อ อาจจะไม่เหมาะ ใช้ไม่ได้ ถึงตอนนั้นจึง จะเห็นความผิดพลาดที่แท้จริง

3. ขั้นตอนหลังการถ่ายทำ (Post-Production)

หลังการถ่ายทำนี้ เราจะเริ่มจากการ นำฟุตเทจลงเครื่อง จัดเรียงตามหมวดหมู่ หรือตามสถานที่ที่เราไปเพื่อให้ค้นหาได้ง่าย ในช่วงแรกของการถ่าย ได้นำฟุตเทจมาใส่รวมกัน เพราะช่วงแรกยังมีไม่มาก แต่เมื่อมากขึ้นก็พบปัญหา จึงต้องทำการแยกให้ชัดเจนว่าครั้งไหนเป็นครั้งไหน จากนั้นจึงเอาฟุตเทจที่ใช้ไม่ได้ออก ซึ่งในตอนนี้จะเริ่มรู้สึกแล้วว่า สิ่งที่ใช้ได้นั้น น้อยมาก ก็ จะเริ่มเห็นปัญหา

จากนั้นเอาฟุตเทจลงในโปรแกรมที่ใช้ ซึ่งภาพยนตร์สารคดี เรื่องเล่าของความสูงนี้ ใช้โปรแกรม Premiere Pro ในการตัดต่อ สิ่งที่เป็นมาหลายๆของการนำฟุตเทจลง คือจัดหมวดหมู่ให้กับฟุตเทจเช่นกัน ไม่เช่นนั้น เวลาทำงาน จะหาได้ยากมาก ยากกว่าตอนที่นำลงเครื่อง เพราะชื่อไฟล์จะเป็นตัวเลข ซึ่งจะเห็นแค่ตัวเลขเต็มไปหมด การจัดหมวดหมู่ให้ จำทำให้หาง่ายขึ้นมาก ไม่เสียเวลาในการหา หรือการแก้ไข

ในส่วนของการตัดต่อ ของภาพยนตร์สารคดีเรื่องนี้ นับว่าเป็นส่วนที่ยากที่สุด เพราะปัญหาที่สั่งสมมาตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆ จะต้องถูกแก้ไขในขั้นตอนนี้ทั้งหมด ทั้งการวางโครงเรื่อง การถ่าย ซึ่งจากการทำงานขั้นนี้ จะทำให้เห็นจุดอ่อนของเราอย่างชัดเจน ขั้นแรกคือขาดความเข้าใจในคำว่าภาพยนตร์สารคดี ไม่รู้ความสำคัญของบทภาพยนตร์สารคดี ทำให้ให้ความสำคัญกับบทน้อยเกินไป เมื่อให้ความสำคัญน้อย บทก็จะไขว่ไขวไปเรื่อยๆ ตามการถ่ายทำ ถ่ายครั้งหนึ่งบทก็พร้อมจะเปลี่ยนครั้งหนึ่ง ทำให้การตัดต่อมีปัญหา ในการที่จะทำให้เป็นเรื่องเดียวกัน ปัญหาที่เกิดขึ้นของการถ่าย จะเป็นเรื่องของภาพที่เสีย ทำให้ไม่สามารถนำมาใช้ได้ บางภาพเป็นภาพที่สวย แต่เพราะไม่ชัด หรือกล้องสั่นเกินไปก็ทำให้ใช้ไม่ได้ก็มี ซึ่งการแก้ปัญหา ก็อาจจะต้องใช้ภาพอื่นเข้ามาช่วย หรือปล่อยให้ทิ้งให้เป็นภาพสัมภาษณ์ของคุณบอมไป และปัญหาสุดท้ายในช่วงของการ

ตัดต่อ นั่นก็คือ ความสามารถในการเล่าเรื่องแบบภาพยนตร์สารคดี เรียกว่า แทบจะไม่มี ต้องศึกษาไปในช่วงของการตัดต่อนี้เอง เรียนรู้ไปเรื่อยๆ จากการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งก็ทำให้เข้าใจความเป็นภาพยนตร์สารคดีมากขึ้น

หากนับชั่วโมงการทำงาน การทำงานในช่วงของการตัดต่อนี้ กินเวลามากที่สุดจากทุกๆ ขึ้นตอน มีการแก้ไขต่ำกว่า 7 ครั้ง ซึ่งปัญหาที่พบหลักๆ ก็คือการเล่าเรื่อง จากสิ่งที่เรามี ซึ่งไม่ได้วางแผนมาอย่างดี ให้เข้าใจได้ง่ายนั้น ไม่ใช่ปัญหาที่แก้ไขได้ง่ายๆ เลย ดังนั้น การวางแผนที่ดี ใส่ใจในรายละเอียดของแต่ละขึ้นตอน หรือจะเรียกว่าการทำงานเป็นระบบนั้น คือสิ่งที่ควรทำ ไม่ควรทำข้ามขึ้นตอน หรือปล่อยให้ละเลงเลงบางขึ้นตอนไป ถึงแม้ว่าช่วยของการถ่ายทำจะไม่รู้สึก แต่เราก็ไม่สามารถหนีปัญหานั้นได้ในตอนสุดท้ายของการตัดต่อนี้เอง

ข้อเสนอแนะ

เป็นเรื่องปกติที่จะเกิดปัญหาในการทำงาน แต่สิ่งที่สำคัญคือ ทุกปัญหาล้วนมีทางออกอย่าท้อ ไตร่ตรองให้ดี คิดอย่างรอบคอบ แล้วทางแก้ปัญหามาให้เราเห็นเอง

1. สิ่งที่สำคัญมากของการถ่ายทำภาพยนตร์สารคดี คือการเขียนบท เขียนแนวคิด ประเด็นสำคัญที่ต้องการพูดให้ชัดเจน ถึงแม้ว่า ในขณะที่ถ่ายทำไป อาจจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่เราต้องมีแนวคิดแรกที่เราคิดไว้ก่อน ไม่เช่นนั้น งานที่ออกมาสุดท้าย ก็ไม่สามารถนำมาเรียบเรียงได้ ต้องมานั่งแก้ปัญหาค้างค้ำ ดังนั้น ก่อนเริ่มถ่ายทุกครั้ง เราจะต้องมีบทที่จะใช้ในวันนั้น โดยผ่านการคิด วิเคราะห์มาแล้ว ว่ามีบทสรุปที่ชัดเจน

2. การถ่ายทำสารคดี คือการถ่ายภาพเหตุการณ์จริงเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งหลายต่อหลายครั้งที่ภาพที่เราคิด มักไม่ปรากฏให้เราถ่ายออกมา หรือสถานการณ์พลิกผันอย่างไรก็ตามแต่ เราสามารถใช้วิธีจัดการกับปัญหาได้ แม้ว่าสารคดีจะเป็นการบันทึกความจริง แต่บางครั้ง ถ้ามันไม่บิดเบือนความจริง เราสามารถจัดการได้บ้างเพื่อให้ได้ภาพที่เราต้องการ แต่อย่าจัดการจนมากเกินไป พยายามให้ดูเป็นธรรมชาติ

3. การสัมภาษณ์เป็นส่วนสำคัญของการทำภาพยนตร์สารคดี เพราะฉะนั้น การตั้งคำถามให้เหมาะสม เพื่อคำตอบที่เราต้องการจึงเป็นเรื่องที่พึงปฏิบัติ เพราะบางครั้งถ้าเราถามคำถามกว้างเกินไป ผู้ให้สัมภาษณ์ก็จะชักแม่น้ำทั้งห้ามาตอบเรา สุดท้าย เราก็ต้องมานั่งตัดคำ ซึ่งจะมีปัญหา Jump cut ตามมานั่นเอง

4. ภาพยนตร์สารคดีเป็น ภาพยนตร์ที่มีการแก้ไขในเรื่องของการตัดต่อค่อนข้างเยอะ มีปัญหาเยอะ เพราะมักจะไม่เป็นไปตามบทเดิมที่วางไว้เสียส่วนใหญ่ เราจึงไม่สามารถที่จะเพียงแค่ตัดตามบทเดิมของเราได้ จึงต้องมีการนำ Footage เดิมมาดูซ้ำ เพื่อเรียบเรียงใหม่ วิธีที่น่าสนใจของการเตรียมการตัดต่อ คือการแกะคำพูดของผู้ให้สัมภาษณ์ออกมา แล้วมาเรียบเรียงผ่านตัวหนังสือก่อน จากนั้นค่อยไปตัดภาพวิดีโอมาเรียงต่อกันตามที่เรารับเรียงไว้ เพราะการที่เราฟังผ่านไป เราอาจจะจับใจความไม่ได้ทั้งหมด กว่าจะตัดมาเรียงใหม่ เราก็พลาดบางประเด็นไปเสียแล้ว

5. การเล่าเรื่อง คือสิ่งที่สำคัญในทุกๆ ภาพยนตร์ ไม่จำเป็นเฉพาะภาพยนตร์สารคดี แต่สิ่งที่ยากในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์สารคดี คือการถ่ายทอดแนวคิดออกมาเพื่อให้ความรู้ และให้คนเข้าใจ สิ่งที่จะแก้ไขปัญหานี้ได้ คือการเขียนบทภาพยนตร์ขึ้นมา และยึดไว้ให้แน่นที่สุด เมื่อเริ่มถ่ายทำไปแล้ว เพราะหากไปไขว้เขว ไปเปลี่ยนเอาช่วงกลาง หรือทีหลัง สิ่งถ่ายไปก่อนหน้านี้ ก็จะทำหน้าที่ของมันได้ไม่สมบูรณ์หรืออาจใช้ไม่ได้เลย

6. อีกสิ่งหนึ่งเกี่ยวกับการตัดต่อ คือ อย่างลัว่ที่จะต้องร้องานทั้งขึ้นมตัดต่อใหม่ เพราะการที่เราได้ลองร้อทั้งขึ้นงาน มันเหมือนกับการที่เราได้เริ่มเล่าเรื่องเดิมใหม่อีกครั้ง เราจะมีกรเรียบเรียงงานในแบบใหม่ขึ้นมา ซึ่งอาจจะดีกว่าแบบเดิมเสียด้วยซ้ำ ดังนั้น ถ้าเริ่มรู้สึกว่างานต้น ไปต่อไม่ได้ ก็ลองร้องานทั้งขึ้นแล้วตัดต่อใหม่ ก็จะได้แนวทางดีๆขึ้นมาเอง

บรรณานุกรม

- ชนานันท์ สุนทรนนท์. Social Enterprise FARMSOOK ICECREAM [ออนไลน์]. สืบค้น 5 พฤษภาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://tseo.or.th/news/1605>
- ทิมข่าวหน้าสตรี. ชัยฤทธิ์ อิมเจริญ เจ้าของโปรเจกต์ไอศกรีมฟาร์มสุข เพื่อเด็กด้อยโอกาส [ออนไลน์]. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.thairath.co.th/content/331960>
- บรรจง โกศลวัฒน์. ภาพยนตร์สารคดี. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน, 2545.
- พิเชษฐ เครือเอนตร. ขั้นตอนการเขียนบทภาพยนตร์ [ออนไลน์]. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.l3nr.org/posts/517172>
- พิพิธ สิทธิศักดิ์. ประเภทของแนวภาพยนตร์ [ออนไลน์]. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.slideshare.net/pipit2010/103-http-thwikipediaorg>
- สุทธนันท์ ชุนแจ่ม. การสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะซึมเศร้าในประเทศไทย [ออนไลน์]. สืบค้น 2 พฤษภาคม 2557. เข้าถึงได้จาก <http://www.tci-thaijo.org/index.php/RNJ/Article/viewFile/9046/7706>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ –สกุล ปวีรัตน์ วงศ์ศรีวัฒนกุล
 ที่อยู่ 61/18 หมู่ 13 ถ.พหลโยธินแขวงลาดพร้าว เขตลาดพร้าว
 กรุงเทพมหานคร 10230
 E-mail :mocha_latte7@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

- พ.ศ. 2544 -จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา จาก โรงเรียนสมิติโชติ
 พ.ศ. 2550 -จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา จากโรงเรียนหอวัง
- ผลงาน หรือรางวัล หรือทุนที่ได้รับ
- พ.ศ. 2544 เข้าร่วมการแข่งขันประกวดกลอน 8 ระดับชั้น ประถมศึกษา ปีที่ 6 ของ
 โรงเรียน ได้รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
- พ.ศ. 2546 เข้าร่วมการแข่งขันประกวดการเขียนเรียงความรักโลก ระดับ
 มัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียน ได้รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 3
- พ.ศ. 2553 ส่งงานภาพยนตร์สั้นเรื่อง Chance 2 Change เข้าร่วมโครงการของ Central
 ได้รางวัลรองชนะเลิศอันดับ 2
- พ.ศ. 2555 ส่งผลงานเขียนเรื่อง สิ่งศักดิ์สิทธิ์ ได้รับการตีพิมพ์ในนิตยสาร Secret